

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ & ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΒΙΟΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ &
ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ
ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Μαρία Διαμαντή

Πειραιάς, Φεβρουάριος 2025

UNIVERSITY OF PIRAEUS
SCHOOL OF ECONOMICS, BUSINESS AND INTERNATIONAL STUDIES
DEPARTMENT OF ECONOMICS

**MSc. in Bioeconomy, Circular Economy & Sustainable
Development**

**EXTERNAL EVALUATION OF SUSTAINABILITY
POLICIES IN GREEK COMPANIES**

Maria Diamanti

Piraeus, Greece, February 2025

ΤΜΗΜΑ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

«Δηλώνω υπεύθυνα ότι το έργο που εκπονήθηκε και παρουσιάζεται στην υποβαλλόμενη διπλωματική εργασία, για τη λήψη του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών, στη «Βιοοικονομία, Κυκλική Οικονομία και Βιώσιμη Ανάπτυξη» με τίτλο:

“ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ” έχει γραφτεί από εμένα αποκλειστικά στο σύνολό της. Δεν έχει υποβληθεί ούτε εγκριθεί στο πλαίσιο κάποιου άλλου μεταπτυχιακού προγράμματος ή προπτυχιακού τίτλου σπουδών στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, ούτε είναι εργασία ή τμήμα εργασίας ακαδημαϊκού ή επαγγελματικού χαρακτήρα.

Δηλώνω επίσης υπεύθυνα ότι οι πηγές στις οποίες ανέτρεξα για την εκπόνηση της συγκεκριμένης εργασίας αναφέρονται στο σύνολό τους, κάνοντάς πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου.»

Υπογραφή Μεταπτυχιακού Φοιτητή

Ονοματεπώνυμο

Μαρία Διαμαντή

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να εκφράσω την ειλικρινή μου ευγνωμοσύνη προς την επιβλέπουσα καθηγήτρια μου, για την εμπιστοσύνη, την επιστημονική καθοδήγηση και την ουσιαστική στήριξη που μου προσέφερε σε κάθε στάδιο της εργασίας. Η συμβολή της υπήρξε καθοριστική. Ευχαριστώ θερμά και τα υπόλοιπα μέλη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής για τον χρόνο, την προσοχή και τις εύστοχες παρατηρήσεις τους. Ιδιαίτερες ευχαριστίες οφείλω επίσης στην οικογένειά μου, για την αδιάκοπη ενθάρρυνση, την υπομονή και την πίστη στις δυνατότητές μου καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η κατανόηση και επισήμανση της σημαντικότητας της μέτρησης του κοινωνικού αντίκτυπου, των κριτηρίων ESG και των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών. Κατ' αυτόν τον τρόπο αναδεικνύεται ο άξονας βάσει του οποίου η μέτρηση του κοινωνικού αντίκτυπου μπορεί να αποτελέσει μοχλό για την εφαρμογή των κριτηρίων ESG και την καλύτερη κατανομή των κεφαλαίων, προκειμένου να καλυφθεί το χρηματοδοτικό κενό για την επίτευξη των 17 στόχων της Βιώσιμης Ανάπτυξης. Με την ενσωμάτωση πρακτικών βιώσιμης ανάπτυξης στις καθημερινές επιχειρηματικές λειτουργίες, τα προϊόντα και τις υπηρεσίες, οι επιχειρήσεις μπορούν να καταφέρουν να πετύχουν τους ΣΒΑ μέσω της εφαρμογής και της αξιοποίησης των κριτηρίων ESG. Για το λόγο του ότι η χρηματοδότηση των ΣΒΑ αποτελεί μία από τις κυριότερες προκλήσεις με τις οποίες έρχονται αντιμέτωποι οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, η ανησυχία σχετικά με τον τρόπο κάλυψης του χρηματοδοτικού κενού υποδηλώνει την ανάγκη για καινοτόμους χρηματοδοτικούς μηχανισμούς και συνεργατικές προσπάθειες. Τα αποτελέσματα της ποσοτικής έρευνας, που διεξήχθη με δομημένο ερωτηματολόγιο σε 60 μάνατζερς ελληνικών εταιρειών του ιδιωτικού τομέα, ανέδειξαν ότι η πλειοψηφία των συμμετεχόντων τόνισε ότι η εταιρεία τους λαμβάνει υπόψη σε μεγάλο βαθμό τους περιβαλλοντικούς παράγοντες κατά τη διαδικασία κατανομής κεφαλαίων που προορίζονται για επιχειρηματικές δραστηριότητες. Ταυτόχρονα, με την αποτελεσματική ενσωμάτωση των κριτηρίων ESG στην κατανομή των κεφαλαίων η πλειοψηφία των ατόμων δήλωσε ότι αυτό συμβαίνει σε μέτριο βαθμό ενώ ανέφεραν ότι η εφαρμογή των κριτηρίων ESG θα μπορούσε να συμβάλλει αποτελεσματικά στην κάλυψη του χρηματοδοτικού κενού για την επίτευξη των 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ.

Λέξεις κλειδιά: Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης, Κριτήρια ESG, Κατανομή Κεφαλαίων, Καινοτόμοι Χρηματοδοτικοί Μηχανισμοί

EXTERNAL EVALUATION OF SUSTAINABILITY POLICIES IN GREEK COMPANIES

Abstract

The purpose of this paper is to understand and highlight the importance of measuring social impact, ESG criteria and the United Nations Sustainable Development Goals. In this way, the axis is highlighted on the basis of which social impact measurement can be a lever for the implementation of ESG criteria and the better allocation of funds, in order to fill the financing gap for the achievement of the 17 Sustainable Development Goals. By integrating sustainable development practices into daily business operations, products and services, companies can manage to achieve the SDGs through the implementation and exploitation of ESG criteria. As financing the SDGs is one of the main challenges facing policymakers at the national and international levels, the concern about how to fill the financing gap suggests the need for innovative financing mechanisms and collaborative efforts. The results of the quantitative analysis, conducted with structured questionnaire to 60 managers of Greek private sector companies, revealed that the majority of participants emphasized that their company takes environmental factors into account to a large extent in the process of allocating funds intended for business activities. At the same time, with the effective integration of ESG criteria in the allocation of funds, the majority of individuals stated that this happens to a moderate extent, while they indicated that the implementation of ESG criteria could effectively contribute to filling the financing gap for the achievement of the 17 UN Sustainable Development Goals.

Keywords: Sustainable Development Goals, ESG Criteria, Capital Allocation Policymakers, Innovative Financial Mechanisms

Πίνακας περιεχομένων

Ευχαριστίες	iii
Περίληψη	iv
Abstract.....	v
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Εισαγωγή	1
1.1 Υπόβαθρο και έννοια της διπλωματικής εργασίας	1
1.2 Σημασία του θέματος	3
1.3 Σκοπός και στόχοι της έρευνας.....	3
1.4 Ερευνητικά ερωτήματα	4
1.5 Περιορισμοί και πεδίο εφαρμογής	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΣΒΑ μέτρηση αντικτύπου και κριτήρια ESG: κατανομή κεφαλαίων για την κάλυψη χρηματοδοτικού κενού για την επίτευξη των ΣΒΑ.....	5
2.1 Οι ΣΒΑ των Ηνωμένων Εθνών και η επίδρασή τους στα κριτήρια ESG.....	5
2.2 Σύνδεση των ΣΒΑ με παράγοντες βιωσιμότητας σε επίπεδο επιχείρησης και τα κριτήρια ESG (δείκτες μέτρησης κριτηρίων)	9
2.3 Οι τάσεις στις επενδύσεις των ΣΒΑ και τη βιώσιμη χρηματοδότηση.....	11
2.4 Βιώσιμες επενδύσεις και κριτήρια ESG	13
2.5 Μέθοδοι για τη μέτρηση του κοινωνικού αντίκτυπου και η σχέση της με τα κριτήρια ESG για τη λήψη αποφάσεων εταιρικής στρατηγικής	15
2.5.1 UN Impact tool.....	15
2.5.2 SROI (Social Return on Investment).....	16
2.5.3 SIA/SEA (Strategic impact/environmental assessment).....	18
2.5.4 Impact Weighted Accounts Framework	20
2.6 Οι 17 στόχοι του ΟΗΕ και το χρηματοδοτικό κενό	22
2.7 Η σημασία των ESG για τις επιχειρήσεις	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Μεθοδολογία	31
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Αποτελέσματα	36

4.1 Δημογραφικά	36
4.2 Ερευνητικό Ερώτημα 1: Πόσο σημαντικά είναι τα κριτήρια ESG για τις ελληνικές επιχειρήσεις;	44
4.3 Ερευνητικό ερώτημα 2: Κατά πόσο οι ελληνικές επιχειρήσεις μετρούν τον κοινωνικό αντίκτυπο των δράσεων τους;	58
4.4 Ερευνητικό Ερώτημα 3: Κατά πόσο οι ελληνικές επιχειρήσεις ενσωματώνουν τα κριτήρια ESG στην κατανομή των κεφαλαίων;.....	64
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Συζήτηση και ερμηνεία των αποτελεσμάτων	68
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Πρακτικές Εφαρμογές και Προτάσεις.....	71
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: Συμπεράσματα	72
Λίστα βιβλιογραφίας	75
Ξένη	75
Ελληνική	80
Παράρτημα: ερωτηματολόγιο έρευνας	81

Κατάλογος πινάκων

Πίνακας 4.1 Φύλο.....	36
Πίνακας 4.2 Ηλικία	37
Πίνακας 4.3 Επίπεδο σπουδών	38
Πίνακας 4.4 Θέση εργασίας	39
Πίνακας 4.5 Κλάδος δραστηριοποίησης εταιρείας	41
Πίνακας 4.6 Έτη προϋπηρεσίας.....	43
Πίνακας 4.7 Μείωση αερίων του θερμοκηπίου	44
Πίνακας 4.8 Μείωση κατανάλωσης ενέργειας	44
Πίνακας 4.9 Εισαγωγή περιβαλλοντικών κριτηρίων στις μετακινήσεις των εργαζομένων και τα επαγγελματικά ταξίδια.....	45
Πίνακας 4.10 Ορθή χρήση και ανακύκλωση νερού	46
Πίνακας 4.11 Διαχείριση αποβλήτων.....	46
Πίνακας 4.12 Δημιουργία καινοτόμων και φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων και υπηρεσιών.....	47
Πίνακας 4.13 Εισαγωγή περιβαλλοντικών κριτηρίων στην αλυσίδα εφοδιασμού	47
Πίνακας 4.14 Χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.....	48
Πίνακας 4.15 Προστασία των εργασιακών δικαιωμάτων	48
Πίνακας 4.16 Προστασία υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων.....	49
Πίνακας 4.17 Παροχή ίσων ευκαιριών προς τους εργαζομένους	50
Πίνακας 4.18 Εφαρμογή διαδικασιών για την προστασία εργαζομένων από διακρίσεις.....	50
Πίνακας 4.19 Προώθηση ποικιλομορφίας και ισότητας στο χώρο εργασίας.....	50
Πίνακας 4.20 Κατάρτιση και εκπαίδευση εργαζομένων	51
Πίνακας 4.21: Προώθηση της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής	52
Πίνακας 4.22 Εισαγωγή κοινωνικών κριτηρίων για την επιλογή συνεργατών.....	52
Πίνακας 4.23 Δίκαιες αμοιβές	53
Πίνακας 4.24 Προσφορά και εθελοντισμός.....	53
Πίνακας 4.25 Κώδικες δεοντολογίας και επιχειρηματικές αρχές	54
Πίνακας 4.26 Λογοδοσία και διαφάνεια	54
Πίνακας 4.27 Ποικιλομορφία στη δομή του διοικητικού συμβουλίου	55
Πίνακας 4.28 Περιορισμός φαινομένων δωροδοκίας και διαφθοράς	55
Πίνακας 4.29 Δέσμευση των ενδιαφερομένων μερών	56
Πίνακας 4.30 Προστασία δικαιωμάτων των μετόχων.....	56
Πίνακας 4.31 Περιορισμός του ρίσκου	57
Πίνακας 4.32 Συμμόρφωση με το νομοθετικό πλαίσιο	57

Πίνακας 4.33 Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι οι πρωτοβουλίες της εταιρείας σας συμβάλλουν θετικά στην ευημερία και την ανάπτυξη των τοπικών κοινοτήτων	58
Πίνακας 4.34 Σε ποιο βαθμό η εταιρεία σας λαμβάνει γνώση των αναγκών των ενδιαφερόμενων μερών της;	59
Πίνακας 4.35 Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ότι η εταιρεία σας τηρεί πρακτικές ηθικής διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένης της διαφάνειας και της λογοδοσίας;	59
Πίνακας 4.36 Πόσο αποτελεσματικές πιστεύετε ότι είναι οι πρωτοβουλίες βιωσιμότητας της εταιρείας σας για την ελαχιστοποίηση του περιβαλλοντικού της αποτυπώματος και την προώθηση των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης;	60
Πίνακας 4.37: Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι η εταιρεία σας προάγει την αξία της συνεργασίας για την επίτευξη κοινωνικής και περιβαλλοντικής βιωσιμότητας;	61
Πίνακας 4.38 Η εταιρεία σας χρησιμοποιεί κάποια μέθοδο για τη μέτρηση του κοινωνικού ή/και περιβαλλοντικού αντικτύπου των δράσεων της;	61
Πίνακας 4.39 Ποια μέθοδο χρησιμοποιεί η εταιρεία σας;	62
Πίνακας 4.40 Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ότι οι μετρήσεις του κοινωνικού/περιβαλλοντικού αντίκτυπου που χρησιμοποιεί η εταιρεία σας είναι σαφώς καθορισμένες και εύκολα κατανοητές;	63
Πίνακας 4.41 Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι η εταιρεία σας λαμβάνει υπόψη περιβαλλοντικούς παράγοντες, όπως το αποτύπωμα άνθρακα και η αποδοτικότητα των πόρων, όταν κατανέμει κεφάλαια για επιχειρηματικές δραστηριότητες;	64
Πίνακας 4.42 Πόση σημασία δίνει η εταιρεία σας σε κοινωνικά ζητήματα, όπως οι εργασιακές πρακτικές, η δέσμευση στην κοινότητα και η ποικιλομορφία, όταν λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με επένδυση κεφαλαίων σε ανθρώπινο δυναμικό;	65
Πίνακας 4.43 Σε ποιο βαθμό λαμβάνεται υπόψη η διακυβέρνηση, συμπεριλαμβανομένων των ηθικών επιχειρηματικών πρακτικών, της διαφάνειας και της δομής του διοικητικού συμβουλίου, κατά τη διαδικασία διάθεσης κεφαλαίων εντός της εταιρείας σας;	65
Πίνακας 4.44 Πόσο αποτελεσματικά ενσωματώνει η εταιρεία σας τα κριτήρια ESG στην κατανομή των κεφαλαίων, λαμβάνοντας υπόψη περιβαλλοντικές, κοινωνικές και διοικητικές πτυχές;	66
Πίνακας 4.45 Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ότι η εφαρμογή των κριτηρίων ESG μπορεί να συμβάλλει αποτελεσματικά στην κάλυψη του χρηματοδοτικού κενού για την επίτευξη των 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ;	66
Πίνακας 4.46 Κατά πόσο πιστεύετε ότι τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα είναι πιο πιθανό να υποστηρίξουν και να επενδύσουν σε έργα, που είναι ευθυγραμμισμένα με τα κριτήρια ESG, γεφυρώνοντας έτσι το χρηματοδοτικό κενό για τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης;	67

Κατάλογος γραφημάτων

Γράφημα 4.1 Φύλο.....	36
Πίνακας 4.2 Ηλικία.....	37
Γράφημα 4.2 Ηλικία.....	37
Πίνακας 4.3 Επίπεδο σπουδών.....	38
Γράφημα 4.3 Επίπεδο σπουδών.....	38
Πίνακας 4.4 Θέση εργασίας.....	39
Γράφημα 4.4 Θέση εργασίας.....	40
Πίνακας 4.5 Κλάδος δραστηριοποίησης εταιρείας.....	41
Γράφημα 4.5 Κλάδος δραστηριοποίησης εταιρείας.....	42
Πίνακας 4.6 Έτη προϋπηρεσίας.....	43
Γράφημα 4.6 Έτη προϋπηρεσίας.....	43

Συντομογραφίες

ΕΚΕ Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη
ΣΒΑ Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης

ESG Environmental Social and Governance Criteria (Κριτήρια για το περιβάλλον, την Κοινωνία και την διακυβέρνηση)

KPI Key Performance Indicators

SRI Sustainable Responsible Investments (Βιώσιμες Υπεύθυνες Επενδύσεις)

SROI (Social Return On Investment)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Εισαγωγή

1.1 Υπόβαθρο και έννοια της διπλωματικής εργασίας

Η εισαγωγή των 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ (ΣΒΑ) στη Σύνοδο Κορυφής της Νέας Υόρκης το 2015 ήταν ένα σημαντικό βήμα καθότι έθεσε τις βάσεις ώστε η ανθρωπότητα να οδεύσει προς την βιώσιμη ανάπτυξη. Οι ΣΒΑ με ορίζοντα το 2030, ορίζουν κάποια ορόσημα και καθιερώνουν κάποιους δείκτες σε παγκόσμιο επίπεδο για τη μείωση της φτώχειας, την ισότητα των φύλων, την εκπαίδευση για όλους, την ευημερία και την υγεία της ανθρωπότητας, τη βιώσιμη οικονομική, αστική ανάπτυξη, την ανάπτυξη υποδομών και τη διατήρηση των περιβαλλοντικών πόρων (Plastun και συν., 2020).

Η δημοσίευση των ΣΒΑ συνοδεύτηκε από αυξανόμενο ενδιαφέρον για τον ρόλο των επιχειρήσεων στην επίτευξη της βιωσιμότητας (Delgado-Ceballos και συν., 2023). Σε διεθνές επίπεδο, η βιωσιμότητα των επενδύσεων και των επιχειρήσεων μετριέται χρησιμοποιώντας τα κριτήρια ESG (το ESG είναι το ακρωνύμιο για το «περιβάλλον, την κοινωνία και την εταιρική διακυβέρνηση») (Battisti, 2023). Συγκεκριμένα, ο όρος ESG χρησιμοποιείται στον οικονομικό/χρηματοπιστωτικό τομέα για να υποδείξει τα κριτήρια επιλογής, που υιοθετούνται για βιώσιμες υπεύθυνες επενδύσεις (SRI), δηλαδή επενδύσεις σε δραστηριότητες που λαμβάνουν υπόψη περιβαλλοντικές, κοινωνικές πτυχές και πτυχές εταιρικής διακυβέρνησης (Lin et al., 2022).

Ένα από τα εργαλεία για την επίτευξη των ΣΒΑ είναι η ενίσχυση των ρυθμιστικών απαιτήσεων για τη γνωστοποίηση πληροφοριών από εταιρείες σχετικά με περιβαλλοντικά (E), κοινωνικά (S) κριτήρια και κριτήρια εταιρικής διακυβέρνησης (G) (ESG). Η διασφάλιση της διαφάνειας του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και η υποβολή εκθέσεων σχετικά με την ενσωμάτωση της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης (EKE) στις δραστηριότητες των εταιρειών είναι το κλειδί για την αποτελεσματική παρακολούθηση της προόδου στην επίτευξη των ΣΒΑ στους διάφορους επιχειρηματικούς κλάδους.

Η τελευταία δεκαετία σημαδεύτηκε από τη δυναμική ανάπτυξη των ρυθμιστικών εργαλείων δημοσιοποίησης που βασίζονται στα κριτήρια ESG και στους ΣΒΑ (Plastun και συν., 2020) καθώς η συνολική επιτυχία και η ανθεκτικότητα μιας εταιρείας στην αγορά συνδέεται όλο και περισσότερο με τις επιδόσεις της στον περιβαλλοντικό, τον κοινωνικό τομέα και τον τομέα της εταιρικής διακυβέρνησης (ESG) (Legrand & Matthew-Bolofinde, 2022). Στην πραγματικότητα, είναι πλέον γενικά αναγνωρισμένο ότι τα κριτήρια ESG παρέχουν έναν δείκτη βιωσιμότητας για τις εταιρείες, ωθώντας τις σε ευκαιρίες χρηματοδότησης από ενδιαφερόμενους φορείς που εργάζονται στον τομέα της χρηματοδότησης της βιώσιμης ανάπτυξης (Global Sustainable Investment Alliance, 2018).

1.2 Σημασία του θέματος

Η εργασία συνδυάζει σημαντικά θέματα όπως η μέτρηση του κοινωνικού αντίκτυπου, τα κριτήρια ESG και τους ΣΒΑ των Ηνωμένων Εθνών. Το θέμα αυτό αντιμετωπίζει το αυξανόμενο ενδιαφέρον για την ενσωμάτωση της αξιολόγησης και της μέτρησης του κοινωνικού αντίκτυπου στις εταιρικές στρατηγικές βιωσιμότητας, αναδεικνύοντας τις δυνατότητες ευθυγράμμισης των κριτηρίων ESG με την επιδίωξη των ΣΒΑ. Εστιάζοντας στον τρόπο με τον οποίο η μέτρηση του κοινωνικού αντίκτυπου μπορεί να καθοδηγήσει τα κριτήρια ESG, η εργασία αυτή μπορεί να συμβάλει στην κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι εταιρείες μπορούν να μετρήσουν αποτελεσματικά τον κοινωνικό τους αντίκτυπο και πώς αυτές οι προσπάθειες μπορούν να υποστηρίξουν την επίτευξη των ΣΒΑ.

Επιπλέον, η διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο μπορεί να διευκολυνθεί η κάλυψη του χρηματοδοτικού χάσματος για τους 17 στόχους του ΟΗΕ μέσω της μέτρησης του κοινωνικού αντίκτυπου, εφιστά την προσοχή στο ρόλο των χρηματοοικονομικών πόρων στην επίτευξη των στόχων της βιώσιμης ανάπτυξης. Το θέμα αυτό προσφέρει ευκαιρίες για έρευνα σχετικά με την ανάπτυξη και την εφαρμογή πλαισίων μέτρησης του κοινωνικού αντίκτυπου, την ενσωμάτωση των κριτηρίων ESG στις διαδικασίες λήψης επενδυτικών αποφάσεων, τον προσδιορισμό μετρήσεων και δεικτών για την αξιολόγηση του κοινωνικού αντίκτυπου και τη διερεύνηση στρατηγικών για τη μόχλευση των χρηματοοικονομικών πόρων για τη στήριξη των ΣΒΑ.

1.3 Σκοπός και στόχοι της έρευνας

Σκοπός της εργασίας είναι να συνδέσει τους ΣΒΑ των Ηνωμένων Εθνών με τα κριτήρια ESG. Οι στόχοι της εργασίας είναι οι εξής: α) διερεύνηση του κατά πόσο οι ελληνικές επιχειρήσεις μετρούν τον κοινωνικό αντίκτυπο των δράσεων τους, β) διερεύνηση του κατά πόσο οι ελληνικές επιχειρήσεις ενσωματώνουν τα κριτήρια ESG στην κατανομή των κεφαλαίων και γ) αξιολόγηση του τρόπου με τον οποίο μπορεί να καλυφθεί το χρηματοδοτικό κενό στην επίτευξη των 17 στόχων του ΟΗΕ μέσω της εφαρμογής των κριτηρίων ESG.

1.4 Ερευνητικά ερωτήματα

1. Πόσο σημαντικά είναι τα κριτήρια ESG για τις ελληνικές επιχειρήσεις;
2. Κατά πόσο οι ελληνικές επιχειρήσεις μετρούν τον κοινωνικό αντίκτυπο των δράσεων τους;
3. Κατά πόσο οι ελληνικές επιχειρήσεις ενσωματώνουν τα κριτήρια ESG στην κατανομή των κεφαλαίων;

1.5 Περιορισμοί και πεδίο εφαρμογής

Με την επιλογή του συγκεκριμένου θέματος, η εργασία φιλοδοξεί να έχει τόσο ακαδημαϊκή όσο και πρακτική σημασία. Μπορεί να συμβάλει στην πρόοδο της γνώσης στον τομέα και να παράσχει πολύτιμες πληροφορίες για τις εταιρείες, τους επενδυτές και τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής που προσπαθούν να ευθυγραμμίσουν τις πρακτικές τους με τους ΣΒΑ, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τις οικονομικές επιπτώσεις.

Συγκεκριμένα, τα ερευνητικά αποτελέσματα μπορεί να έχουν σημαντικές πρακτικές επιπτώσεις για τις επιχειρήσεις, ιδίως στο πλαίσιο της ευθυγράμμισης των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (ΣΒΑ) με τα κριτήρια ESG. Μέσα από την εργασία αναμένεται να αναδειχθούν οι μηχανισμοί μέτρησης, που μπορούν να εφαρμόσουν οι ελληνικές εταιρείες, για την αξιολόγηση του κοινωνικού αντίκτυπου των δράσεών τους. Για παράδειγμα, η υιοθέτηση βασικών δεικτών απόδοσης (KPIs) που αποτυπώνουν συγκεκριμένα τα κοινωνικά αποτελέσματα. Με τον τρόπο αυτό, οι εταιρείες αποκτούν γνώσεις σχετικά με την αποτελεσματικότητα των πρωτοβουλιών τους και μπορούν να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις για την ενίσχυση της θετικής κοινωνικής τους συνεισφοράς.

Σε ένα δεύτερο επίπεδο η εργασία αναμένεται να αναδείξει ότι οι ελληνικές εταιρείες πρέπει να ενσωματώσουν τα κριτήρια ESG στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων που σχετίζονται με την κατανομή κεφαλαίου. Αυτό περιλαμβάνει την εξέταση περιβαλλοντικών, κοινωνικών και διοικητικών παραγόντων κατά την αξιολόγηση επενδυτικών ευκαιριών, έργων ή συμπράξεων.

Οι εταιρείες που συμβάλλουν ενεργά στους ΣΒΑ μέσω στρατηγικών που ευθυγραμμίζονται με τα ESG μπορούν να «τοποθετηθούν» στην ανταγωνιστική αγορά ως φορείς που συμβάλλουν στην παγκόσμια βιωσιμότητα. Αυτό όχι μόνο συνάδει με τις ευρύτερες κοινωνικές προσδοκίες, αλλά μπορεί να αποτελέσει και παράγοντα ο οποίος συμβάλλει στην προσέλκυση επενδυτών που επιδιώκουν να υποστηρίξουν πρωτοβουλίες με θετικές κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΣΒΑ μέτρηση αντικτύπου και κριτήρια ESG: κατανομή κεφαλαίων για την κάλυψη χρηματοδοτικού κενού για την επίτευξη των ΣΒΑ

2.1 Οι ΣΒΑ των Ηνωμένων Εθνών και η επίδρασή τους στα κριτήρια ESG

Τα κριτήρια ESG και οι ΣΒΑ¹ συνιστούν δύο πλαίσια που σχετίζονται με τη βιώσιμη ανάπτυξη και τις υπεύθυνες επιχειρηματικές πρακτικές. Τα κριτήρια ESG περιλαμβάνουν ένα ευρύ φάσμα εκτιμήσεων, όπως οι εκπομπές άνθρακα, η χρήση πόρων, η ευημερία των εργαζομένων, κ.α. (βλ. πίνακα 2.1) (Plastun και συν., 2020).

Πίνακας 2.1. Πλαίσιο κριτηρίων ESG

Διάσταση	Παράγοντες	Ορισμός
Περιβαλλοντική	- Εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου - Κατανάλωση ενέργειας και αποδοτικότητα - Αέριοι ρύποι - Χρήση και ανακύκλωση νερού - Παραγωγή και διαχείριση αποβλήτων (νερό, στερεά, επικίνδυνα απόβλητα) - Επίδραση και εξάρτηση από τη βιοποικιλότητα - Επίδραση και εξάρτηση από τα οικοσυστήματα - Καινοτομία σε φιλικά προς το περιβάλλον προϊόντα και υπηρεσίες	Περιβαλλοντικά θέματα που μπορεί να έχουν θετικό ή αρνητικό αντίκτυπο στις οικονομικές επιδόσεις ή τη φερεγγυότητα μιας οντότητας ή ενός κράτους.
Κοινωνική	- Ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι των εργαζομένων - Παιδική εργασία - Αναγκαστική και υποχρεωτική εργασία - Υγεία και ασφάλεια στο χώρο εργασίας - Υγεία και ασφάλεια των πελατών	Κοινωνικά θέματα που μπορεί να έχουν θετικό ή αρνητικό αντίκτυπο στις οικονομικές επιδόσεις ή τη φερεγγυότητα μιας οντότητας ή ενός κράτους.

¹ (1) μηδενική φτώχεια, (2) μηδενική πείνα, (3) καλή υγεία και ευημερία, (4) ποιοτική εκπαίδευση, (5) Ισότητα των φύλων, (6) καθαρό νερό και αποχέτευση, (7) φθηνή και καθαρή ενέργεια, (8) αξιοπρεπή εργασία και οικονομική ανάπτυξη, (9) βιομηχανία, καινοτομία και υποδομές, (10) μειωμένες ανισότητες, (11) βιώσιμες πόλεις και κοινότητες, (12) υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή, (13) δράση για το κλίμα. (14) ζωή κάτω από το νερό, (15) ζωή στην ξηρά, (16) ειρήνη, δικαιοσύνη και ισχυροί θεσμοί και (17) συνεργασίες για την επίτευξη των στόχων (UNRICH, 2023).

	- Διακρίσεις, ποικιλομορφία και ισότητα - Ευκαιρίες - Φτώχεια και αντίκτυπος στην κοινότητα - Διαχείριση της αλυσίδας εφοδιασμού - Κατάρτιση και εκπαίδευση - Προστασία της ιδιωτικής ζωής των πελατών - Κοινοτικές επιπτώσεις	
Διακυβέρνηση	- Κώδικες δεοντολογίας και επιχειρηματικές αρχές - Λογοδοσία - Διαφάνεια και δημοσιοποίηση - Αμοιβές στελεχών - Ποικιλομορφία και δομή του διοικητικού συμβουλίου - Δωροδοκία και διαφθορά - Δέσμευση των ενδιαφερομένων μερών - Δικαιώματα των μετόχων	Θέματα διακυβέρνησης που μπορεί να έχουν θετικό ή αρνητικό αντίκτυπο στις οικονομικές επιδόσεις ή τη φερεγγυότητα μιας οντότητας ή ενός κράτους.

Πηγή: Li et al. (2021, σελ. 27).

Οι ΣΒΑ, είναι παγκόσμιοι στόχοι περιβαλλοντικής, οικονομικής και κοινωνικής βιωσιμότητας που καθορίζονται από τα Ηνωμένα Έθνη, ενώ τα κριτήρια ESG συνιστούν ένα πλαίσιο για το σύστημα αξιολόγησης, που χρησιμοποιείται από τις εταιρείες, για τη μέτρηση των περιβαλλοντικών και κοινωνικών τους επιπτώσεων (Delgado-Ceballos και συν., 2023). Αυτά τα κριτήρια χρησιμοποιούνται επίσης για τη μέτρηση των γενικών αποτελεσμάτων στην επιχείρηση. Με την ενσωμάτωση πρακτικών βιώσιμης ανάπτυξης στις καθημερινές επιχειρηματικές λειτουργίες, τα προϊόντα και τις υπηρεσίες, οι επιχειρήσεις μπορούν να καταφέρουν να πετύχουν τους ΣΒΑ μέσω της εφαρμογής και της αξιοποίησης των κριτηρίων ESG (Plastun και συν., 2020).

Ένα σημαντικό ζήτημα όταν μιλάμε για τις συνεισφορές των εταιρειών στους ΣΒΑ είναι η διασφάλιση ότι τα μέτρα, που υιοθετούνται σε μικροεπίπεδο, αποτυπώνουν αποτελεσματικά τη βιωσιμότητα των εταιρειών και ότι η απόδοσή τους αναφορικά με τα κριτήρια ESG προάγει την παγκόσμια βιωσιμότητα (Legrand & Matthew-Bolofinde, 2022).

Για την κατανόηση των κριτηρίων ESG, μπορεί να είναι ωφέλιμο να δοθεί αρχικά έμφαση σε ορισμένες δυσκολίες που σχετίζονται με την περιβαλλοντική πτυχή "Ε" ιδίως όσον αφορά

στη σύνδεση μεταξύ περιβαλλοντικών και χρηματοοικονομικών επιδόσεων. Όπως αναφέρουν οι Rook και Monk (2019) οι ερευνητικές μελέτες, που διερευνούν τη συσχέτιση μεταξύ των περιβαλλοντικών και οικονομικών επιδόσεων, χρησιμοποιούν ποσοτικά μέτρα. Για τη μέτρηση των περιβαλλοντικών επιδόσεων, οι μελετητές συνήθως οριοθετούν τα κριτήρια χρησιμοποιώντας ένα ή περισσότερα εννοιολογικά πλαίσια που αναφέρονται σε συγκεκριμένες περιβαλλοντικές επιδράσεις (Rook, & Monk, 2019).

Σε αυτό το σημείο είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι από το 2004, που καθιερώθηκαν τα ESG, μέχρι και σήμερα έχουν εφαρμοστεί ενεργά στην Ευρώπη, την Αμερική και άλλες ανεπτυγμένες χώρες. Σε αυτό το πλαίσιο έχουν σημειωθεί αξιοσημείωτα επιτεύγματα που έχουν συμβάλει στην προώθηση της προόδου. Τα επιτεύγματα αυτά περιλαμβάνουν την καθιέρωση του συστήματος αξιολόγησης ESG, των προτύπων δημοσιοποίησης ESG και του συστήματος δεικτών ESG, διαμορφώνοντας συλλογικά ένα νέο πρότυπο βιώσιμης ανάπτυξης (Li et al., 2021).

Στις μέρες μας, οι εταιρικές γνωστοποιήσεις (disclosures) για τα ESG αναφέρουν τον τρόπο με τον οποίο μια επιχείρηση διεξάγει τις δραστηριότητές της στους τομείς του περιβάλλοντος, της κοινωνίας και της διακυβέρνησης και πώς τα ESG εφάπτονται με τους ΣΒΑ και τη Συμφωνία του Παρισιού. Ως αποτέλεσμα, πολλά πλαίσια ESG έχουν σχεδιαστεί με γνώμονα τους ΣΒΑ και τη Συμφωνία του Παρισιού. Για παράδειγμα, το Stakeholder Capitalism Metric (Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ 2020) συσχετίζει κάθε πυλώνα του πλαισίου ESG με τους ΣΒΑ. Ενδεικτικά, ο πυλώνας διακυβέρνησης σχετίζεται με τον στόχο 12 (Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή), τον στόχο 16 (Ειρήνη, δικαιοσύνη και ισχυροί θεσμοί) και τον στόχο 17 (Συμπράξεις για τους στόχους). Ομοίως, η κατηγορία της κλιματικής αλλαγής του πυλώνα του πλανήτη χρησιμοποιεί τους στόχους εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που έχουν συμφωνηθεί με το Παρίσι ως κατευθυντήρια αρχή (Friede, Busch, & Bassen, 2015).

Τα Ηνωμένα Έθνη είναι η μεγαλύτερη δύναμη στη νομοθεσία για τη δημοσιοποίηση, των παραμέτρων που συνθέτουν τα ESG, και την υιοθέτηση τους από τις επιχειρήσεις. Το 2019, ο ΟΗΕ δημοσιεύοντας τις Αρχές Υπεύθυνης Επένδυσης ανακοίνωσε ότι οι υπογράφωντες το έγγραφο των εν λόγω αρχών υποχρεούνται να δημοσιοποιούν τους κλιματικούς δείκτες σε τέσσερις κατηγορίες: διακυβέρνηση, στρατηγική, διαχείριση κινδύνων και μετρήσεις. Η ΕΕ ήταν η πρώτη οικονομική κοινότητα, που εισήγαγε απαιτήσεις για τα ESG, εφαρμόζοντας την σχετική Οδηγία της ΕΕ. Η αρχική Οδηγία ίσχυε μόνο για μεγάλες εταιρείες με περισσότερους από 500 εργαζόμενους, καθώς και με ενεργητικό τουλάχιστον 30 εκατ. ευρώ ή/και καθαρές

πωλήσεις τουλάχιστον 400 εκατ. ευρώ. Επιπλέον, τον Απρίλιο του 2021, η ΕΕ πρότεινε μια αναθεώρηση της Οδηγίας, την Οδηγία για την υποβολή εκθέσεων εταιρικής βιωσιμότητας, η οποία εφαρμόζεται σε όλες τις μεγάλες και εισηγμένες εταιρείες (Park & Yang, 2021).

Προηγούμενα ερευνητικά ευρήματα (Porter et al. 2019, Park 2020, Kim & Park 2017) έχουν αναδείξει ότι η υιοθέτηση των ESG από τις επιχειρήσεις μπορεί να επιφέρει πολλαπλά οφέλη. Συγκεκριμένα, οι προσπάθειες μιας επιχείρησης στον τομέα της βιωσιμότητας μπορούν να βελτιώσουν την αξία της επιχείρησης και να προωθήσουν τη βιωσιμότητα (Porter et al. 2019), να επιφέρουν διαφοροποίηση και εξοικονόμηση κόστους, να έχουν θετικές επιδράσεις στην εργασιακή δέσμευση και να βελτιώσουν την παραγωγική συμπεριφορά των εργαζομένων και την αφοσίωση των πελατών (Park 2020, Kim & Park 2017). Επίσης, η υιοθέτηση των ESG μπορεί να βοηθήσει στη διαχείριση κινδύνων/ευκαιριών. Κάτι τέτοιο έχει οφέλη για τη διοίκηση, τους εργαζόμενους, τους συμμετέχοντες στην αλυσίδα εφοδιασμού και τους πελάτες. Η αντιμετώπιση των κινδύνων μπορεί να αποτελέσει μια προληπτική δράση για τη βελτίωση της βιωσιμότητας των επιχειρήσεων (Porter et al. 2019).

2.2 Σύνδεση των ΣΒΑ με παράγοντες βιωσιμότητας σε επίπεδο επιχείρησης και τα κριτήρια ESG (δείκτες μέτρησης κριτηρίων)

Οι Delgado-Ceballos και συν. (2023) έχουν επιχειρήσει να συνδέσουν τους ΣΒΑ με συγκεκριμένους δείκτες μέτρησης των κριτηρίων ESG. Ειδικότερα, οι ερευνητές πρότειναν για τη μέτρηση του ΣΒΑ 6.4 *«ουσιαστική αύξηση της αποδοτικότητας χρήσης νερού σε όλους τους τομείς και διασφάλιση βιώσιμης παροχής γλυκού νερού για την αντιμετώπιση της λειψυδρίας και τη σημαντική μείωση του αριθμού των ανθρώπων που υποφέρουν από λειψυδρία»* τον δείκτη ESG *«αλλαγή στην αποδοτικότητα χρήσης νερού με την πάροδο του χρόνου»*. Ως μεταβλητή για τη μέτρηση της αποδοτικότητας σε επίπεδο επιχείρησης οι ερευνητές πρότειναν *«τη συνολική απόσυρση νερού σε κυβικά μέτρα διαιρούμενη με τις καθαρές πωλήσεις ή τα έσοδα σε εκατομμύρια USD»*.

Για το ΣΒΑ 7.1 *«διασφάλιση καθολικής πρόσβασης σε προσιτές, αξιόπιστες και σύγχρονες ενεργειακές υπηρεσίες»* πρότειναν τη μέτρησή του με τον δείκτη ESG *«αναλογία πληθυσμού με εξάρτηση από καθαρά καύσιμα και τεχνολογία»*. Ως μεταβλητή για τη μέτρηση της αποδοτικότητας σε επίπεδο επιχείρησης οι ερευνητές πρότειναν *«την αναλογία χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας»* (Delgado-Ceballos και συν., 2023).

Για τον ΣΒΑ 13.2 *«ενσωμάτωση μέτρων για την κλιματική αλλαγή στις εθνικές πολιτικές, στρατηγικές και σχεδιασμό»* πρότειναν τη μέτρησή του με τον δείκτη ESG *«αριθμός χωρών που έχουν κοινοποιήσει τη θέσπιση ή την εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης πολιτικής/στρατηγικής/σχεδίου, που αυξάνει την ικανότητά τους να προσαρμοστούν στις δυσμενείς επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και να ενισχύσουν την κλιματική ανθεκτικότητα και τις χαμηλές εκπομπές αερίων θερμοκηπίου»*. Ως μεταβλητή για τη μέτρηση της αποδοτικότητας σε επίπεδο επιχείρησης οι ερευνητές πρότειναν *«τις εκπομπές CO₂ που ισοδυναμούν στα έσοδα -CO₂ equivalent emissions to revenues»* (Delgado-Ceballos και συν., 2023).

Για τον ΣΒΑ 3.9 *«μείωση αριθμού θανάτων και των ασθενειών από επικίνδυνες χημικές ουσίες, τη ρύπανση του αέρα, του νερού και του εδάφους και τη μόλυνση»* πρότειναν τη μέτρησή του με τον δείκτη ESG *«ποσοστό θνησιμότητας που αποδίδεται σε μη ασφαλές νερό, μη ασφαλή αποχέτευση και έλλειψη υγιεινής»*. Ως μεταβλητή για τη μέτρηση της

αποδοτικότητα σε επίπεδο επιχείρησης οι ερευνητές πρότειναν «τις πολιτικές ασφαλείας των εταιρειών αν οι εταιρείες δηλαδή διαθέτουν ή όχι πολιτικές για την ασφάλεια και την ευημερία των εργαζομένων» (Delgado-Ceballos και συν., 2023).

Για τον ΣΒΑ 8.8. «προστασία των εργασιακών δικαιωμάτων και προώθηση ασφαλών εργασιακών περιβαλλόντων για όλους τους εργαζομένους, συμπεριλαμβανομένων των μεταναστών εργαζομένων, ιδίως των μεταναστριών και εκείνων που βρίσκονται σε επισφαλή απασχόληση» πρότειναν τη μέτρησή του με τον δείκτη ESG «ποσοστά συχνότητας θανατηφόρων και μη θανατηφόρων επαγγελματικών τραυματισμών ανά φύλο και καθεστώς μετανάστη». Ως μεταβλητή για τη μέτρηση της αποδοτικότητας σε επίπεδο επιχείρησης οι ερευνητές πρότειναν «το σύνολο των ατυχημάτων σε μία επιχείρηση» (Delgado-Ceballos και συν., 2023).

Για τον ΣΒΑ 5.5. «διασφάλιση της πλήρους και αποτελεσματικής συμμετοχής των γυναικών και των ίσων ευκαιριών για ηγεσία σε όλα τα επίπεδα λήψης αποφάσεων στην πολιτική, οικονομική και δημόσια ζωή» πρότειναν τη μέτρησή του με τον δείκτη ESG «ποσοστό γυναικών σε διευθυντικές θέσεις». Ως μεταβλητή για τη μέτρηση της αποδοτικότητας σε επίπεδο επιχείρησης οι ερευνητές πρότειναν «το ποσοστό γυναικών στελεχών» (Delgado-Ceballos και συν., 2023).

Τέλος για το ΣΒΑ 16α. «ενίσχυση των σχετικών εθνικών θεσμών, μεταξύ άλλων μέσω διεθνούς συνεργασίας, για την οικοδόμηση ικανοτήτων σε όλα τα επίπεδα, ιδίως στις αναπτυσσόμενες χώρες, για την πρόληψη της βίας και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του εγκλήματος» πρότειναν τη μέτρησή του με τον δείκτη ESG «ύπαρξη ανεξάρτητων εθνικών θεσμών για τα ανθρώπινα δικαιώματα σε συμμόρφωση με τις Αρχές του Παρισιού». Ως μεταβλητή για τη μέτρηση της αποδοτικότητας σε επίπεδο επιχείρησης οι ερευνητές πρότειναν «την ύπαρξη ή μη πολιτικών για τα ανθρώπινα δικαιώματα» (Delgado-Ceballos και συν., 2023).

2.3 Οι τάσεις στις επενδύσεις των ΣΒΑ και τη βιώσιμη χρηματοδότηση

Στις μέρες μας οι ιδιωτικές επενδύσεις παίζουν κρίσιμο ρόλο στην επίτευξη των ΣΒΑ και αυτό γίνεται αντιληπτό κυρίως αν αναλογιστούμε την ύπαρξη του επενδυτικού κενού που υπάρχει στις αναπτυσσόμενες χώρες. Το εν λόγω κενό μάλιστα έχει αυξηθεί λόγω της πανδημίας COVID-19 (UNCTAD, 2020a).

Η επίτευξη των ΣΒΑ απαιτεί από την παγκόσμια κοινότητα να αυξήσει τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης από «δισεκατομμύρια» σε «τρισεκατομμύρια», πράγμα που συνεπάγεται ένα σημαντικό χρηματοδοτικό κενό. Για την κάλυψη του χρηματοδοτικού κενού εκτός από τις πολύ αναγκαίες αυξήσεις των εγχώριων εσόδων απαιτούνται σημαντικές συνεισφορές από διασυνοριακές εισροές, συμπεριλαμβανομένων των εισροών ιδιωτικών κεφαλαίων (Doumbia & Lauridsen, 2021).

Σύμφωνα με παγκόσμια οικονομικά δεδομένα διεθνών οργανισμών σε κλαδικό επίπεδο έχουν εντοπιστεί σημαντικά επενδυτικά κενά, με ορισμένες από τις μεγαλύτερες ανάγκες χρηματοδότησης να σχετίζονται με οικονομικές υποδομές. Ενδεικτικά, τη μεγαλύτερη χρηματοδότηση έχει η υποδομή ηλεκτρικής ενέργειας η οποία ανέρχεται στα 950 δισεκατομμύρια δολάρια. Ακολουθούν ο μετριασμός της κλιματικής αλλαγής (850 δισεκατομμύρια δολάρια) και οι υποδομές μεταφορών (770 δισεκατομμύρια δολάρια). Οι κοινωνικές υποδομές έχουν επίσης κρίσιμα επενδυτικά κενά τα οποία υπολογίζεται ότι ανέρχονται στα 140 δισεκατομμύρια δολάρια (Doumbia & Lauridsen, 2021).

Σύμφωνα με πρόσφατες εκτιμήσεις η επίτευξη των ΣΒΑ σε πέντε τομείς προτεραιότητας — εκπαίδευση, υγεία, δρόμοι, ηλεκτρισμός και νερό και αποχέτευση— έως το 2030 θα απαιτήσει πρόσθετες ιδιωτικές και δημόσιες ετήσιες δαπάνες ύψους 528 δισεκατομμυρίων δολαρίων (UNCTAD's SDG Investment Trends Monitor, 2019).

Κύρια πηγή χρηματοδότησης των κοινωνικών επενδύσεων συνεχίζει να είναι ο δημόσιος τομέας. Παρόλα αυτά υπάρχουν προοπτικές για την αξιοποίηση πρόσθετων ιδιωτικών ροών κεφαλαίων σε τομείς που εμπίπτουν στο πεδίο των ΣΒΑ. Βασική προϋπόθεση για την εκμετάλλευση των εν λόγω προοπτικών είναι η ύπαρξη σαφήνειας σχετικά με τα επενδυμένα περιουσιακά στοιχεία και τα κίνητρα των έργων. Είναι γεγονός όμως ότι οι επενδύσεις σε τομείς, που εμπίπτουν στο πεδίο των ΣΒΑ δίνουν ευκαιρίες στους ιδιοκτήτες περιουσιακών στοιχείων και τους επενδυτές (Zhan & Santos-Paulino, 2021).

Στις αναπτυσσόμενες χώρες έχουν γίνει σημαντικά βήματα όσον αφορά στην αύξηση των επενδύσεων σε τομείς που εμπίπτουν στο πεδίο των ΣΒΑ όπως οι υποδομές, που συμβάλλουν στην επίτευξη των ΣΒΑ 9 και 11, οι τηλεπικοινωνίες (ΣΒΑ 9), τα τρόφιμα και τη γεωργία (ΣΒΑ 2), ο μετριασμός της κλιματικής αλλαγής (ΣΒΑ 13), τα οικοσυστήματα και η βιοποικιλότητα (ΣΒΑ 14 και 15) και η υγεία (ΣΒΑ 3) (Zhan & Santos-Paulino, 2021).

Ωστόσο, σύμφωνα με τα διαθέσιμα δεδομένα οι αναπτυσσόμενες χώρες δεν έχουν ακόμα καταφέρει να προσελκύσουν σε σημαντικό βαθμό άμεσες ξένες επενδύσεις και επενδύσεις σε πράσινους τομείς λόγω κυρίως θεσμικών και ρυθμιστικών εμποδίων αλλά και εμποδίων που σχετίζονται με την επενδυτική ελκυστικότητα της κάθε χώρας. Η κρίση της πανδημίας COVID-19 πρόσθεσε επιπλέον εμπόδια οικονομικής φύσεως και έκανε ακόμα πιο αποθαρρυντικό το έργο της διοχέτευσης ιδιωτικών επενδύσεων σε τομείς που σχετίζονται με τους ΣΒΑ (United Nations, 2020a).

2.4 Βιώσιμες επενδύσεις και κριτήρια ESG

Οι επίμονες συστάσεις της παγκόσμιας ατζέντας για τη βιωσιμότητα, οι προσπάθειες για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και η στροφή προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα αποτελούν πλέον μόνιμες προτεραιότητες για τους επενδυτές. Η επιτυχής «πλοήγηση» στις ευκαιρίες και τις προκλήσεις, που συνδέονται με αυτό το τοπίο, απαιτεί ενδεδειγμένη αξιολόγηση τόσο των χρηματοοικονομικών κινδύνων όσο και των κινδύνων βιωσιμότητας εντός των επενδυτικών χαρτοφυλακίων. Ενώ οι επενδυτικές διαδικασίες ενσωματώνουν συνήθως τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους, η αποτελεσματική διαχείριση κινδύνων θα πρέπει να επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής της ώστε να περιλαμβάνει και τους περιβαλλοντικούς, κοινωνικούς κινδύνους και κινδύνους εταιρικής διακυβέρνησης (ESG) (Folqué, Escrig-Olmedo & Corzo Santamaria, 2021).

Οι βιώσιμες επενδύσεις, που συχνά αναφέρονται ως κοινωνικά υπεύθυνες επενδύσεις (SRI) ή επενδύσεις σε θέματα περιβάλλοντος, κοινωνίας και διακυβέρνησης (ESG), είναι μια προσέγγιση των επενδύσεων που επιδιώκει όχι μόνο οικονομικές αποδόσεις αλλά και θετικό περιβαλλοντικό και κοινωνικό αντίκτυπο. Η βασική ιδέα πίσω από τις βιώσιμες επενδύσεις είναι η ευθυγράμμιση των οικονομικών στόχων με τους ηθικούς στόχους, προωθώντας τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα και τις υπεύθυνες επιχειρηματικές πρακτικές (Pástor, Stambaugh, & Taylor, 2021).

Οι βιώσιμες επενδύσεις λαμβάνουν υπόψη ένα ευρύ φάσμα παραγόντων πέραν των παραδοσιακών χρηματοοικονομικών μετρήσεων. Αυτοί οι παράγοντες τυπικά εμπίπτουν σε τρεις κύριες κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει τους περιβαλλοντικούς παράγοντες δηλαδή την αξιολόγηση των επιπτώσεων μιας εταιρείας στο περιβάλλον, όπως το αποτύπωμα άνθρακα, η χρήση νερού, η διαχείριση αποβλήτων και η συνολική δέσμευση για περιβαλλοντική διαχείριση. Οι βιώσιμοι επενδυτές ενδιαφέρονται για την υποστήριξη επιχειρήσεων που δίνουν προτεραιότητα σε φιλικές προς το περιβάλλον πρακτικές και συμβάλλουν στη διατήρηση των φυσικών πόρων (Pástor, Stambaugh, & Taylor, 2021).

Η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει τους κοινωνικούς παράγοντες δηλαδή την αξιολόγηση των σχέσεων μιας εταιρείας με τους εργαζομένους της και τις κοινότητες. Οι επενδυτές βιώσιμων πρωτοβουλιών ενδιαφέρονται για επιχειρήσεις που δίνουν προτεραιότητα στις δίκαιες εργασιακές πρακτικές, την ποικιλομορφία και την ένταξη, τη δέσμευση στην κοινότητα και τη δεοντολογική διαχείριση της αλυσίδας εφοδιασμού.

Τέλος η τρίτη κατηγορία περιλαμβάνει τους παράγοντες διακυβέρνησης και επικεντρώνεται στη δομή και τις πρακτικές της ηγεσίας μιας εταιρείας. Οι βιώσιμοι επενδυτές αναζητούν εταιρείες με διαφανείς και ηθικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων και ισχυρές δομές εταιρικής διακυβέρνησης που ευθυγραμμίζονται με τα συμφέροντα των μετόχων και άλλων ενδιαφερόμενων μερών (Talan & Sharma, 2019).

Οι στρατηγικές βιώσιμων επενδύσεων μπορούν να λάβουν διάφορες μορφές, όπως η ενσωμάτωση των ESG, όπου η παραδοσιακή χρηματοοικονομική ανάλυση συμπληρώνεται με παράγοντες ESG και η μέτρηση κοινωνικού αντίκτυπου, η οποία στοχεύει στη δημιουργία θετικών κοινωνικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων παράλληλα με τις χρηματοοικονομικές αποδόσεις (Talan & Sharma, 2019).

Μια αξιοσημείωτη πτυχή των βιώσιμων επενδύσεων είναι η δυνατότητά τους να οδηγήσουν σε θετικές αλλαγές, κατευθύνοντας κεφάλαια προς επιχειρήσεις που δίνουν προτεραιότητα στη βιωσιμότητα. Καθώς όλο και περισσότεροι επενδυτές εξετάζουν τον περιβαλλοντικό και κοινωνικό αντίκτυπο παράλληλα με τις οικονομικές αποδόσεις, οι εταιρείες αναγνωρίζουν όλο και πιο πολύ τη σημασία της υιοθέτησης βιώσιμων πρακτικών για την προσέλκυση επενδύσεων και τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητάς τους μακροπρόθεσμα (Talan & Sharma, 2019).

Οι βιώσιμες επενδύσεις δεν είναι μόνο μια απάντηση στην αυξανόμενη συνειδητοποίηση των παγκόσμιων περιβαλλοντικών και κοινωνικών προκλήσεων, αλλά και μια αναγνώριση ότι οι επιχειρήσεις διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων. Καθώς η ζήτηση για βιώσιμες επενδύσεις συνεχίζει να αυξάνεται, έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει την εταιρική συμπεριφορά και να συμβάλει σε μια πιο βιώσιμη και δίκαιη παγκόσμια οικονομία (Sciarelli et al., 2021).

2.5 Μέθοδοι για τη μέτρηση του κοινωνικού αντίκτυπου και η σχέση της με τα κριτήρια ESG για τη λήψη αποφάσεων εταιρικής στρατηγικής

2.5.1 UN Impact tool

Το UN Impact Tool, ή αλλιώς SDG Impact Assessment Tool, αποτελεί μια σύγχρονη και δυναμική πλατφόρμα σχεδιασμένη για την ανάλυση των επιπτώσεων διαφόρων δράσεων στους ΣΒΑ του ΟΗΕ. Αναπτύχθηκε από το Πανεπιστήμιο του Γκέτεμποργκ και το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Chalmers με στόχο να υποστηρίξει επιχειρήσεις, οργανισμούς και ιδιώτες στη διαδικασία ενσωμάτωσης της βιωσιμότητας στις δραστηριότητές τους (Chalmers, 2019).

Το εργαλείο χρησιμοποιεί μια επιστημονική, μεθοδολογική προσέγγιση για να διευκολύνει τη λήψη αποφάσεων που προάγουν την αειφορία. Βασίζεται σε ένα σύστημα αυτοαξιολόγησης που επιτρέπει στους χρήστες να εξετάσουν πώς μία συγκεκριμένη δραστηριότητα επηρεάζει τους 17 ΣΒΑ, όπως είναι η προστασία του περιβάλλοντος. Ο χρήστης καλείται να αξιολογήσει αν η επίδραση της δράσης του είναι: θετική ή αρνητική, άμεση ή έμμεση, σημαντική ή αμελητέα. Η διαδικασία αυτή βοηθάει στην κατανόηση των πολύπλοκων παραγόντων, που συνδέονται με τη βιώσιμη ανάπτυξη στη διαμόρφωση στρατηγικών που εστιάζουν στη μείωση αρνητικών επιπτώσεων και την ενίσχυση των θετικών (Chalmers, 2019).

Η αξιολόγηση μέσω του εργαλείου περιλαμβάνει τα εξής βήματα: α) προσδιορισμός της δράσης, β) αξιολόγηση Επιπτώσεων, γ) κατηγοριοποίηση, δ) ανάλυση γνώσης και ε) στρατηγική ανάπτυξης. Τέλος, το εργαλείο παρέχει προτάσεις για περαιτέρω βελτίωση, όπως η ενίσχυση θετικών επιπτώσεων ή η μείωση αρνητικών. Η αξιολόγηση μπορεί να είναι είτε ποιοτική είτε ποσοτική, ενώ τα αποτελέσματα παρουσιάζονται μέσα από γραφικές απεικονίσεις που δείχνουν τη συνολική επίδραση στους ΣΒΑ (Chalmers, 2019).

2.5.2 SROI (Social Return on Investment)

Η μέθοδος «Κοινωνικής Απόδοσης Επένδυσης» (SROI) εδώ και πολλές δεκαετίες έχει καταστεί μια από τις πιο ευρέως χρησιμοποιημένες μεθόδους μέτρησης του κοινωνικού αντίκτυπου παγκοσμίως (Olsen & Galimidi 2008). Η μέθοδος παρουσιάστηκε αρχικά από τον οργανισμό «Roberts Enterprize Development Fund (REDF)» στις Η.Π.Α. (Emerson et al. 2000) και στη συνέχεια αναπτύχθηκε περαιτέρω από το «νέο οικονομικό ίδρυμα (nef)» στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Σύμφωνα με τους Pathak και Dattani (2014) η SROI είναι μια οικονομική ανάλυση, που προέρχεται από την ανάλυση κόστους-οφέλους, που επιχειρεί να λάβει υπόψη διάφορους τύπους επιπτώσεων στην αξιολόγηση των δραστηριοτήτων μιας επιχείρησης ή ενός οργανισμού. Επίσης, οι Pathak και Dattani (2014) αναφέρουν ότι η SROI συνιστά ένα πλαίσιο για τη μέτρηση των οικονομικών επιδόσεων των επιχειρήσεων και των οργανισμών λαμβάνοντας υπόψιν κοινωνικά, περιβαλλοντικά και οικονομικά κόστη και οφέλη.

Οι επιχειρήσεις με κοινωνικό προσανατολισμό θα πρέπει να έχουν στρατηγική φιλοσοφία όσον αφορά στις κοινωνικές επενδυτικές τους δραστηριότητες. Για να λάβουν στρατηγικές αποφάσεις, χρειάζονται πληροφορίες καλής ποιότητας σχετικά με τον πραγματικό ή δυνητικό κοινωνικό αντίκτυπο των επενδύσεών τους, συμπεριλαμβανομένης της πλήρους, πολύπλευρης αξίας που δημιουργείται από αυτές τις επενδύσεις (Moody και συν., 2013). Η μέθοδος SROI θεωρείται από πολλούς ερευνητές (Moody και συν., 2013, Pathak & Dattani, 2014, Olsen & Galimidi 2008) ως ένα στρατηγικό εργαλείο που μπορεί να βοηθήσει σε αυτή την κατεύθυνση.

Η πρόκληση, που αντιμετωπίζουν οι επενδυτές και οι επιχειρήσεις είναι να μπορέσουν να μετρήσουν την κοινωνική απόδοση με αποτελεσματικούς, έγκυρους και αξιόπιστους τρόπους. Υπάρχουν πολλές διαφορετικές μέθοδοι, εκτός από τη SROI, διαθέσιμες για τη μέτρηση της απόδοσης και του κοινωνικού αντίκτυπου, αν και όλες έχουν πλεονεκτήματα αλλά και τεχνικές δυσκολίες (Moody και συν., 2013)

Η μέθοδος SROI περιλαμβάνει τρεις τύπους επιστροφής. Ο πρώτος τύπος είναι οι «κοινωνικές αποδόσεις», που είναι λιγότερο απτές, όπως η ενίσχυση των επιπέδων γνώσης και δεξιοτήτων. Ο δεύτερος τύπος είναι οι «οικονομικές αποδόσεις» όπως τα έσοδα που παράγει μία επιχείρηση μέσω της πώλησης προϊόντων στην αγορά. Ο τρίτος τύπος είναι οι «κοινωνικοοικονομικές αποδόσεις». Όλοι οι τύποι επιστροφής εκφράζονται με χρηματικούς, ποσοτικούς ή ποιοτικούς δείκτες καθώς η δημιουργία εσόδων καθιστά βασικό χαρακτηριστικό της μεθόδου SROI (Center for Social Investment, 2013).

Η SROI διέπεται από αρχές που αξιολογούν την αξία των κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων των εταιρειών που δεν αντικατοπτρίζονται συμβατικά στην τυπική χρηματοοικονομική ανάλυση. Πολλές επιχειρήσεις, που δραστηριοποιούνται σε διαφορετικούς κλάδους, χρησιμοποιούν αυτήν τη μέθοδο SROI για να μετρήσουν τον αντίκτυπό τους και να καθορίσουν εάν χρησιμοποιούν αποτελεσματικά το κεφάλαιό τους και άλλους πόρους για να δημιουργήσουν αξία για την κοινωνία (Center for Social Investment, 2013).

Η μέθοδος SROI περιλαμβάνει: την επικοινωνία με τα ενδιαφερόμενα μέρη για να διερευνηθεί τι σημαίνει κοινωνική αξία για αυτούς και για να επιλεγούν οι κατάλληλοι δείκτες και τεχνικές για την αξιολόγηση και τη μέτρηση του αντικτύπου των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Με αυτό τον τρόπο η μέθοδος συμβάλλει στις διαδικασίες σύγκρισης του κοινωνικού αντικτύπου που δημιουργείται έναντι του οικονομικού κόστους που προκύπτει (Pathak & Dattani, 2013).

2.5.3 SIA/SEA (Strategic impact/environmental assessment)

Τα εργαλεία SIA (Strategic Impact Assessment) και SEA (Strategic Environmental Assessment) χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο της στρατηγικής εκτίμησης των επιπτώσεων των επιχειρήσεων, με στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη μείωση των περιβαλλοντικών, κοινωνικών και οικονομικών συνεπειών, που μπορεί να προκύψουν από προτάσεις πολιτικής, σχεδίων ή προγραμμάτων (Takyi, 2014, Corvo και συν., 2021, Del Campo, Gazzola & Onyango, 2020, Hegazy & Tohlob, 2024).

Οι επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν τα εργαλεία SIA και SEA ενσωματώνουν την περιβαλλοντική και κοινωνική ευθύνη στη στρατηγική τους για την μείωση κινδύνων αναγνωρίζοντας περιβαλλοντικές ή κοινωνικές επιπτώσεις εκ των προτέρων. Η προσαρμογή των επιχειρήσεων σε βιώσιμες πρακτικές οδηγεί σε μακροχρόνια οφέλη, όπως η πρόσβαση σε αγορές που απαιτούν πιστοποιήσεις βιωσιμότητας (Takyi, 2014, Del Campo, Gazzola & Onyango, 2020, Hegazy & Tohlob, 2024).

Το εργαλείο SIA χρησιμοποιείται κυρίως για την αναγνώριση ευκαιριών και κινδύνων που σχετίζονται με στρατηγικές παρεμβάσεις, την αξιολόγηση θετικών και αρνητικών επιπτώσεων σε τοπικό, εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, την ενσωμάτωση κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών πτυχών στις αρχικές φάσεις του σχεδιασμού (Takyi, 2014).

Η διεξαγωγή της στρατηγικής εκτίμησης επιπτώσεων του SIA βασίζεται στη συλλογή αξιόπιστων δεδομένων που συμβάλλουν στην κατανόηση της κοινής γνώμης, στον εντοπισμό αιτιών των αρνητικών επιπτώσεων, στη διασύνδεση των διάφορων επιπτώσεων, στην πρόβλεψη και στην πρόταση μέτρων μετριασμού. Τα δεδομένα συλλέγονται και αναλύονται μέσω εργαλείων, όπως μοντελοποίηση, πίνακες, απόψεις ειδικών, διαβουλεύσεις με την κοινότητα, λίστες ελέγχου, χωρική ανάλυση, αναλύσεις δικτύου και συστημάτων, καθώς και υπολογισμός της φέρουσας ικανότητας (Takyi, 2014).

Η διαβούλευση με την κοινότητα αποτελεί κεντρικό στοιχείο κάθε εκτίμησης που γίνεται με το εργαλείο SIA, καθώς βοηθά στη συλλογή απόψεων για το προτεινόμενο έργο και στην αξιολόγηση των πιθανών επιπτώσεων. Οι γνώμες ειδικών χρησιμοποιούνται σε όλα τα στάδια της διαδικασίας (Takyi, 2014, Corvo και συν., 2021).

Το εργαλείο SEA είναι προσανατολισμένο στη συστηματική αξιολόγηση των πιθανών περιβαλλοντικών επιπτώσεων μιας πολιτικής, προγράμματος ή σχεδίου πριν από την υλοποίησή του. Πρόκειται για ένα εργαλείο, το οποίο απαιτείται σε πολλές χώρες στο πλαίσιο εναρμονισμένων νομοθεσιών, όπως η **Οδηγία 2001/42/EK** της Ευρωπαϊκής Ένωσης και κύριοι στόχοι του είναι η προστασία του περιβάλλοντος μέσω της πρόβλεψης και διαχείρισης των αρνητικών επιπτώσεων, η ενσωμάτωση περιβαλλοντικών θεμάτων στις διαδικασίες στρατηγικού σχεδιασμού, και η βελτίωση της διαφάνειας και της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων φορέων (Οδηγία 2001/42/EK).

Η σημασία της Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης (SEA) επεκτείνεται τόσο σε παγκόσμιο όσο και σε εθνικό επίπεδο, υποστηρίζοντας άμεσα τις προσπάθειες για βιώσιμη ανάπτυξη. Αποτελεί κρίσιμο εργαλείο που συνεισφέρει στην επίτευξη των ΣΒΑ, διασφαλίζοντας την ισορροπία μεταξύ περιβαλλοντικών, κοινωνικών και οικονομικών παραμέτρων κατά τη διαδικασία ανάπτυξης μιας στρατηγικής (Hegazy & Tohlob, 2024).

Η διαδικασία αυτή διευκολύνει τη λήψη αποφάσεων που λαμβάνουν υπόψη τις επιπτώσεις στο περιβάλλον και τις κοινωνίες, παρέχοντας ένα πλαίσιο για την πρόληψη περιβαλλοντικών ζημιών. Επιπλέον, υποστηρίζει τη βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων και προάγει την ισότητα, εξασφαλίζοντας ότι οι ευάλωτες ομάδες πληθυσμού προστατεύονται από αρνητικές συνέπειες (Hegazy & Tohlob, 2024).

Σε παγκόσμιο επίπεδο, το SEA συμβάλλει στον σχεδιασμό πολιτικών και έργων που ενισχύουν τη συνεργασία μεταξύ κρατών, προωθώντας ταυτόχρονα τη βιώσιμη ανάπτυξη. Ενσωματώνοντας κοινωνικά και περιβαλλοντικά κριτήρια, το SEA λειτουργεί ως ένας μηχανισμός πρόληψης και υπευθυνότητας, ενισχύοντας τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα και ευημερία (Hegazy & Tohlob, 2024).

2.5.4 Impact Weighted Accounts Framework

Το πλαίσιο Impact Weighted Accounts Framework» (IWAF) αντιπροσωπεύει μια καινοτόμο μεθοδολογία για την ενσωμάτωση των κοινωνικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων των επιχειρήσεων στα χρηματοοικονομικά τους αποτελέσματα παρέχοντας τη δυνατότητα ποσοτικοποίησης αυτών των επιπτώσεων. Η ενσωμάτωσή τους στα χρηματοοικονομικά δεδομένα επιτρέπει στους επενδυτές και τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής να αξιολογήσουν όχι μόνο την οικονομική απόδοση μιας επιχείρησης, αλλά και τη συνεισφορά της στη βιώσιμη ανάπτυξη (Impact Economy Foundation, 2024).

Το πλαίσιο IWAF βασίζεται σε υπάρχουσες μεθόδους και έρευνες και στόχος του είναι να βοηθήσει οργανισμούς όλων των μεγεθών, δομών και γεωγραφικών τοποθεσιών να δημιουργήσουν τις καταστάσεις λογαριασμών βαρών επιπτώσεων (Impact-Weighted Account Statements - IWAs), εφαρμόζοντας συστήματα λογιστικής για τις επιπτώσεις που προκαλούν ή στις οποίες συμβάλλουν. Είναι σημαντικό για κάθε οργανισμό να ευθυγραμμίσει την οικονομική του αξία με άλλους τύπους αξίας και επιπτώσεων που συχνά παραβλέπονται, παρόλο που είναι κρίσιμες για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας του οργανισμού μακροπρόθεσμα. Η ενσωμάτωση των επιπτώσεων αυτών στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρέχει μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα της αξίας που παράγει ο οργανισμός, προάγοντας τη διαφάνεια και την υπευθυνότητα. Με αυτόν τον τρόπο, το IWAF ενθαρρύνει τις επιχειρήσεις να λαμβάνουν υπόψη τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές τους επιπτώσεις, γεγονός που είναι απαραίτητο για την επίτευξη μακροπρόθεσμης ανάπτυξης και βιωσιμότητας (Chua και συν., 2022).

Η σημασία του IWAF είναι κρίσιμη λαμβάνοντας υπόψιν ότι η βιώσιμη ανάπτυξη δεν αφορά μόνο τη μακροπρόθεσμη οικονομική ευημερία, αλλά και τη συνεχιζόμενη ευημερία της κοινωνίας και της περιβαλλοντικής ισορροπίας. Ο τρόπος που το IWAF συνδυάζει την ποσοτικοποίηση κοινωνικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων με τα χρηματοοικονομικά δεδομένα μπορεί να οδηγήσει σε καλύτερες στρατηγικές διαχείρισης και λήψης αποφάσεων, οι οποίες στηρίζονται σε ένα πλήρες σύνολο πληροφοριών που περιλαμβάνει και τις κοινωνικές παραμέτρους (Chua και συν., 2022).

Επιπλέον, η χρήση του IWAF προάγει την υπευθυνότητα των επιχειρήσεων και την ενίσχυση της εμπιστοσύνης των ενδιαφερομένων μερών. Το πλαίσιο ενσωματώνει τις αρχές των παραγόντων ESG αναγνωρίζοντας τη σημασία τους για την αποτίμηση της

μακροπρόθεσμης αξίας των επιχειρήσεων και για αυτό η ενσωμάτωση του στην στρατηγική των επιχειρήσεων μπορεί να οδηγήσει σε μια ευρύτερη αλλαγή στην αντίληψη της επιχειρηματικής επιτυχίας, προωθώντας τις αξίες της κοινωνικής ευημερίας και της περιβαλλοντικής προστασίας.

2.6 Οι 17 στόχοι του ΟΗΕ και το χρηματοδοτικό κενό

2.6.1 Σύντομη ιστορία

Η Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, η οποία εγκρίθηκε ομόφωνα από όλα τα κράτη μέλη των Ηνωμένων Εθνών το 2015, χρησιμεύει ως συλλογικό πλαίσιο για την προώθηση της ειρήνης και της ευημερίας τόσο για τους ανθρώπους όσο και για τον πλανήτη. Στο επίκεντρο αυτής της ατζέντας βρίσκονται οι 17 ΣΒΑ, οι οποίοι αναδεικνύουν την επείγουσα ανάγκη όλες οι χώρες να αναλάβουν δράση προς την επίτευξή τους, ανεξαρτήτως της αναπτυξιακής τους κατάστασης, προωθώντας μια παγκόσμια εταιρική σχέση (United Nations, 2023).

Οι ΣΒΑ αναγνωρίζουν τον αλληλένδετο χαρακτήρα της εξάλειψης της φτώχειας και άλλων στερήσεων με στρατηγικές που αποσκοπούν στην ενίσχυση της υγείας και της εκπαίδευσης, στη μείωση των ανισοτήτων, στην τόνωση της οικονομικής ανάπτυξης, στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και στη διατήρηση της ζωής των ωκεανών και των δασών (United Nations, 2023).

Οι στόχοι 6, 7, 12, 13, 14 και 15 συνδέονται στενά με την περιβαλλοντική βιωσιμότητα. Ωστόσο, η πρόοδος προς αυτούς τους στόχους υστερεί σημαντικά και φαίνεται δύσκολο να επιτευχθεί εντός του καθορισμένου χρονοδιαγράμματος (Agora & Mishra, 2019). Οι στόχοι αυτοί επικεντρώνονται σε κρίσιμες πτυχές όπως το καθαρό νερό και η αποχέτευση, η προσβάσιμη και καθαρή ενέργεια, η βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων, η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, η διατήρηση της ζωής κάτω από το νερό και στα χερσαία οικοσυστήματα, καθώς και οι προσπάθειες για την παρεμπόδιση της απώλειας της βιοποικιλότητας με παράλληλη καταπολέμηση της υποβάθμισης του εδάφους και της ερημοποίησης (Agora & Mishra, 2019).

Η πρόσβαση σε καθαρό νερό και αποχέτευση αποτελεί θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα, ωστόσο, είναι ανησυχητικό ότι δισεκατομμύρια άνθρωποι παγκοσμίως στερούνται αυτή τη βασική ανάγκη (Agora & Mishra, 2019). Η Παγκόσμια Έκθεση για την Ανάπτυξη του Νερού (2019) αναφέρει ότι η κατανάλωση νερού αυξάνεται σταθερά από το 1980, με ρυθμό αύξησης 1% ετησίως και προβλέπεται να κλιμακωθεί στο 3% έως το 2050 (World Wide Fund for Nature, 2019).

Η πορεία προς τη βιώσιμη ανάπτυξη περιλαμβάνει γεγονότα ορόσημα όπως η υιοθέτηση της Ατζέντας 21 στη Σύνοδο Κορυφής της Γης στο Ρίο ντε Τζανέιρο το 1992, η Διακήρυξη της Χιλιετίας το 2000 που οδήγησε στη διαμόρφωση των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας (ΑΣΧ), η Διακήρυξη του Γιοχάνεσμπουργκ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη το 2002 και το έγγραφο αποτελεσμάτων *"Το μέλλον που θέλουμε"* της Διάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (Ρίο+20) το 2012. Το 2013, η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ συνέστησε μια 30μελή ανοικτή ομάδα εργασίας για να προτείνει τους ΣΒΑ, και τον Ιανουάριο του 2015 ξεκίνησε η διαδικασία διαπραγμάτευσης για την αναπτυξιακή ατζέντα μετά το 2015, με αποκορύφωμα την υιοθέτηση της Ατζέντας 2030 στη Σύνοδο Κορυφής του ΟΗΕ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη τον Σεπτέμβριο του 2015 (United Nations, 2023).

Το 2015 σημειώθηκαν σημαντικά γεγονότα-ορόσημα στη διαμόρφωση της διεθνούς πολιτικής με την υιοθέτηση συμφωνιών όπως το πλαίσιο Sendai για τη μείωση του κινδύνου καταστροφών, το πρόγραμμα δράσης της Αντίς Αμπέμπα για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης και η συμφωνία του Παρισιού για την κλιματική αλλαγή. Επί του παρόντος, το ετήσιο Πολιτικό Φόρουμ Υψηλού Επιπέδου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη χρησιμεύει ως η κεντρική πλατφόρμα του ΟΗΕ για την παρακολούθηση της προόδου όσον αφορά τους ΣΒΑ (United Nations, 2023).

Το Τμήμα για Οικονομικών και Κοινωνικών Υποθέσεων των Ηνωμένων Εθνών (UNDESA) διαδραματίζει καίριο ρόλο στην επίτευξη των ΣΒΑ παρέχοντας ουσιαστική υποστήριξη και ανάπτυξη ικανοτήτων για τους ΣΒΑ και τα συναφή θεματικά ζητήματα. Σύμφωνα με τον ΟΗΕ η ευρεία υιοθέτηση των ΣΒΑ απαιτεί ισχυρή δέσμευση όλων των ενδιαφερομένων μερών για την επιτυχημένη υλοποίησή τους (United Nations, 2023).

2.6.2 Εταιρική δέσμευση με τους ΣΒΑ

Ο επιχειρηματικός τομέας αντιλαμβάνεται τους ΣΒΑ ως μια κρίσιμη πρωτοβουλία για τη διαμόρφωση των επιχειρηματικών στρατηγικών, την ενίσχυση των αλληλεπιδράσεων των επιχειρήσεων με την κοινωνία και την αναβάθμιση της εταιρικής επικοινωνίας. Η πλειονότητα των μεγάλων εταιρειών αναφέρεται ρητά στους ΣΒΑ στις δημοσιεύσεις των εκθέσεων τους (reports) (Scott & McGill, 2019).

Ωστόσο, η ενσωμάτωση των ΣΒΑ στις επίσημα δημοσιευμένες επιχειρηματικές στρατηγικές είναι λιγότερο συχνή. Επίσης, οι μετρήσεις των επιδόσεων των εταιρειών σε σχέση με την επίτευξη των ΣΒΑ είναι σπάνιες. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι οι εταιρείες δεν έχουν μετρήσιμα δεδομένα για τον περιβαλλοντικό και κοινωνικό αντίκτυπο των δράσεων τους (Scott & McGill, 2019).

Η εμπειρική έρευνα σχετικά με την εταιρική εμπλοκή με τους ΣΒΑ είναι περιορισμένη και έχει επικεντρωθεί κυρίως στην κατανόηση των εταιρικών προτεραιοτήτων για τους ΣΒΑ και στην αξιολόγηση της σχέσης μεταξύ των ΣΒΑ και της υποβολής εκθέσεων βιωσιμότητας. Συγκεκριμένα, οι García-Sánchez και συν. (2020a) στην έρευνά τους βρήκαν ότι οι αναλυτές θεωρούν ότι η δέσμευση στους ΣΒΑ έχει υψηλά κόστη και δεν ευθυγραμμίζεται με τα συμφέροντα των μετόχων.

Μια άλλη έρευνα των Van der Waal & Thijssens (2020) τεκμηρίωσε ότι υπάρχουν κάποιοι κρίσιμοι παράγοντες, που καθορίζουν αν μια εταιρεία θα δημοσιεύσει επίσημη αναφορά σε σχέση με τους ΣΒΑ. Τέτοιοι παράγοντες είναι οργανωτικής φύσης, όπως το μέγεθος της εταιρείας, η συμμετοχή στο Παγκόσμιο Σύμφωνο, η σύνθεση του διοικητικού συμβουλίου και θεσμικοί παράγοντες όπως η χώρα προέλευσης της εταιρείας και ο κλάδος δραστηριοποίησης. Τα ευρήματα αποκάλυψαν επίσης ότι η αναφορά των ΣΒΑ τις περισσότερες φορές παρέμενε σε συμβολικό επίπεδο καθώς περιορίζονταν σε μια απλή αναφορά σε αυτούς (Van der Waal & Thijssens, 2020).

Εκτός από τα προαναφερθέντα κενά, υπάρχει αξιοσημείωτη έλλειψη εμπειρικών ερευνών που εξετάζουν ειδικά τη συμβολή του ιδιωτικού τομέα στην επίτευξη των ΣΒΑ. Οι υπάρχουσες εμπειρικές μελέτες (Burritt et al., 2020- Kolk and van Tulder, 2010) συχνά περιορίζονται σε συγκεκριμένους ΣΒΑ, όπως ο στόχος 3 "Καλή υγεία και ευημερία".

Παρά ταύτα, η Ατζέντα 2030 απευθύνει ρητή έκκληση στον ιδιωτικό τομέα, τονίζοντας ότι οι εταιρείες πρέπει να συμμετέχουν ενεργά στην αξιοποίηση των πόρων και των δυνατοτήτων τους για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της βιώσιμης ανάπτυξης. Σε αυτό το πλαίσιο

κρίνεται ζωτικής σημασίας να αξιολογηθεί κατά πόσον η απαίτηση αυτή ευθυγραμμίζεται με τον πραγματικό βαθμό στον οποίο οι επιχειρήσεις αναλαμβάνουν ενεργά αυτόν τον ρόλο. Η εξέταση των προσπαθειών καινοτομίας των επιχειρήσεων, που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα, θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως ένα πιο κατάλληλο μέτρο της ενεργού συμμετοχής τους στην επίτευξη των ΣΒΑ, δεδομένων των σημαντικών επενδύσεων που απαιτούνται για την καινοτομία, σε αντίθεση με λιγότερο δεσμευτικές δραστηριότητες όπως η υποβολή εκθέσεων (Van Der Waal και συν., 2021).

Επιπλέον, οι προσπάθειες καινοτομίας μπορούν να ποσοτικοποιηθούν μέσω μετρήσεων όπως οι δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης (E&A). Παρόλο που οι προσπάθειες καινοτομίας των επιχειρήσεων είναι κατάλληλες για την ανάδειξη της δέσμευσης τους απέναντι στους ΣΒΑ, η ρητή σύνδεση μεταξύ του καινοτόμου ρόλου και των ΣΒΑ δεν έχει ακόμη καθοριστεί, δεδομένου ότι η συμβολή του ιδιωτικού τομέα στους ΣΒΑ αποτελεί σχετικά πρόσφατο πεδίο έρευνας (Van Der Waal και συν., 2021).

2.6.3 ΣΒΑ και χρηματοδοτικό κενό

Όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενο κεφάλαιο της εργασίας η επίτευξη των ΣΒΑ θα απαιτήσει από την παγκόσμια κοινότητα να αυξήσει τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης από "δισεκατομμύρια" σε "τρισεκατομμύρια", γεγονός που συνεπάγεται σημαντικό χρηματοδοτικό κενό (Plastun Gryn, 2019). Συνακόλουθα, η χρηματοδότηση των ΣΒΑ είναι μία εκ των βασικότερων προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Ο Barua (2020) αναφέρει ότι το σημερινό επίπεδο χρηματοδότησης και επενδύσεων, που σχετίζονται με τους ΣΒΑ, είναι πολύ μικρότερο από αυτό που απαιτείται και υπάρχει αυξανόμενη ανησυχία για το πώς θα καλυφθεί αυτό το κενό (Barua, 2020). Αυτή η ανησυχία σχετικά με τον τρόπο κάλυψης του χρηματοδοτικού κενού υποδηλώνει την ανάγκη για καινοτόμους χρηματοδοτικούς μηχανισμούς και συνεργατικές προσπάθειες.

Από το 2010 έως το 2019, ο αριθμός των αμοιβαίων κεφαλαίων με θέμα τη βιωσιμότητα στην Ευρώπη και τις Ηνωμένες Πολιτείες, τις δύο μεγαλύτερες αγορές για βιώσιμες επενδύσεις, αυξήθηκε από 1304 σε 2708. Τέτοια κεφάλαια στις αναπτυσσόμενες οικονομίες παραμένουν ένα σχετικά νέο φαινόμενο. Στην Κίνα, υπάρχουν 95 αμοιβαία κεφάλαια με θέμα τη βιωσιμότητα. Τα περισσότερα δημιουργήθηκαν τα τελευταία 5 χρόνια. Τα ταμεία ESG έχουν επίσης γνωρίσει αυξανόμενη έλξη στη Βραζιλία, τη Σιγκαπούρη και τη Νότια Αφρική (Zhan, & Santos-Paulino, 2021).

Ο ρόλος των επιχειρήσεων είναι σημαντικός στο κλείσιμο του χρηματοδοτικού κενού καθώς μπορούν να ενσωματώσουν τα κριτήρια ESG στις βασικές τους δραστηριότητες για να ευθυγραμμιστούν με συγκεκριμένους ΣΒΑ (Plastun Gryn, 2019). Για παράδειγμα, η εστίαση στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, στην υπεύθυνη διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας και στην ισότητα των φύλων υποστηρίζει τους ΣΒΑ 7 (Προσιτή και καθαρή ενέργεια), 12 (Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή) και 5 (Ισότητα των φύλων), αντίστοιχα. Επίσης, οι επιχειρήσεις μπορούν να αντιμετωπίσουν τις κοινωνικές προκλήσεις που περιγράφονται στους ΣΒΑ, συμμετέχοντας ενεργά στις τοπικές κοινότητες.

Μέσω πρωτοβουλιών όπως έργα κοινοτικής ανάπτυξης, εκπαιδευτικά προγράμματα και δίκαιες εργασιακές πρακτικές, οι επιχειρήσεις συμβάλλουν στους ΣΒΑ 1 (Χωρίς φτώχεια), 4 (Ποιοτική εκπαίδευση) και 8 (Αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη). Πέραν των προαναφερθέντων, η υιοθέτηση των κριτηρίων ESG στη διαχείριση της αλυσίδας εφοδιασμού διασφαλίζει ότι οι επιχειρήσεις λαμβάνουν υπόψη τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις ολόκληρης της αλυσίδας αξίας τους. Η προσέγγιση αυτή ανταποκρίνεται στους

ΣΒΑ που σχετίζονται με την υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή (ΣΒΑ 12) και τις συμπράξεις για τους στόχους (ΣΒΑ 17).

Οι Plastun et al. (2021), που διερεύνησαν τη γεφύρωση του χρηματοδοτικού χάσματος στον ΣΒΑ 3 (καλή υγεία) σε 28 ευρωπαϊκές χώρες, βρήκαν ότι το μερίδιο των επενδύσεων που παρέχεται από βασικούς θεσμικούς τομείς (επιχειρήσεις, κράτος) δεν παρουσιάζει στατιστικά σημαντική σχέση με την πρόοδο στην επίτευξη του ΣΒΑ3.

Αναγνωρίζοντας τον κομβικό ρόλο του κράτους στην προώθηση του ΣΒΑ 3 και τη ρύθμιση των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης, οι μελετητές έλεγξαν την επίδραση του κόστους υγειονομικής περίθαλψης στο πλαίσιο κρατικών προγραμμάτων υποχρεωτικής και εθελοντικής ασφάλισης. Τα αποτελέσματα έδειξαν μια στατιστικά σημαντική άμεση σχέση μεταξύ του κόστους υγειονομικής περίθαλψης στο πλαίσιο του κρατικού προγράμματος ασφάλισης και της προόδου στην επίτευξη του ΣΒΑ 3. (Plastun et al., 2021).

Η μελέτη ανέδειξε ότι η βέλτιστη προσέγγιση για την αντιμετώπιση του υφιστάμενου χάσματος στην επίτευξη του ΣΒΑ 3 περιλαμβάνει συνδυασμό πόρων. Ενώ η συσσώρευση επενδυτικών πόρων μέσω διαφόρων χρηματοδοτικών μηχανισμών, όπως οι συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, μπορούν να παρέχουν σημαντικό κεφάλαιο (Plastun et al., 2021).

Οι Delgado-Ceballos et al. (2023) για την κάλυψη του χρηματοδοτικού κενού προτείνουν την ανάπτυξη ενός "ισολογισμού βιωσιμότητας" που θα αποτυπώνει την υλική αξία των επιχειρήσεων. Ένας τέτοιος ισολογισμός βιωσιμότητας θα απαιτούσε την απλοποίηση και τυποποίηση όλων των υφιστάμενων δεικτών ESG και βιωσιμότητας σε επίπεδο επιχείρησης και κοινωνίας. Επιπλέον, ένας τέτοιος ισολογισμός θα έπρεπε να λαμβάνει υπόψη τις βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στους παράγοντες ESG.

2.7 Η σημασία των ESG για τις επιχειρήσεις

Διάφοροι λόγοι, που σχετίζονται κυρίως με θέματα βιωσιμότητας, εταιρικής κοινωνικής ευθύνης και μακροπρόθεσμης δημιουργίας αξίας, καθιστούν τα κριτήρια ESG σημαντικά για τις επιχειρήσεις. Αρχικά, η εφαρμογή των κριτηρίων ESG δίνει τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις να εντοπίζουν και να διαχειρίζονται κινδύνους που σχετίζονται με περιβαλλοντικούς, κοινωνικούς και παράγοντες διακυβέρνησης (Wang et al., 2023). Τέτοιοι κίνδυνοι περιλαμβάνουν πιθανές κανονιστικές/θεσμικές αλλαγές, περιβαλλοντικές καταστροφές, κοινωνικές και οικονομικές κρίσεις και ζητήματα διακυβέρνησης που θα μπορούσαν να επηρεάσουν τις λειτουργίες και τη φήμη μιας εταιρείας (Wang et al., 2023).

Ο εντοπισμός και η διαχείριση κινδύνων, που σχετίζονται με παράγοντες ESG, μπορεί να καταστεί μια πολύπλοκη διαδικασία. Η μέτρηση του κοινωνικού αντίκτυπου των περιβαλλοντικών, κοινωνικών κινδύνων και κινδύνων διακυβέρνησης στις επιχειρησιακές λειτουργίες συχνά περιλαμβάνει υποκειμενικές εκτιμήσεις, γεγονός που καθιστά δύσκολη την ποσοτικοποίηση και την αποτελεσματική αντιμετώπιση αυτών των κινδύνων. Επίσης, ο αντίκτυπος των παραγόντων ESG μπορεί να ποικίλλει σημαντικά μεταξύ επιχειρήσεων που ανήκουν σε διαφορετικούς κλάδους. Αν και ορισμένοι κίνδυνοι μπορεί να είναι καθολικοί ο βαθμός στον οποίο επηρεάζουν μια επιχείρηση μπορεί να διαφέρει (Zumante, & Bistrona, 2021).

Οι εταιρείες μπορεί να θεωρήσουν δύσκολο να εξισορροπήσουν τις βραχυπρόθεσμες οικονομικές εκτιμήσεις με τους μακροπρόθεσμους στόχους ESG, ειδικά εάν τα ενδιαφερόμενα μέρη δίνουν προτεραιότητα στις άμεσες αποδόσεις έναντι των βιώσιμων πρακτικών. Αυτό μπορεί να δημιουργήσει ένα δίλημμα για τις επιχειρήσεις που στοχεύουν να ευθυγραμμιστούν με τα κριτήρια ESG (Delgado-Ceballos et al., 2023).

Πέραν της δυνατότητας διαχείρισης κινδύνων η εφαρμογή των κριτηρίων ESG δίνει τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις να έχουν πρόσβαση σε κεφάλαιο. Πολλοί επενδυτές, συμπεριλαμβανομένων των θεσμικών επενδυτών και των διαχειριστών περιουσιακών στοιχείων, λαμβάνουν υπόψη τους παράγοντες ESG όταν λαμβάνουν επενδυτικές αποφάσεις. Οι εταιρείες που ευθυγραμμίζονται με τα κριτήρια ESG είναι πιο πιθανό να προσελκύσουν επενδύσεις και η πρόσβαση σε κεφάλαια μπορεί να είναι ευκολότερη και πιο οικονομική (Zumante, & Bistrona, 2021).

Η πρόσβαση των εταιρειών σε κεφάλαια μέσω της εφαρμογής των κριτηρίων ESG εγείρει μια σειρά από προβληματισμούς. Για παράδειγμα, ορισμένες εταιρείες ενδέχεται να

υιοθετήσουν επιφανειακά μέτρα για την εφαρμογή των ESG κυρίως για σκοπούς χρηματοδότησης. Τέτοιες πρακτικές αμφισβητούν την υπόθεση ότι οι εταιρείες που ευθυγραμμίζονται με τα κριτήρια ESG παρέχουν πραγματικά βιώσιμες λύσεις και υιοθετούν βιώσιμες αξίες και πρακτικές (Delgado-Ceballos et al., 2023).

Επιπλέον, η έλλειψη τυποποιημένων μετρήσεων ESG και πλαισίων αναφοράς μπορεί να οδηγήσει σε υποκειμενικότητα και ασυνέπεια στην αξιολόγηση της απόδοσης ESG μιας εταιρείας. Οι επενδυτές ενδέχεται να αντιμετωπίσουν προκλήσεις στη συνεχή σύγκριση εταιρειών και αυτή η υποκειμενικότητα θα μπορούσε να επηρεάσει την αξιοπιστία των αξιολογήσεων ESG για τη λήψη επενδυτικών αποφάσεων. Ένας πρόσθετος προβληματισμός είναι ότι ενώ εκτιμήσεις για τα ESG είναι επωφελείς για τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα, οι επενδυτές μπορεί να δώσουν προτεραιότητα στις βραχυπρόθεσμες οικονομικές αποδόσεις, ιδιαίτερα σε εταιρείες που είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο. Επιπρόσθετα, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι οι επενδυτές έχουν διαφορετικές προτεραιότητες και η ερμηνεία τους για τους παράγοντες ESG μπορεί να διαφέρει. Ορισμένοι επενδυτές μπορεί να δώσουν προτεραιότητα σε περιβαλλοντικές ανησυχίες, ενώ άλλοι μπορεί να επικεντρωθούν σε κοινωνικές πτυχές ή πτυχές διακυβέρνησης (Wang et al., 2023).

Τέλος η αυξανόμενη έμφαση στα κριτήρια ESG ως καθοριστικού παράγοντα για την προσέλκυση επενδύσεων μπορεί να δημιουργήσει στρεβλώσεις της αγοράς. Η εφαρμογή των κριτηρίων ESG οδηγεί συχνά σε καινοτομίες στην αποδοτικότητα των πόρων και τη μείωση των αποβλήτων. Οι εταιρείες που ενσωματώνουν βιώσιμες πρακτικές στις δραστηριότητές τους είναι πιο πιθανό να εντοπίσουν ευκαιρίες που οδηγούν σε εξοικονόμηση κόστους και να βελτιώσουν την αποδοτικότητά τους.

Επιπρόσθετα, οι εταιρείες που δίνουν προτεραιότητα σε παράγοντες ESG, μπορεί να έχουν μακροπρόθεσμες οικονομικές επιδόσεις. Αντιμετωπίζοντας τις περιβαλλοντικές και τις κοινωνικές προκλήσεις και διατηρώντας ισχυρές δομές διακυβέρνησης, οι επιχειρήσεις μπορούν να δημιουργήσουν αξία μακροπρόθεσμα και να συμβάλουν στη βιώσιμη ανάπτυξη.

Τέλος η υιοθέτηση κριτηρίων ESG μπορεί να προσφέρει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα διαφοροποιώντας μια εταιρεία. Αυτή η διαφοροποίηση μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση του μεριδίου αγοράς, βελτιωμένη αφοσίωση των πελατών και θετικό αντίκτυπο στην οικονομική απόδοση (Mohammad & Wasiuzzaman, 2021). Ωστόσο, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι ορισμένες βιομηχανίες αντιμετωπίζουν εγγενείς προκλήσεις όσον αφορά στην εκπλήρωση ορισμένων κριτηρίων ESG. Για παράδειγμα, οι βαριές βιομηχανίες μπορεί να δυσκολεύονται

με τη μείωση των εκπομπών άνθρακα. Η αποτελεσματικότητα της χρήσης κριτηρίων ESG για διαφοροποίηση προϋποθέτει ένα αξιόπιστο και τυποποιημένο σύστημα μέτρησης και αναφοράς. Ωστόσο, η έλλειψη καθολικών προτύπων μπορεί να κάνει δύσκολη την ακριβή αξιολόγηση και σύγκριση της απόδοσης ESG μιας εταιρείας.

Συνοπτικά, τα κριτήρια ESG είναι σημαντικά για τις επιχειρήσεις επειδή συμβάλλουν στη διαχείριση κινδύνου, στην πρόσβαση σε κεφάλαια, στη μακροπρόθεσμη οικονομική απόδοση, στη συμμόρφωση με τους κανονισμούς και στο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Για αυτό η ενσωμάτωση των ESG στις επιχειρηματικές στρατηγικές αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο ως θεμελιώδης πτυχή της υπεύθυνης και βιώσιμης εταιρικής διακυβέρνησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Μεθοδολογία

3.1 Σχεδιασμός της έρευνας

Η τρέχουσα έρευνα εστιάζει στην ανάδειξη του τρόπου κατά τον οποίο η μέτρηση του κοινωνικού αντικτύπου μπορεί να αποτελέσει μοχλό για την εφαρμογή των κριτηρίων ESG και την καλύτερη κατανομή των κεφαλαίων, προκειμένου να καλυφθεί το χρηματοδοτικό κενό για την επίτευξη των 17 στόχων της Βιώσιμης Ανάπτυξης. Κατ' αυτόν τον τρόπο αναδεικνύονται οι τάσεις που προκύπτουν από στατιστική ανάλυση ενός συνόλου δεδομένων, κάνοντας χρήση βασικής πρωτογενούς ποσοτικής ανάλυσης. Η χρήση της ποσοτικής ανάλυσης εστιάζει αφενός στην ποσοτική περιγραφή και ερμηνεία των συναισθημάτων και των αντιλήψεων των συμμετεχόντων στην έρευνα και αφετέρου στην απόδοση και αποτύπωση των γενικών τάσεων που ακολουθούνται λαμβάνοντας υπόψιν αριθμητικά δεδομένα. Τα ερευνητικά ερωτήματα που διατυπώνονται είναι τα εξής:

Ερευνητικό Ερώτημα 1: Πόσο σημαντικά είναι τα κριτήρια ESG για τις ελληνικές επιχειρήσεις;

Ερευνητικό ερώτημα 2: Κατά πόσο οι ελληνικές επιχειρήσεις μετρούν τον κοινωνικό αντίκτυπο των δράσεων τους;

Ερευνητικό Ερώτημα 3: Κατά πόσο οι ελληνικές επιχειρήσεις ενσωματώνουν τα κριτήρια ESG στην κατανομή των κεφαλαίων;

3.2 Μέθοδοι συλλογής δεδομένων

Το δείγμα των συμμετεχόντων που κλήθηκε να απαντήσει στα διαφορετικά ερωτήματα αποτελείται από 60 άτομα, άνδρες και γυναίκες ηλικίας 18 ετών και άνω. Τα δεδομένα της έρευνας ελήφθησαν μέσα από τη συμπλήρωση ενός ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου με τη βοήθεια του οποίου αποτυπώθηκαν οι τάσεις των συμμετεχόντων οι οποίες συνέβαλλαν στη βαθύτερη κατανόηση της συμβολής των κριτηρίων ESG για τις ελληνικές επιχειρήσεις, το βαθμό κατά τον οποίο οι ελληνικές επιχειρήσεις είναι σε θέση να ενσωματώνουν τα κριτήρια ESG στην κατανομή των κεφαλαίων τους, την αξιολόγηση του τρόπου με τον οποίο μπορεί να καλυφθεί το χρηματοδοτικό κενό στην επίτευξη των 17 στόχων του ΟΗΕ μέσω της εφαρμογής των κριτηρίων ESG αλλά και τη σημαντικότητα της μέτρησης του κοινωνικού αντικτύπου από την πλευρά των επιχειρήσεων.

Η επιλογή του δείγματος των ερωτηθέντων έγινε έπειτα από εθελοντική συμμετοχή, δίνοντας τους έτσι την ευκαιρία να συμμετάσχουν στην έρευνα έπειτα από δική τους κρίση και χωρίς καμία υποχρέωση να λάβουν μέρος σε αυτήν. Παράλληλα, οι συμμετέχοντες ήταν ενημερωμένοι ότι σε περίπτωση που αποφασίσουν να συμμετάσχουν θα ήταν σε θέση να αποσυρθούν από την έρευνα οποιαδήποτε χρονική στιγμή χωρίς επιπτώσεις.

Ένα ακόμα στοιχείο για το οποίο οι συμμετέχοντες είχαν ενημερωθεί είναι η εμπιστευτικότητα των προσωπικών τους δεδομένων και η διασφάλιση ότι όλες οι πληροφορίες που έχουν δώσει θα διατηρηθούν αυστηρά εμπιστευτικές. Το σύνολο των απαντήσεων που θα δοθούν θα είναι ανώνυμες και θα συγκεντρωθούν στο αρχείο του προσωπικού υπολογιστή της ερευνήτριας μέχρι την ολοκλήρωση της συγκεκριμένης μελέτης.

Τα δεδομένα της έρευνας συλλέχθηκαν μέσα από τη συμπλήρωση ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου, γεγονός που αποτελεί μία λιγότερο χρονοβόρα και δαπανηρή διαδικασία. Αυτός είναι και ο λόγος που η συγκεκριμένη διαδικασία καλείται δειγματοληψία ευκολίας και συνιστά την πλέον καταλληλότερη μέθοδο για τη συλλογή δεδομένων με γρήγορο και εύκολο τρόπο. Τα στοιχεία που διακρίνουν μία δειγματοληψία ευκολίας είναι το γεγονός ότι τα δεδομένα που μπορούν να συλλεχθούν γρήγορα και με χαμηλό κόστος, συνθήκη η οποία συνιστά το βασικό πλεονέκτημά της, όμως παράλληλα τα υποκείμενα τείνουν να μην είναι αντιπροσωπευτικά του πληθυσμού που ο ερευνητής ενδιαφέρεται να μελετήσει, συνθήκη η οποία συνιστά το βασικό μειονέκτημα της δειγματοληψίας ευκολίας.

Για την υλοποίηση της έρευνας έγινε χρήση ποσοτικής ανάλυσης μέσω του στατιστικού πακέτου IBM SPSS Statistics 22 το οποίο παρέχει μετρήσιμα δεδομένα μέσω τυποποιημένων και καθορισμένων διαδικασιών. Για την καταγραφή των απόψεων έγινε χρήση ανάλυσης σχετικών συχνοτήτων, διεξαγωγή ελέγχου συσχέτισης βάσει του Pearson καθώς και συσχετίσεις μεταξύ των ποιοτικών μεταβλητών λαμβάνοντας έτσι αποτελέσματα μέσα από τα οποία αποδίδεται μία εικόνα αναφορικά με τον τρόπο κατά τον οποίο η μέτρηση του κοινωνικού αντικτύπου μπορεί να αποτελέσει μοχλό για την εφαρμογή των κριτηρίων ESG και την καλύτερη κατανομή των κεφαλαίων, προκειμένου να καλυφθεί το χρηματοδοτικό κενό για την επίτευξη των 17 στόχων της Βιώσιμης Ανάπτυξης.

3.3 Τεχνικές ανάλυσης δεδομένων

Μέσα από την παρούσα έρευνα έγινε η χρήση ειδικών τεστ με τη βοήθεια των οποίων αναδεικνύεται η συμβολή των κριτηρίων ESG για τις ελληνικές επιχειρήσεις, ο βαθμός κατά τον οποίο αυτές είναι σε θέση να ενσωματώνουν τα κριτήρια ESG στην κατανομή των κεφαλαίων τους, την αξιολόγηση του τρόπου με τον οποίο μπορεί να καλυφθεί το χρηματοδοτικό κενό στην επίτευξη των 17 στόχων του ΟΗΕ μέσω της εφαρμογής των κριτηρίων ESG αλλά και τη σημαντικότητα της μέτρησης του κοινωνικού αντικτύπου από την πλευρά των επιχειρήσεων.

Έχοντας ως δεδομένη την ύπαρξη δείγματος 60 ατόμων, έγινε η ανάλυση μερικών στοιχείων που συνδέονται με το βαθμό κατά τον οποίο οι ίδιοι αντιλαμβάνονται τη σημαντικότητα των κριτηρίων ESG για τις ελληνικές εταιρείες, τόσο στο πεδίο των περιβαλλοντικών όσο και στο πεδίο των κοινωνικών παραγόντων και της εταιρικής διακυβέρνησης, το επίπεδο μέτρησης του κοινωνικού αντικτύπου αλλά και το βαθμό κατά τον οποίο οι ελληνικές επιχειρήσεις ενσωματώνουν τα κριτήρια ESG στην κατανομή των κεφαλαίων.

Μέσα από την ανάλυση συχνοτήτων των τάσεων που έχουν καταγραφεί προέκυψε ότι στο πεδίο της μέτρησης του κοινωνικού αντικτύπου των δράσεων που αναλαμβάνονται από την πλευρά των εταιρειών, οι συμμετέχοντες θεωρούν ότι οι πρωτοβουλίες της εταιρείας συμβάλλουν θετικά στην ευημερία και την ανάπτυξη των τοπικών κοινοτήτων. Πιο συγκεκριμένα, αναδείχθηκε η θετική στάση της πλειοψηφίας των ατόμων (55%) τα οποία θεωρούν ότι πράγματι οι δράσεις που αναλαμβάνει η εταιρεία τους διαμορφώνουν σε μεγάλο βαθμό στην ευημερία και την ανάπτυξη των τοπικών κοινοτήτων. Παράλληλα, οι

συμμετέχοντες φαίνεται ότι συμφώνησαν απόλυτα με το γεγονός ότι η εταιρεία τους τηρεί πρακτικές ηθικής διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένης της διαφάνειας και της λογοδοσίας

Ακολουθώντας, οι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι οι μέθοδοι που χρησιμοποιεί η εταιρεία τους είναι το charity, το ISO 14001 και το ISO 9001, το reporting, η συνεργασία με ανεξάρτητο οργανισμό καταγραφής αλλά και το sroi. Το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων επισήμανε ότι οι μετρήσεις του κοινωνικού αλλά και περιβαλλοντικού αντίκτυπου που χρησιμοποιεί η εταιρεία τους είναι σαφώς καθορισμένες και εύκολα κατανοητές (43,3%) ενώ αναφορικά με την αποτελεσματική ενσωμάτωση των κριτηρίων ESG στην κατανομή των κεφαλαίων –υπό το πρίσμα των περιβαλλοντικών, κοινωνικών και διοικητικών πτυχών- η πλειοψηφία των ατόμων τόνισε ότι αυτό συνέβη σε μέτριο βαθμό.

Μέσα από την ανάλυση συχνοτήτων των τάσεων αναφορικά με την εφαρμογή των κριτηρίων ESG και το βαθμό κατά τον οποίο οι ελληνικές επιχειρήσεις μπορούν να συμβάλλουν αποτελεσματικά στην κάλυψη του χρηματοδοτικού κενού για την επίτευξη των 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ, οι συμμετέχοντες δήλωσαν ότι αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί αποτελεσματικά.

Ότι αφορά το βαθμό κατά τον οποίο τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα είναι πιο πιθανό να υποστηρίξουν και να επενδύσουν σε έργα, που είναι ευθυγραμμισμένα με τα κριτήρια ESG, γεφυρώνοντας έτσι το χρηματοδοτικό κενό για τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης, το 48,3% των συμμετεχόντων δήλωσε ότι είναι πολύ σίγουρο για τη δράση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και τη συμβολή τους στην εξάλειψη του χρηματοδοτικού κενού.

3.4 Εργαλείο έρευνας- Αξιοπιστία έρευνας

Το εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε στην παρούσα έρευνα για την επιτυχή συλλογή των δεδομένων είναι το ερωτηματολόγιο ηλεκτρονικής μορφής. Το πρώτο τμήμα του ερωτηματολογίου αποτελείται από τα δημογραφικά στοιχεία των εργαζομένων, όπως το Φύλο, η Ηλικία, η Θέση εργασίας, ο Κλάδος δραστηριοποίησης εταιρείας, τα Έτη προϋπηρεσίας των εργαζομένων.

Έπονται οι ερωτήσεις που εστιάζουν στη Σημαντικότητα των κριτηρίων ESG για τις ελληνικές επιχειρήσεις στο πεδίο των περιβαλλοντικών παραγόντων, των κοινωνικών παραγόντων και της εταιρικής διακυβέρνησης με κλίμακα Likert (1=πολύ χαμηλή προτεραιότητα, 2=χαμηλή προτεραιότητα, 3=μέτρια προτεραιότητα, 4=υψηλή προτεραιότητα, 5=πολύ υψηλή προτεραιότητα) και δείκτη αξιοπιστίας Cronbach's alpha= 0,880 που υποδεικνύει μία υψηλής έντασης αξιοπιστία στο συγκεκριμένο group.

Ακολουθεί η μέτρηση του κοινωνικού και περιβαλλοντικού αντικτύπου με κλίμακα Likert (1=Καθόλου, 2=Λίγο, 3=Μέτρια, 4=Πολύ, 5=Πάρα πολύ) και δείκτη αξιοπιστίας Cronbach's alpha= 0,794 που υποδεικνύει μία υψηλής έντασης αξιοπιστία στο συγκεκριμένο group.

Έπεται η διερεύνηση του βαθμού κατά τον οποίο οι ελληνικές επιχειρήσεις ενσωματώνουν τα κριτήρια ESG στην κατανομή των κεφαλαίων με κλίμακα Likert (1=Καθόλου, 2=Λίγο, 3=Μέτρια, 4=Πολύ, 5=Απόλυτα) και δείκτη αξιοπιστίας Cronbach's alpha= 0,884 που υποδεικνύει μία υψηλής έντασης αξιοπιστία στο συγκεκριμένο group.

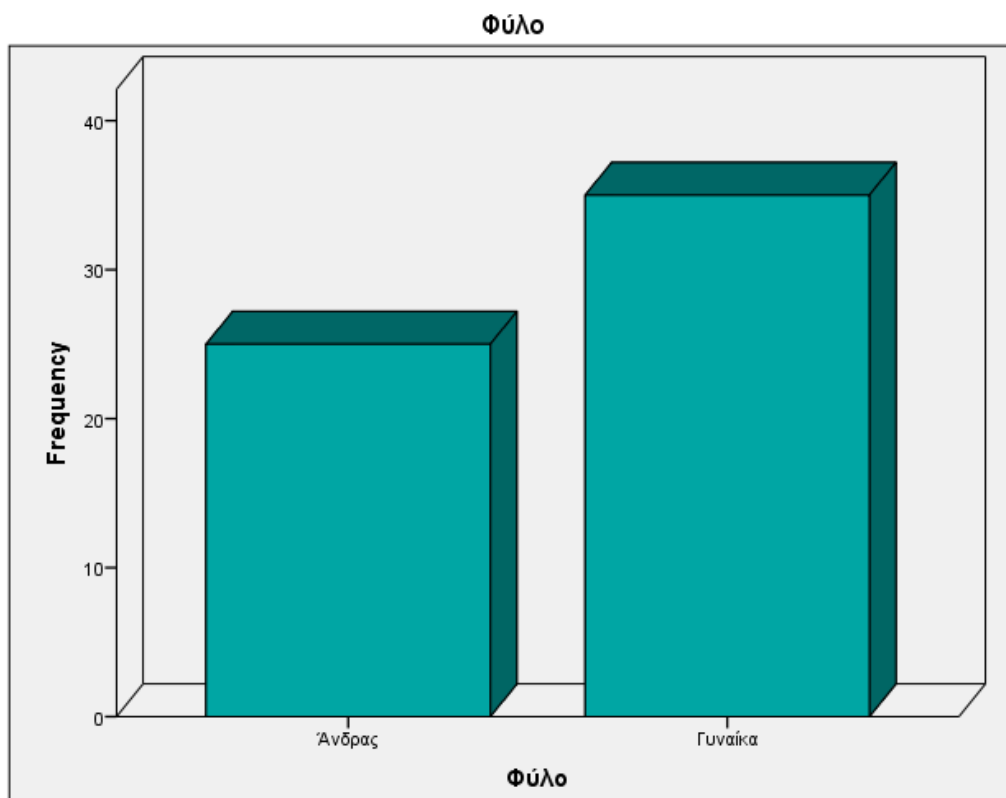
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Αποτελέσματα

4.1 Δημογραφικά

Εστιάζοντας στο πρώτο τμήμα της ανάλυσης και τα δημογραφικά στοιχεία των συμμετεχόντων παρατηρείται ότι το **58,3%** (N=35) είναι **Γυναίκες** έναντι του **41,7%** (N=25) που είναι **Άνδρες**.

Πίνακας 4.1 Φύλο

		Φύλο			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Άνδρας	25	41,7	41,7	41,7
	Γυναίκα	35	58,3	58,3	100,0
Total		60	100,0	100,0	

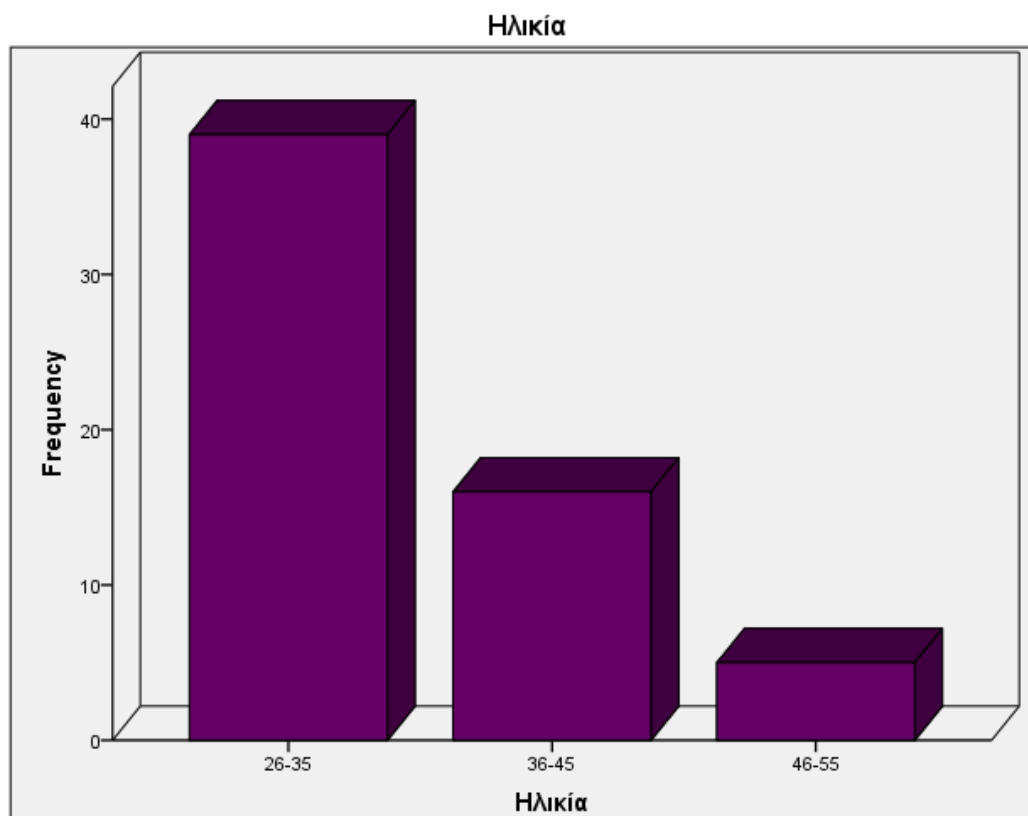

Γράφημα 4.1 Φύλο

Η ηλικιακή κατηγορία που επικρατεί είναι τα **26-35 έτη (65% - N=39)** και ακολούθως τα **36-45 έτη (26,7%- N=16)**.

Πίνακας 4.2 Ηλικία

Ηλικία					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	26-35	39	65,0	65,0	65,0
	36-45	16	26,7	26,7	91,7
	46-55	5	8,3	8,3	100,0
	Total	60	100,0	100,0	

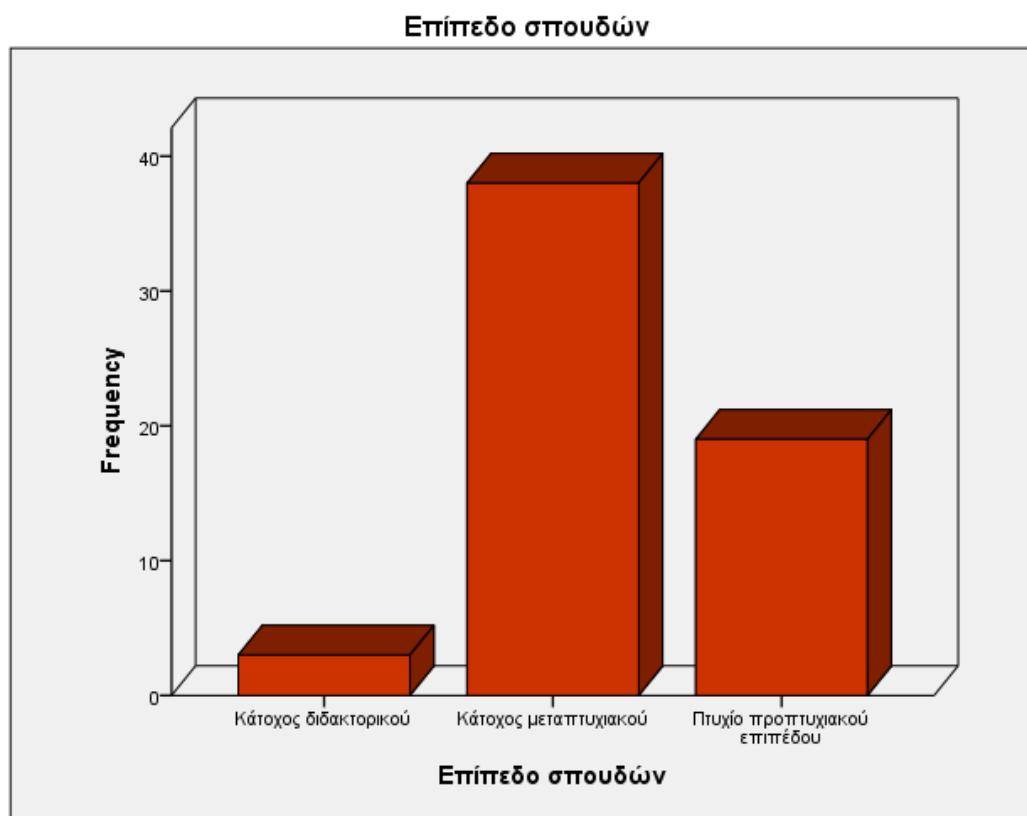

Γράφημα 4.2 Ηλικία

Το επίπεδο σπουδών που επικρατεί είναι το **Μεταπτυχιακό δίπλωμα (63,3% - N=38)** και ακολουθεί το **Πτυχίο (31,7% - N=19)**.

Πίνακας 4.3 Επίπεδο σπουδών

		Επίπεδο σπουδών			Cumulative
		Frequency	Percent	Valid Percent	Percent
Valid	Κάτοχος διδακτορικού	3	5,0	5,0	5,0
	Κάτοχος μεταπτυχιακού	38	63,3	63,3	68,3
	Πτυχίο προπτυχιακού επιπέδου	19	31,7	31,7	100,0
Total		60	100,0	100,0	

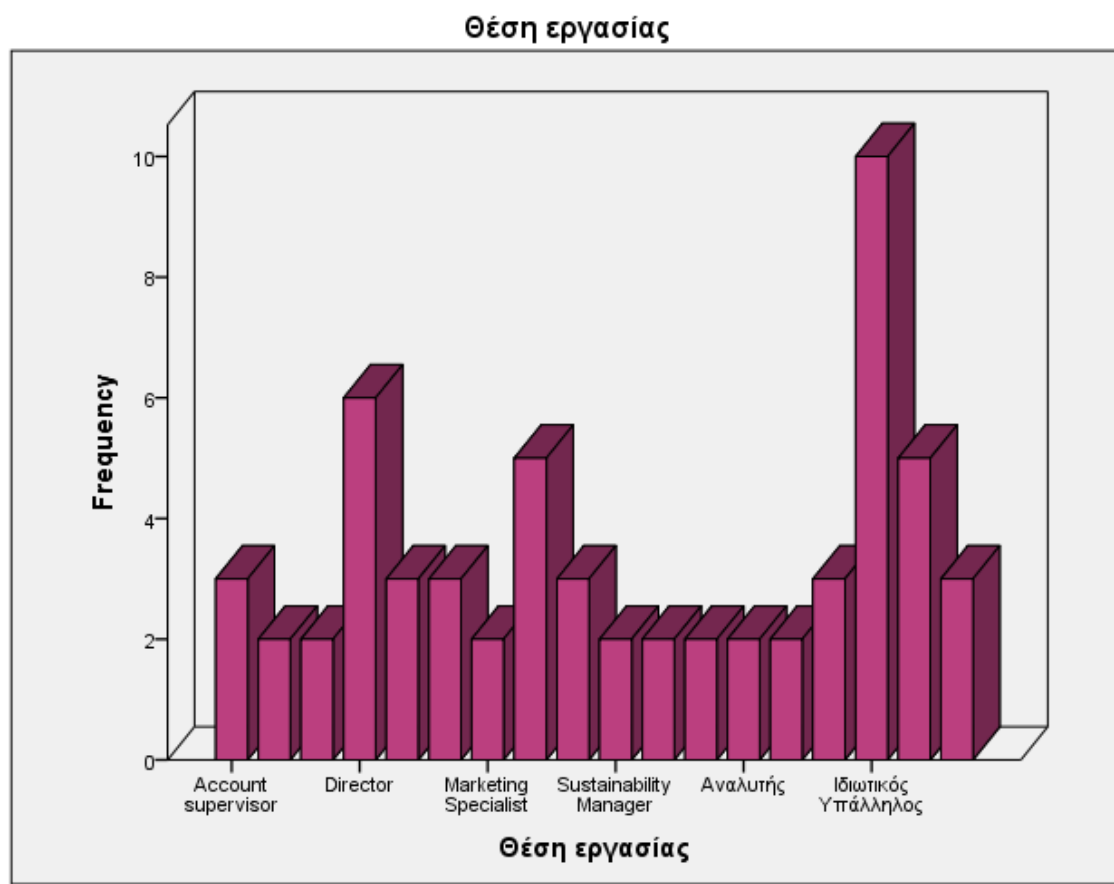

Γράφημα 4.3 Επίπεδο σπουδών

Η θέση εργασίας που επικρατεί είναι αυτή του **Ιδιωτικού Υπαλλήλου** (16,7% - N=10) ενώ ακολουθεί αυτή του **Director** (10%- N=6) και του **Project Manager** (8,3%- N=5).

Πίνακας 4.4 Θέση εργασίας

Θέση εργασίας					Cumulative
		Frequency	Percent	Valid Percent	Percent
Valid	Account supervisor	3	5,0	5,0	5,0
	Brand manager	2	3,3	3,3	8,3
	Corporate Affairs & Sustainability Director	2	3,3	3,3	11,7
	Director	6	10,0	10,0	21,7
	Environmental Manager	3	5,0	5,0	26,7
	ESG Consultant	3	5,0	5,0	31,7
	Marketing Specialist	2	3,3	3,3	35,0
	Project Manager	5	8,3	8,3	43,3
	Senior operations associate	3	5,0	5,0	48,3
	Sustainability Manager	2	3,3	3,3	51,7
	Talent Acquisition	2	3,3	3,3	55,0
	Travel Operations Specialist & Sustainability Coordinator	2	3,3	3,3	58,3
	Αναλυτής	2	3,3	3,3	61,7
	Ανεργη (προηγούμενη θέση: Service designer/ UX researcher)	2	3,3	3,3	65,0
	Διοικητική υπάλληλος	3	5,0	5,0	70,0
	Ιδιωτικός Υπάλληλος	10	16,7	16,7	86,7
	Σύμβουλος	5	8,3	8,3	95,0
	Σύμβουλος Βιωσιμότητας	3	5,0	5,0	100,0
	Total	60	100,0	100,0	

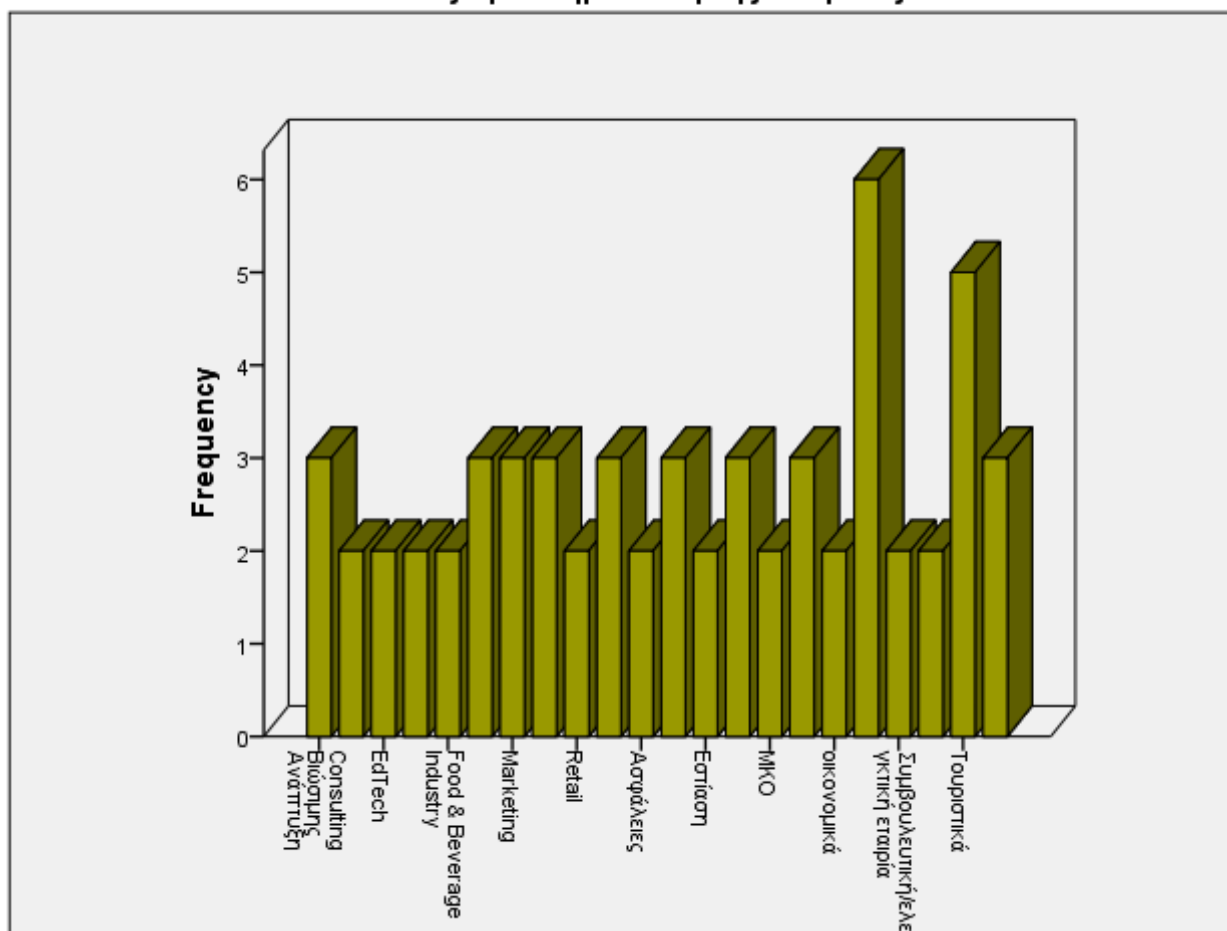
Γράφημα 4.4 Θέση εργασίας

Ο κλάδος που επικρατεί είναι οι **Συμβουλευτικές υπηρεσίες (10% - N=6)** και ακολουθούν τα **Τουριστικά (8,3% - N=5)**.

Πίνακας 4.5 Κλάδος δραστηριοποίησης εταιρείας

Κλάδος δραστηριοποίησης εταιρείας					Cumulative
		Frequency	Percent	Valid Percent	Percent
Valid	Consulting Βιώσιμης Ανάπτυξη	3	5,0	5,0	5,0
	Digital Marketing	2	3,3	3,3	8,3
	EdTech	2	3,3	3,3	11,7
	Education	2	3,3	3,3	15,0
	Food & Beverage Industry	2	3,3	3,3	18,3
	Investments advisory	3	5,0	5,0	23,3
	Marketing	3	5,0	5,0	28,3
	PR & Comms	3	5,0	5,0	33,3
	Retail	2	3,3	3,3	36,7
	Sustainability - Advisory Services	3	5,0	5,0	41,7
	Ασφάλειες	2	3,3	3,3	45,0
	Ενέργεια	3	5,0	5,0	50,0
	Εστίαση	2	3,3	3,3	53,3
	Μεταποίηση	3	5,0	5,0	58,3
	MKO	2	3,3	3,3	61,7
	Ναυτιλία	3	5,0	5,0	66,7
	οικονομικά	2	3,3	3,3	70,0
	Συμβουλευτικές υπηρεσίες	6	10,0	10,0	80,0
	Συμβουλευτική/ελεγκτική εταιρία	2	3,3	3,3	83,3
	Τεχνητή νοημοσύνη	2	3,3	3,3	86,7
	Τουριστικά	5	8,3	8,3	95,0
	Τραπεζικός τομέας	3	5,0	5,0	100,0
	Total	60	100,0	100,0	

Κλάδος δραστηριοποίησης εταιρείας

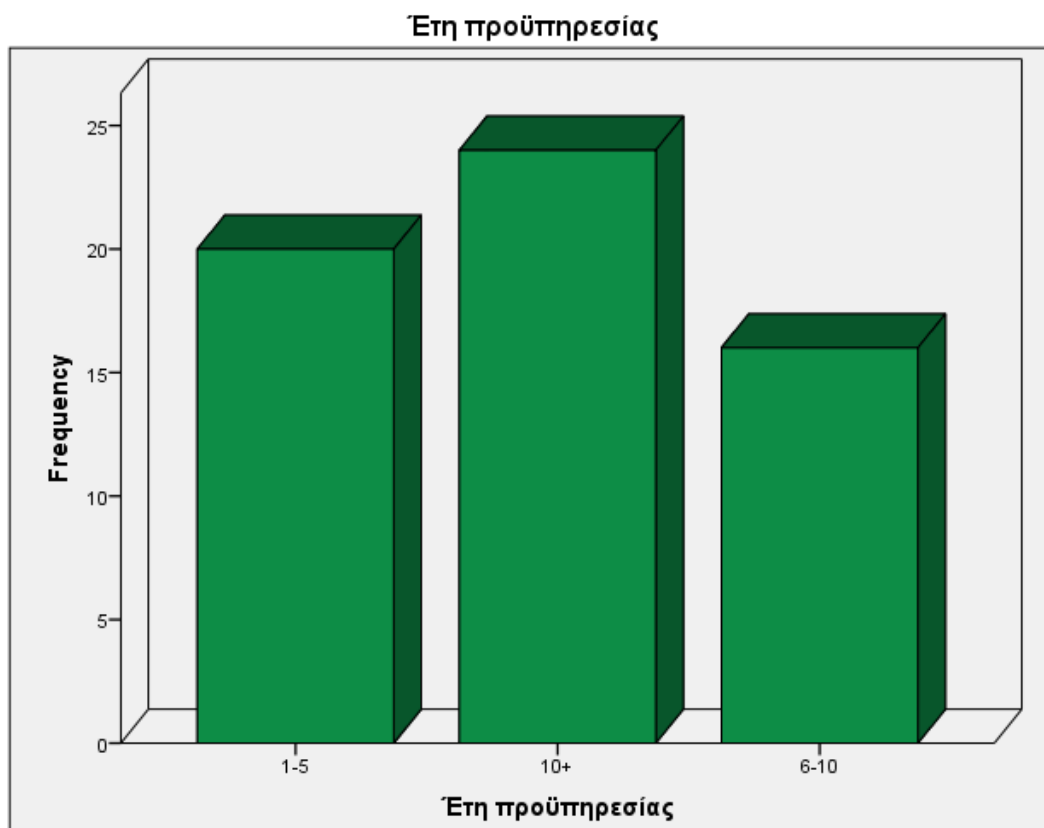

Γράφημα 4.5 Κλάδος δραστηριοποίησης εταιρείας

Τα έτη προϋπηρεσίας που κατέχει η πλειοψηφία των συμμετεχόντων είναι τα **10+ έτη (40% - N=24)** ενώ ακολουθούν τα **1-5 έτη (33,3% - N=20)** και τα **6-10 έτη (26,7% - N=16)**.

Πίνακας 4.6 Έτη προϋπηρεσίας

Έτη προϋπηρεσίας					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1-5	20	33,3	33,3	33,3
	10+	24	40,0	40,0	73,3
	6-10	16	26,7	26,7	100,0
	Total	60	100,0	100,0	

Γράφημα 4.6 Έτη προϋπηρεσίας

4.2 Ερευνητικό Ερώτημα 1: Πόσο σημαντικά είναι τα κριτήρια ESG για τις ελληνικές επιχειρήσεις;

Στη συνέχεια, εστιάζοντας στο 1^ο ερευνητικό ερώτημα και τη *Σημαντικότητα των Κριτηρίων ESG* για τις εταιρείες, μέσα από τον πίνακα 7 γίνεται αντιληπτό ότι στο πεδίο των Περιβαλλοντικών παραγόντων η **μείωση αερίων του θερμοκηπίου** θεωρείται **αρκετά σημαντικός** παράγοντας (36,7% - N=22).

Πίνακας 4.7 Μείωση αερίων του θερμοκηπίου

Περιβαλλοντικοί παράγοντες [Μείωση αερίων του θερμοκηπίου]					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Πολύ ασήμαντος	7	11,7	11,7	11,7
	Ασήμαντος	10	16,7	16,7	28,3
	Ούτε σημαντικός ούτε ασήμαντος	8	13,3	13,3	41,7
	Πολύ σημαντικός	13	21,7	21,7	63,3
	Πάρα πολύ σημαντικός	22	36,7	36,7	100,0
	Total	60	100,0	100,0	

Η **Μείωση κατανάλωσης ενέργειας** για την πλειοψηφία των συμμετεχόντων επίσης θεωρείται πολύ **σημαντικός περιβαλλοντικός παράγοντας** (38,3%- N=23).

Πίνακας 4.8 Μείωση κατανάλωσης ενέργειας

Περιβαλλοντικοί παράγοντες [Μείωση κατανάλωσης ενέργειας]					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Πολύ ασήμαντος	5	8,3	8,3	8,3
	Ασήμαντος	3	5,0	5,0	13,3

Ούτε σημαντικός ούτε ασήμαντος	12	20,0	20,0	33,3
Πολύ σημαντικός	17	28,3	28,3	61,7
Πάρα πολύ σημαντικός	23	38,3	38,3	100,0
Total	60	100,0	100,0	

Ότι αφορά την *Εισαγωγή περιβαλλοντικών κριτηρίων στις μετακινήσεις των εργαζομένων και τα επαγγελματικά ταξίδια* η πλειοψηφία των ατόμων επίσης επισήμανε την **υψηλή σημαντικότητα (41,7% - N=25)** του ως περιβαλλοντικό κριτήριο.

Πίνακας 4.9 Εισαγωγή περιβαλλοντικών κριτηρίων στις μετακινήσεις των εργαζομένων και τα επαγγελματικά ταξίδια

Περιβαλλοντικοί παράγοντες [Εισαγωγή περιβαλλοντικών κριτηρίων στις μετακινήσεις των εργαζομένων και τα επαγγελματικά ταξίδια]				
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Πολύ ασήμαντος	5	8,3	8,3	8,3
Ασήμαντος	10	16,7	16,7	25,0
Ούτε σημαντικός ούτε ασήμαντος	11	18,3	18,3	43,3
Πολύ σημαντικός	25	41,7	41,7	85,0
Πάρα πολύ σημαντικός	9	15,0	15,0	100,0
Total	60	100,0	100,0	

Η Ορθή χρήση και ανακύκλωση νερού επίσης κρίθηκε **πολύ σημαντική (33,3% - N=20)** από την πλειοψηφία των ατόμων.

Πίνακας 4.10 Ορθή χρήση και ανακύκλωση νερού

Περιβαλλοντικοί παράγοντες [Ορθή χρήση και ανακύκλωση νερού]				
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Πολύ ασήμαντος	5	8,3	8,3	8,3
Ασήμαντος	6	10,0	10,0	18,3
Ούτε σημαντικός ούτε ασήμαντος	16	26,7	26,7	45,0
Πολύ σημαντικός	20	33,3	33,3	78,3
Πάρα πολύ σημαντικός	13	21,7	21,7	100,0
Total	60	100,0	100,0	

Στα ίδια επίπεδα κινήθηκαν οι τοποθετήσεις των ατόμων ότι αφορά τη διαχείριση αποβλήτων τα οποία επίσης έκριναν **πολύ σημαντικά (41,7% - N=25)** για το περιβαλλοντικό αποτύπωμα.

Πίνακας 4.11 Διαχείριση αποβλήτων

Περιβαλλοντικοί παράγοντες [Διαχείριση αποβλήτων (νερό, στερεά, επικίνδυνα απόβλητα)]				
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Πολύ ασήμαντος	9	15,0	15,0	15,0
Ασήμαντος	3	5,0	5,0	20,0
Ούτε σημαντικός ούτε ασήμαντος	13	21,7	21,7	41,7
Πολύ σημαντικός	25	41,7	41,7	83,3
Πάρα πολύ σημαντικός	10	16,7	16,7	100,0
Total	60	100,0	100,0	

Η Δημιουργία καινοτόμων και φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων και υπηρεσιών επίσης κρίθηκε **πάρα πολύ σημαντική (28,3%- N=17)** παρά το γεγονός ότι υπήρξε ισόποση κατανομή των συμμετεχόντων που έκρινε ότι **δεν είναι σημαντική αλλά ούτε και ασήμαντη**.

Πίνακας 4.12 Δημιουργία καινοτόμων και φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων και υπηρεσιών

Περιβαλλοντικοί παράγοντες [Δημιουργία καινοτόμων και φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων και υπηρεσιών]				
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Πολύ ασήμαντος	5	8,3	8,3	8,3
Ασήμαντος	5	8,3	8,3	16,7
Ούτε σημαντικός ούτε ασήμαντος	17	28,3	28,3	45,0
Πολύ σημαντικός	16	26,7	26,7	71,7
Πάρα πολύ σημαντικός	17	28,3	28,3	100,0
Total	60	100,0	100,0	

Η αξιοσημείωτη σημαντικότητα της **Εισαγωγής περιβαλλοντικών κριτηρίων στην αλυσίδα εφοδιασμού** είναι εμφανής μέσα από τον ακόλουθο πίνακα ο οποίος αποκαλύπτει τις αντιλήψεις της πλειοψηφίας των συμμετεχόντων **(30%)** αλλά και τις διαφορετικές τοποθετήσεις των υπολοίπων.

Πίνακας 4.13 Εισαγωγή περιβαλλοντικών κριτηρίων στην αλυσίδα εφοδιασμού

Περιβαλλοντικοί παράγοντες [Εισαγωγή περιβαλλοντικών κριτηρίων στην αλυσίδα εφοδιασμού]				
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Πολύ ασήμαντος	9	15,0	15,0	15,0
Ασήμαντος	7	11,7	11,7	26,7

Ούτε σημαντικός ούτε ασήμαντος	11	18,3	18,3	45,0
Πολύ σημαντικός	18	30,0	30,0	75,0
Πάρα πολύ σημαντικός	15	25,0	25,0	100,0
Total	60	100,0	100,0	

Ωστόσο, το πεδίο που σχετίζεται με τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας δεν κρίθηκε **σημαντικό αλλά ούτε και ασήμαντο (38,3%)** από τους περισσότερους συμμετέχοντες.

Πίνακας 4.14 Χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας

Περιβαλλοντικοί παράγοντες [Χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας]				
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Πολύ ασήμαντος	5	8,3	8,3	8,3
Ασήμαντος	5	8,3	8,3	16,7
Ούτε σημαντικός ούτε ασήμαντος	23	38,3	38,3	55,0
Πολύ σημαντικός	8	13,3	13,3	68,3
Πάρα πολύ σημαντικός	19	31,7	31,7	100,0
Total	60	100,0	100,0	

Στον αντίποδα εμφανίζεται η Προστασία των εργασιακών δικαιωμάτων ως **εξαιρετικά σημαντικός κοινωνικός παράγοντας (45% - N=27)**.

Πίνακας 4.15 Προστασία των εργασιακών δικαιωμάτων

Κοινωνικοί παράγοντες [Προστασία των εργασιακών δικαιωμάτων]				
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Πολύ ασήμαντος	5	8,3	8,3	8,3
Ασήμαντος	15	25,0	25,0	33,3
Ούτε σημαντικός ούτε ασήμαντος	13	21,7	21,7	55,0

Πολύ σημαντικός	27	45,0	45,0	100,0
Total	60	100,0	100,0	

Τα αποτελέσματα των επόμενων πινάκων προδίδουν τη βαρύτητα που έχουν δώσει οι συμμετέχοντες στην **υψηλή σημαντικότητα** των κοινωνικών παραγόντων και πιο συγκεκριμένα την έμφαση που έδωσαν στην **Προστασία της υγείας και της ασφάλειας** που έχουν οι εργαζόμενοι, την **Παροχή ίσων ευκαιριών** προς όλους τους εργαζόμενους αλλά και την καθιέρωση **διαδικασιών για την προστασία** αυτών **από διακρίσεις**, την **προώθηση ποικιλομορφίας και ισότητας** στο χώρο εργασίας αλλά και το πεδίο της **κατάρτισης και εκπαίδευσής** τους.

Πίνακας 4.16 Προστασία υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων

Κοινωνικοί παράγοντες [Προστασία υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων]					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Πολύ ασήμαντος	5	8,3	8,3	8,3
	Ασήμαντος	13	21,7	21,7	30,0
	Ούτε σημαντικός ούτε ασήμαντος	7	11,7	11,7	41,7
	Πολύ σημαντικός	35	58,3	58,3	100,0
	Total	60	100,0	100,0	

Πίνακας 4.17 Παροχή ίσων ευκαιριών προς τους εργαζομένους

Κοινωνικοί παράγοντες [Παροχή ίσων ευκαιριών προς τους εργαζομένους]					
					Cumulative
		Frequency	Percent	Valid Percent	Percent
Valid	Πολύ ασήμαντος	2	3,3	3,3	3,3
	Ασήμαντος	6	10,0	10,0	13,3
	Ούτε σημαντικός ούτε ασήμαντος	14	23,3	23,3	36,7
	Πολύ σημαντικός	10	16,7	16,7	53,3
	Πάρα πολύ σημαντικός	28	46,7	46,7	100,0
	Total	60	100,0	100,0	

Πίνακας 4.18 Εφαρμογή διαδικασιών για την προστασία εργαζομένων από διακρίσεις

Κοινωνικοί παράγοντες [Εφαρμογή διαδικασιών για την προστασία εργαζομένων από διακρίσεις]					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ασήμαντος	8	13,3	13,3	13,3
	Ούτε σημαντικός ούτε ασήμαντος	13	21,7	21,7	35,0
	Πολύ σημαντικός	12	20,0	20,0	55,0
	Πάρα πολύ σημαντικός	27	45,0	45,0	100,0
	Total	60	100,0	100,0	

Πίνακας 4.19 Προώθηση ποικιλομορφίας και ισότητας στο χώρο εργασίας

Κοινωνικοί παράγοντες [Προώθηση ποικιλομορφίας και ισότητας στο χώρο εργασίας]				
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent

Valid	Πολύ ασήμαντος	2	3,3	3,3	3,3
	Ασήμαντος	6	10,0	10,0	13,3
	Ούτε σημαντικός ούτε ασήμαντος	10	16,7	16,7	30,0
	Πολύ σημαντικός	12	20,0	20,0	50,0
	Πάρα πολύ σημαντικός	30	50,0	50,0	100,0
	Total	60	100,0	100,0	

Πίνακας 4.20 Κατάρτιση και εκπαίδευση εργαζομένων

Κοινωνικοί παράγοντες [Κατάρτιση και εκπαίδευση εργαζομένων]

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ασήμαντος	6	10,0	10,0	10,0
	Ούτε σημαντικός ούτε ασήμαντος	17	28,3	28,3	38,3
	Πολύ σημαντικός	17	28,3	28,3	66,7
	Πάρα πολύ σημαντικός	20	33,3	33,3	100,0
	Total	60	100,0	100,0	

Στο πεδίο των κοινωνικών παραγόντων οι συμμετέχοντες ανέδειξαν εμφανώς τη σημαντικότητα που έχει η **προώθηση της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής** αλλά και η καθιέρωση **κοινωνικών κριτηρίων για την επιλογή συνεργατών**, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται οι ορθές εργασιακές πρακτικές. Επιπλέον

επισήμαναν την **καθοριστική σημασία** των **Δίκαιων αμοιβών** αλλά και της **Προσφοράς και του Εθελοντισμού**.

Πίνακας 4.21: Προώθηση της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής

Κοινωνικοί παράγοντες [Προώθηση της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής]					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Πολύ ασήμαντος	4	6,7	6,7	6,7
	Ασήμαντος	9	15,0	15,0	21,7
	Ούτε σημαντικός ούτε ασήμαντος	12	20,0	20,0	41,7
	Πολύ σημαντικός	20	33,3	33,3	75,0
	Πάρα πολύ σημαντικός	15	25,0	25,0	100,0
	Total	60	100,0	100,0	

Πίνακας 4.22 Εισαγωγή κοινωνικών κριτηρίων για την επιλογή συνεργατών

Κοινωνικοί παράγοντες [Εισαγωγή κοινωνικών κριτηρίων για την επιλογή συνεργατών (ορθές εργασιακές πρακτικές, προστασία από την παιδική εργασία κλπ)]

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ασήμαντος	5	8,3	8,3	8,3
	Ούτε σημαντικός ούτε ασήμαντος	19	31,7	31,7	40,0
	Πολύ σημαντικός	16	26,7	26,7	66,7
	Πάρα πολύ σημαντικός	20	33,3	33,3	100,0
	Total	60	100,0	100,0	

Πίνακας 4.23 Δίκαιες αμοιβές

Κοινωνικοί παράγοντες [Δίκαιες αμοιβές]					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Πολύ ασήμαντος	2	3,3	3,3	3,3
	Ασήμαντος	10	16,7	16,7	20,0
	Ούτε σημαντικός ούτε ασήμαντος	14	23,3	23,3	43,3
	Πολύ σημαντικός	18	30,0	30,0	73,3
	Πάρα πολύ σημαντικός	16	26,7	26,7	100,0
	Total	60	100,0	100,0	

Πίνακας 4.24 Προσφορά και εθελοντισμός

Κοινωνικοί παράγοντες [Προσφορά και εθελοντισμός]					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Πολύ ασήμαντος	2	3,3	3,3	3,3
	Ασήμαντος	8	13,3	13,3	16,7
	Ούτε σημαντικός ούτε ασήμαντος	17	28,3	28,3	45,0
	Πολύ σημαντικός	12	20,0	20,0	65,0
	Πάρα πολύ σημαντικός	21	35,0	35,0	100,0
	Total	60	100,0	100,0	

Ακολούθως, ότι αφορά το πεδίο της **Εταιρικής διακυβέρνησης**, οι συμμετέχοντες εξέφρασαν την **καθοριστική σημασία** που έχουν οι **Κώδικες δεοντολογίας, η Λογοδοσία και η διαφάνεια, η Ποικιλομορφία στη δομή του διοικητικού συμβουλίου, ο Περιορισμός των φαινομένων δωροδοκίας και διαφθοράς, η Δέσμευση που υποδεικνύουν οι μέτοχοι, οι εργαζόμενοι, οι προμηθευτές και κάθε ενδιαφερόμενο μέρος** ενώ παράλληλα αναδείχθηκε η **Προστασία των δικαιωμάτων των μετόχων, ο Περιορισμός του ρίσκου και η Συμμόρφωση με το νομοθετικό πλαίσιο**. Τα εν λόγω αποτελέσματα είναι εμφανή μέσα από τους ακόλουθους πίνακες οι οποίοι παρέχουν λεπτομερή εικόνα του τρόπου που έχουν διαμορφωθεί οι διαφορετικές αντιλήψεις των συμμετεχόντων. Παρά τη διαφορετική οπτική που υφίσταται για ένα μικρό σύνολο, οι περισσότεροι συμμετέχοντες αντιλαμβάνονται πλήρως την καθοριστική συμβολή των συνιστωσών που διέπουν τόσο την εταιρική διακυβέρνηση όσο και τους κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες.

Πίνακας 4.25 Κώδικες δεοντολογίας και επιχειρηματικές αρχές

Εταιρική διακυβέρνηση [Κώδικες δεοντολογίας και επιχειρηματικές αρχές]					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ασήμαντος	8	13,3	13,3	13,3
	Ούτε σημαντικός ούτε ασήμαντος	10	16,7	16,7	30,0
	Πολύ σημαντικός	24	40,0	40,0	70,0
	Πάρα πολύ σημαντικός	18	30,0	30,0	100,0
	Total	60	100,0	100,0	

Πίνακας 4.26 Λογοδοσία και διαφάνεια

Εταιρική διακυβέρνηση [Λογοδοσία και διαφάνεια]					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ασήμαντος	10	16,7	16,7	16,7
	Ούτε σημαντικός ούτε ασήμαντος	15	25,0	25,0	41,7
	Πολύ σημαντικός	14	23,3	23,3	65,0

	Πάρα πολύ σημαντικός	21	35,0	35,0	100,0
	Total	60	100,0	100,0	

Πίνακας 4.27 Ποικιλομορφία στη δομή του διοικητικού συμβουλίου

Εταιρική διακυβέρνηση [Ποικιλομορφία στη δομή του διοικητικού συμβουλίου]

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Πολύ ασήμαντος	3	5,0	5,0	5,0
	Ασήμαντος	9	15,0	15,0	20,0
	Ούτε σημαντικός ούτε ασήμαντος	16	26,7	26,7	46,7
	Πολύ σημαντικός	18	30,0	30,0	76,7
	Πάρα πολύ σημαντικός	14	23,3	23,3	100,0
	Total	60	100,0	100,0	

Πίνακας 4.28 Περιορισμός φαινομένων δωροδοκίας και διαφθοράς

Εταιρική διακυβέρνηση [Περιορισμός φαινομένων δωροδοκίας και διαφθοράς]

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ασήμαντος	7	11,7	11,7	11,7
	Ούτε σημαντικός ούτε ασήμαντος	16	26,7	26,7	38,3
	Πολύ σημαντικός	7	11,7	11,7	50,0
	Πάρα πολύ σημαντικός	30	50,0	50,0	100,0
	Total	60	100,0	100,0	

Πίνακας 4.29 Δέσμευση των ενδιαφερομένων μερών

Εταιρική διακυβέρνηση [Δέσμευση των ενδιαφερομένων μερών (π.χ. μέτοχοι, εργαζόμενοι, προμηθευτές, κλπ.)]

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ασήμαντος	8	13,3	13,3	13,3
	Ούτε σημαντικός ούτε ασήμαντος	16	26,7	26,7	40,0
	Πολύ σημαντικός	20	33,3	33,3	73,3
	Πάρα πολύ σημαντικός	16	26,7	26,7	100,0
	Total	60	100,0	100,0	

Πίνακας 4.30 Προστασία δικαιωμάτων των μετόχων

Εταιρική διακυβέρνηση [Προστασία δικαιωμάτων των μετόχων]

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ασήμαντος	8	13,3	13,3	13,3
	Ούτε σημαντικός ούτε ασήμαντος	17	28,3	28,3	41,7
	Πολύ σημαντικός	12	20,0	20,0	61,7
	Πάρα πολύ σημαντικός	23	38,3	38,3	100,0
	Total	60	100,0	100,0	

Πίνακας 4.31 Περιορισμός του ρίσκου

Εταιρική διακυβέρνηση [Περιορισμός του ρίσκου]				
		Frequency	Percent	Cumulative Percent
Valid	Ασήμαντος	10	16,7	16,7
	Ούτε σημαντικός ούτε ασήμαντος	12	20,0	36,7
	Πολύ σημαντικός	19	31,7	68,3
	Πάρα πολύ σημαντικός	19	31,7	100,0
	Total	60	100,0	

Πίνακας 4.32 Συμμόρφωση με το νομοθετικό πλαίσιο

Εταιρική διακυβέρνηση [Συμμόρφωση με το νομοθετικό πλαίσιο]				
		Frequency	Percent	Cumulative Percent
Valid	Ασήμαντος	3	5,0	5,0
	Ούτε σημαντικός ούτε ασήμαντος	12	20,0	25,0
	Πολύ σημαντικός	13	21,7	46,7
	Πάρα πολύ σημαντικός	32	53,3	100,0
	Total	60	100,0	

4.3 Ερευνητικό ερώτημα 2: Κατά πόσο οι ελληνικές επιχειρήσεις μετρούν τον κοινωνικό αντίκτυπο των δράσεων τους;

Ότι αφορά το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα και τη **μέτρηση του κοινωνικού αντικτύπου** των δράσεων που αναλαμβάνονται από την πλευρά των εταιρειών, γίνεται αντιληπτός ο βαθμός κατά τον οποίο οι συμμετέχοντες θεωρούν ότι οι πρωτοβουλίες της εταιρείας συμβάλλουν θετικά στην ευημερία και την ανάπτυξη των τοπικών κοινοτήτων. Κατ' αυτόν τον τρόπο, ο πίνακας 33 αναδεικνύει τη **θετική στάση της πλειοψηφίας των ατόμων (55%- N=33)** τα οποία θεωρούν ότι πράγματι οι δράσεις που αναλαμβάνει η εταιρεία τους διαμορφώνει σε μεγάλο βαθμό στην ευημερία και την ανάπτυξη των τοπικών κοινοτήτων.

Πίνακας 4.33 Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι οι πρωτοβουλίες της εταιρείας σας συμβάλλουν θετικά στην ευημερία και την ανάπτυξη των τοπικών κοινοτήτων

Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι οι πρωτοβουλίες της εταιρείας σας συμβάλλουν θετικά στην ευημερία και την ανάπτυξη των τοπικών κοινοτήτων;					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Λίγο	2	3,3	3,3	3,3
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	17	28,3	28,3	31,7
	Πολύ	33	55,0	55,0	86,7
	Πάρα πολύ	8	13,3	13,3	100,0
	Total	60	100,0	100,0	

Στη συνέχεια, το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων δήλωσε ότι η εταιρεία τους λαμβάνει σε **μεγάλο βαθμό** (53,3% - N=32) γνώση των αναγκών που διαθέτουν τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Πίνακας 4.34 Σε ποιο βαθμό η εταιρεία σας λαμβάνει γνώση των αναγκών των ενδιαφερόμενων μερών της;

Σε ποιο βαθμό η εταιρεία σας λαμβάνει γνώση των αναγκών των ενδιαφερόμενων μερών της;					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ούτε λίγο ούτε πολύ	14	23,3	23,3	23,3
	Πολύ	32	53,3	53,3	76,7
	Πάρα πολύ	14	23,3	23,3	100,0
	Total	60	100,0	100,0	

Παράλληλα, οι συμμετέχοντες φαίνεται ότι **συμφωνούν απόλυτα** (45% - N=27) ε το γεγονός ότι η εταιρεία τους τηρεί πρακτικές ηθικής διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένης της διαφάνειας και της λογοδοσίας.

Πίνακας 4.35 Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ότι η εταιρεία σας τηρεί πρακτικές ηθικής διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένης της διαφάνειας και της λογοδοσίας;

Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ότι η εταιρεία σας τηρεί πρακτικές ηθικής διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένης της διαφάνειας και της λογοδοσίας;					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ	2	3,3	3,3	3,3
	Ουδέτερος/η	15	25,0	25,0	28,3
	Συμφωνώ	16	26,7	26,7	55,0
	Συμφωνώ απόλυτα	27	45,0	45,0	100,0
	Total	60	100,0	100,0	

Ταυτόχρονα, η πλειοψηφία των ατόμων έκρινε από **πολύ αποτελεσματικές (41,7% - N=25)** έως **Ουδέτερες (35% - N=21)** τις πρωτοβουλίες βιωσιμότητας που λαμβάνονται από την εταιρεία τους και αποσκοπούν στην ελαχιστοποίηση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος και την προώθηση των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης.

Πίνακας 4.36 Πόσο αποτελεσματικές πιστεύετε ότι είναι οι πρωτοβουλίες βιωσιμότητας της εταιρείας σας για την ελαχιστοποίηση του περιβαλλοντικού της αποτυπώματος και την προώθηση των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης;

Πόσο αποτελεσματικές πιστεύετε ότι είναι οι πρωτοβουλίες βιωσιμότητας της εταιρείας σας για την ελαχιστοποίηση του περιβαλλοντικού της αποτυπώματος και την προώθηση των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Λίγο αποτελεσματικές	6	10,0	10,0	10,0
	Ουδέτερος/η	21	35,0	35,0	45,0
	Πολύ αποτελεσματικές	25	41,7	41,7	86,7
	Πάρα πολύ αποτελεσματικές	8	13,3	13,3	100,0
	Total	60	100,0	100,0	

Ταυτόχρονα, το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων επισήμανε ότι η εταιρεία τους προάγει **απόλυτα (31,7%)** την αξία της συνεργασίας για την επίτευξη κοινωνικής και περιβαλλοντικής βιωσιμότητας ενώ μικρότερο μέρος τόνισε ότι αφενός αυτή προάγεται αφετέρου **ούτε λίγο ούτε πολύ (30% - N=18)**.

Πίνακας 4.37: Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι η εταιρεία σας προάγει την αξία της συνεργασίας για την επίτευξη κοινωνικής και περιβαλλοντικής βιωσιμότητας;

Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι η εταιρεία σας προάγει την αξία της συνεργασίας για την επίτευξη κοινωνικής και περιβαλλοντικής βιωσιμότητας;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Λίγο	7	11,7	11,7	11,7
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	18	30,0	30,0	41,7
	Πολύ	16	26,7	26,7	68,3
	Απόλυτα	19	31,7	31,7	100,0
	Total	60	100,0	100,0	

Αναφορικά με το εάν η εταιρεία κάνει χρήση κάποιας μεθόδου για τη μέτρηση του κοινωνικού και ενδεχομένως περιβαλλοντικού αντικτύπου των δράσεων της, η πλειοψηφία απάντησε **καταφατικά (55%)** έναντι της μειοψηφίας που απάντησε **αρνητικά (45%)**.

Πίνακας 4.38 Η εταιρεία σας χρησιμοποιεί κάποια μέθοδο για τη μέτρηση του κοινωνικού ή/και περιβαλλοντικού αντικτύπου των δράσεων της;

Η εταιρεία σας χρησιμοποιεί κάποια μέθοδο για τη μέτρηση του κοινωνικού ή/και περιβαλλοντικού αντικτύπου των δράσεων της;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	33	55,0	55,0	55,0
	Όχι	27	45,0	45,0	100,0
	Total	60	100,0	100,0	

Εστιάζοντας στο ποσοστό των συμμετεχόντων που απάντησε καταφατικά, ανέφερε ότι οι μέθοδοι που πρωτίστως η εταιρεία τους χρησιμοποιεί είναι το **charity**, το **ISO 14001** και το **ISO 9001**, το **reporting** και η **συνεργασία με ανεξάρτητο οργανισμό καταγραφής** αλλά και το **sroi**.

Πίνακας 4.39 Ποια μέθοδο χρησιμοποιεί η εταιρεία σας;

Αν η απάντηση στην προηγούμενη ερώτηση ήταν ναι τότε ποια μέθοδο χρησιμοποιεί η εταιρεία σας;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν απάντησε	37	61,7	61,7	61,7
	charity	3	5,0	5,0	66,7
	ISO 14001 και ISO 9001	3	5,0	5,0	71,7
	Marine Debris Tracker app	2	3,3	3,3	75,0
	reporting και συνεργασία με ανεξάρτητο οργανισμό καταγραφής	3	5,0	5,0	80,0
	sroi	3	5,0	5,0	85,0
	Δεν ξέρω	3	5,0	5,0	90,0
	Ερωματολογία, NPS	2	3,3	3,3	93,3
	Μετρήσεις εκπομπών αερίων του Θερμοκηπίου απο τις μετακινήσεις τ	2	3,3	3,3	96,7
	Μέτρηση αποτυπώματος/GHG Protocol	2	3,3	3,3	100,0
	Total	60	100,0	100,0	

Στη συνέχεια, τα στοιχεία του ακόλουθου πίνακα αποκαλύπτουν ότι το μεγαλύτερος μέρος των συμμετεχόντων επισήμανε ότι οι μετρήσεις του κοινωνικού αλλά και περιβαλλοντικού αντίκτυπου που χρησιμοποιεί η εταιρεία τους είναι **σαφώς καθορισμένες και εύκολα κατανοητές (43,3%)**.

Πίνακας 4.40 Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ότι οι μετρήσεις του κοινωνικού/περιβαλλοντικού αντίκτυπου που χρησιμοποιεί η εταιρεία σας είναι σαφώς καθορισμένες και εύκολα κατανοητές;

Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ότι οι μετρήσεις του κοινωνικού/περιβαλλοντικού αντίκτυπου που χρησιμοποιεί η εταιρεία σας είναι σαφώς καθορισμένες και εύκολα κατανοητές;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ	13	21,7	21,7	21,7
	Ουδέτερος/η	21	35,0	35,0	56,7
	Συμφωνώ	26	43,3	43,3	100,0
	Total	60	100,0	100,0	

4.4 Ερευνητικό Ερώτημα 3: Κατά πόσο οι ελληνικές επιχειρήσεις ενσωματώνουν τα κριτήρια ESG στην κατανομή των κεφαλαίων;

Εστιάζοντας στο τρίτο ερευνητικό ερώτημα και το βαθμό κατά τον οποίο οι ελληνικές επιχειρήσεις ενσωματώνουν τα κριτήρια ESG στην κατανομή των κεφαλαίων, το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων τόνισε ότι η εταιρεία τους λαμβάνει υπόψη σε **ουδέτερο (45%)** έως **μεγάλο βαθμό (36,7%)** τους περιβαλλοντικούς παράγοντες, μεταξύ των οποίων είναι το αποτύπωμα άνθρακα και η αποδοτικότητα των πόρων, κατά τη διαδικασία κατανομής κεφαλαίων που προορίζονται για επιχειρηματικές δραστηριότητες.

Πίνακας 4.41 Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι η εταιρεία σας λαμβάνει υπόψη περιβαλλοντικούς παράγοντες, όπως το αποτύπωμα άνθρακα και η αποδοτικότητα των πόρων, όταν κατανέμει κεφάλαια για επιχειρηματικές δραστηριότητες;

Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι η εταιρεία σας λαμβάνει υπόψη περιβαλλοντικούς παράγοντες, όπως το αποτύπωμα άνθρακα και η αποδοτικότητα των πόρων, όταν κατανέμει κεφάλαια για επιχειρηματικές δραστηριότητες;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	5	8,3	8,3	8,3
	Σε μικρό βαθμό	4	6,7	6,7	15,0
	Ουδέτερος/η	27	45,0	45,0	60,0
	Σε μεγάλο βαθμό	16	26,7	26,7	86,7
	Πλήρως	8	13,3	13,3	100,0
	Total	60	100,0	100,0	

Η **υψηλή σημαντικότητα (46,7% - N=28)** που παρέχει η εταιρεία για κοινωνικά ζητήματα αναδεικνύεται μέσα από τον ακόλουθο πίνακα ο οποίος αποκαλύπτει τη σημαντικότητα ανάδειξης των εργασιακών πρακτικών και της δέσμευσης στην κοινότητα κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων αναφορικά με την επένδυση κεφαλαίων σε ανθρώπινο δυναμικό.

Πίνακας 4.42 Πόση σημασία δίνει η εταιρεία σας σε κοινωνικά ζητήματα, όπως οι εργασιακές πρακτικές, η δέσμευση στην κοινότητα και η ποικιλομορφία, όταν λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με επένδυση κεφαλαίων σε ανθρώπινο δυναμικό;

Πόση σημασία δίνει η εταιρεία σας σε κοινωνικά ζητήματα, όπως οι εργασιακές πρακτικές, η δέσμευση στην κοινότητα και η ποικιλομορφία, όταν λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με επένδυση κεφαλαίων σε ανθρώπινο δυναμικό;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Χαμηλή σημασία	7	11,7	11,7	11,7
	Ουδέτερη	15	25,0	25,0	36,7
	Υψηλή σημασία	28	46,7	46,7	83,3
	Πολύ υψηλή σημασία	10	16,7	16,7	100,0
	Total	60	100,0	100,0	

Παρ' όλα αυτά επισημαίνεται ο **ουδέτερος βαθμός (41,7% - N=25)** βάσει του οποίου λαμβάνεται υπόψη η διακυβέρνηση κατά τη διαδικασία διάθεσης κεφαλαίων εντός της εταιρείας. Αυτή πλαισιώνεται από τις επιχειρηματικές πρακτικές, τη διαφάνεια και τη δομή του διοικητικού συμβουλίου.

Πίνακας 4.43 Σε ποιο βαθμό λαμβάνεται υπόψη η διακυβέρνηση, συμπεριλαμβανομένων των ηθικών επιχειρηματικών πρακτικών, της διαφάνειας και της δομής του διοικητικού συμβουλίου, κατά τη διαδικασία διάθεσης κεφαλαίων εντός της εταιρείας σας;

Σε ποιο βαθμό λαμβάνεται υπόψη η διακυβέρνηση, συμπεριλαμβανομένων των ηθικών επιχειρηματικών πρακτικών, της διαφάνειας και της δομής του διοικητικού συμβουλίου, κατά τη διαδικασία διάθεσης κεφαλαίων εντός της εταιρείας σας;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Χαμηλός βαθμός	3	5,0	5,0	5,0
	Ουδέτερος	25	41,7	41,7	46,7
	Υψηλός βαθμός	21	35,0	35,0	81,7
	Πολύ υψηλός βαθμός	11	18,3	18,3	100,0
	Total	60	100,0	100,0	

Αναφορικά με την αποτελεσματική ενσωμάτωση των κριτηρίων ESG στην κατανομή των κεφαλαίων –υπό το πρίσμα των περιβαλλοντικών, κοινωνικών και διοικητικών πτυχών- η πλειοψηφία των ατόμων τόνισε ότι αυτό συνέβη σε μέτριο βαθμό και πιο συγκεκριμένα **Ούτε λίγο ούτε πολύ (48,3%- N= 29)**.

Πίνακας 4.44 Πόσο αποτελεσματικά ενσωματώνει η εταιρεία σας τα κριτήρια ESG στην κατανομή των κεφαλαίων, λαμβάνοντας υπόψη περιβαλλοντικές, κοινωνικές και διοικητικές πτυχές;

Πόσο αποτελεσματικά ενσωματώνει η εταιρεία σας τα κριτήρια ESG στην κατανομή των κεφαλαίων, λαμβάνοντας υπόψη περιβαλλοντικές, κοινωνικές και διοικητικές πτυχές;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Λίγο αποτελεσματικά	8	13,3	13,3	13,3
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	29	48,3	48,3	61,7
	Αρκετά αποτελεσματικά	15	25,0	25,0	86,7
	Πολύ αποτελεσματικά	8	13,3	13,3	100,0
	Total	60	100,0	100,0	

Ωστόσο, ότι αφορά την εφαρμογή των κριτηρίων ESG και το βαθμό κατά τον οποίο αυτή μπορεί να συμβάλλει αποτελεσματικά στην κάλυψη του χρηματοδοτικού κενού για την επίτευξη των 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ, οι συμμετέχοντες σχεδόν στο σύνολό τους (N=46) δήλωσαν ότι θα μπορούσε να επιτευχθεί αποτελεσματικά.

Πίνακας 4.45 Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ότι η εφαρμογή των κριτηρίων ESG μπορεί να συμβάλλει αποτελεσματικά στην κάλυψη του χρηματοδοτικού κενού για την επίτευξη των 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ;

Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ότι η εφαρμογή των κριτηρίων ESG μπορεί να συμβάλλει αποτελεσματικά στην κάλυψη του χρηματοδοτικού κενού για την επίτευξη των 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ουδέτερος	14	23,3	23,3	23,3
	Συμφωνώ	23	38,3	38,3	61,7
	Συμφωνώ απόλυτα	23	38,3	38,3	100,0
	Total	60	100,0	100,0	

Η βεβαιότητα των ερωτηθέντων αναφορικά με το βαθμό κατά τον οποίο τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα είναι πιο πιθανό να υποστηρίζουν και να επενδύσουν σε έργα, που είναι ευθυγραμμισμένα με τα κριτήρια ESG, γεφυρώνοντας έτσι το χρηματοδοτικό κενό για τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης, αντικατοπτρίζεται μέσα από τον ακόλουθο πίνακα ο οποίος αποκαλύπτει ότι το **48,3%** εξ αυτών είναι πολύ σίγουρο για τη δράση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και τη συμβολή τους στην εξάλειψη του χρηματοδοτικού κενού.

Πίνακας 4.46 Κατά πόσο πιστεύετε ότι τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα είναι πιο πιθανό να υποστηρίζουν και να επενδύσουν σε έργα, που είναι ευθυγραμμισμένα με τα κριτήρια ESG, γεφυρώνοντας έτσι το χρηματοδοτικό κενό για τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης;

Κατά πόσο πιστεύετε ότι τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα είναι πιο πιθανό να υποστηρίζουν και να επενδύσουν σε έργα, που είναι ευθυγραμμισμένα με τα κριτήρια ESG, γεφυρώνοντας έτσι το χρηματοδοτικό κενό για τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Λίγο σίγουρος/η	2	3,3	3,3	3,3
	Ουδέτερος/η	19	31,7	31,7	35,0
	Σίγουρος/η	10	16,7	16,7	51,7
	Πολύ σίγουρος/η	29	48,3	48,3	100,0
	Total	60	100,0	100,0	

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Συζήτηση και ερμηνεία των αποτελεσμάτων

Τα κριτήρια ESG και οι ΣΒΑ βάσει των Plastun και συν. (2020) συνιστούν δύο πλαίσια που σχετίζονται με τη βιώσιμη ανάπτυξη και τις υπεύθυνες επιχειρηματικές πρακτικές. Ειδικότερα, τα κριτήρια ESG περιλαμβάνουν ένα ευρύ φάσμα εκτιμήσεων, όπως οι εκπομπές άνθρακα, η χρήση πόρων και η ευημερία των εργαζομένων. Με την ενσωμάτωση πρακτικών βιώσιμης ανάπτυξης στις καθημερινές επιχειρηματικές λειτουργίες, τα προϊόντα και τις υπηρεσίες, οι επιχειρήσεις μπορούν να καταφέρουν να πετύχουν τους ΣΒΑ μέσω της εφαρμογής και της αξιοποίησης των κριτηρίων ESG. Οι Legrand & Matthew-Bolofinde (2022) αναφέρουν χαρακτηριστικά ότι στους ΣΒΑ υπάρχει η διασφάλιση ότι τα μέτρα, που υιοθετούνται σε μικροεπίπεδο, αποτυπώνουν αποτελεσματικά τη βιωσιμότητα των εταιρειών και ότι η απόδοσή τους αναφορικά με τα κριτήρια ESG προάγει την παγκόσμια βιωσιμότητα.

Από την άλλη, οι Delgado-Ceballos και συν. (2023) έχουν επιχειρήσει να συνδέσουν τους ΣΒΑ με συγκεκριμένους δείκτες μέτρησης των κριτηρίων ESG προτείνοντας για τη μέτρηση του ΣΒΑ 6.4 *«ουσιαστική αύξηση της αποδοτικότητας χρήσης νερού σε όλους τους τομείς και διασφάλιση βιώσιμης παροχής γλυκού νερού για την αντιμετώπιση της λειψυδρίας και τη σημαντική μείωση του αριθμού των ανθρώπων που υποφέρουν από λειψυδρία»* τον δείκτη ESG *«αλλαγή στην αποδοτικότητα χρήσης νερού με την πάροδο του χρόνου»*. Η τοποθέτηση αυτή συμβαδίζει με τα αποτελέσματα της έρευνας που διεξήχθη μέσα από την οποία αναδείχθηκε η Ορθή χρήση και ανακύκλωση νερού η οποία κρίθηκε πολύ σημαντική για το 33,3% των συμμετεχόντων.

Παράλληλα, οι Delgado-Ceballos και συν. (2023) για τον ΣΒΑ 13.2 *«ενσωμάτωση μέτρων για την κλιματική αλλαγή στις εθνικές πολιτικές, στρατηγικές και σχεδιασμό»* πρότειναν τη μέτρησή του με τον δείκτη ESG *«αριθμός χωρών που έχουν κοινοποιήσει τη θέσπιση ή την εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης πολιτικής/στρατηγικής/σχεδίου, που αυξάνει την ικανότητά τους να προσαρμοστούν στις δυσμενείς επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και να ενισχύσουν την κλιματική ανθεκτικότητα και τις χαμηλές εκπομπές αερίων θερμοκηπίου»*. Η τοποθέτηση αυτή συμβαδίζει με τα ευρήματα της ανάλυσης μέσα από την οποία αναδείχθηκε η σημαντικότητα των κριτηρίων ESG για τις εταιρείες και πιο συγκεκριμένα -στο πεδίο των περιβαλλοντικών παραγόντων- επισημάνθηκε ότι η μείωση αερίων του θερμοκηπίου θεωρείται αρκετά σημαντικός παράγοντας (36,7%) για την πλειοψηφία των συμμετεχόντων όπως επίσης η μείωση κατανάλωσης ενέργειας καθώς και η δημιουργία καινοτόμων και φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων και υπηρεσιών (28,3%).

Ωστόσο, ουδέτερη στάση υιοθετούν απέναντι στην προώθηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Το ενδιαφέρον αποτέλεσμα είναι ότι τα δύο πεδία που αντιμετωπίζουν το μεγαλύτερο πρόβλημα χρηματοδότησης, Καθαρή Ενέργεια και Καθαρό Νερό και Αποχέτευση (UNCTAD's SDG Investment Trends Monitor, 2023), αποτελούν τα 2 από τα 3 κριτήρια που προσμετρώνται στις ουδέτερες απαντήσεις, (Ορθή χρήση και ανακύκλωση νερού/Στόχος Καθαρό Νερό 26,7% - Ουδτεροι, Δημιουργία καινοτόμων και φιλικών προς το περιβαλλον προϊόντων 28,6% - Ουδέτεροι, Χρήση ανανεώσιμων πηγών ενεργειας (Στόχος Καθαρή Ενέργεια -38,3%), καταδεικνύοντας ίσως μια ευρύτερα συγκεχυμένη αντίληψη επί των συγκεκριμένων θεμάτων καθώς και αγκυλώσεις γύρω από αυτά τα ζητήματα.

Στη συνέχεια, οι Pástor, Stambaugh, & Taylor (2021) τόνισαν το θέμα των βιώσιμων επενδύσεων επισημαίνοντας ότι η βασική ιδέα πίσω από αυτές είναι η ευθυγράμμιση των οικονομικών στόχων με τους ηθικούς στόχους, προωθώντας τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα και τις υπεύθυνες επιχειρηματικές πρακτικές ενώ οι Talan & Sharma (2019) τόνισαν ότι οι βιώσιμοι επενδυτές αναζητούν εταιρείες με διαφανείς και ηθικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων και ισχυρές δομές εταιρικής διακυβέρνησης που ευθυγραμμίζονται με τα συμφέροντα των μετόχων και άλλων ενδιαφερόμενων μερών. Αυτό συμβαδίζει με τα αποτελέσματα της ανάλυσης η οποία ανέδειξε ότι η εταιρεία που εργάζονται οι συμμετέχοντες τηρεί πρακτικές ηθικής διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένης της διαφάνειας και της λογοδοσίας. Ταυτόχρονα, η πλειοψηφία των ατόμων έκρινε από πολύ αποτελεσματικές (41,7%) έως Ουδέτερες (35%) τις πρωτοβουλίες βιωσιμότητας που λαμβάνονται από την εταιρεία τους και αποσκοπούν στην ελαχιστοποίηση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος και την προώθηση των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης ενώ επισήμαναν ότι η εταιρεία τους προάγει απόλυτα (31,7%) την αξία της συνεργασίας για την επίτευξη κοινωνικής και περιβαλλοντικής βιωσιμότητας.

Στη συνέχεια, οι Plastun & Gryn (2019) επισήμαναν ότι ο ρόλος των επιχειρήσεων είναι σημαντικός στο κλείσιμο του χρηματοδοτικού κενού καθώς μπορούν να ενσωματώσουν τα κριτήρια ESG στις βασικές τους δραστηριότητες για να ευθυγραμμιστούν με συγκεκριμένους ΣΒΑ ενώ οι Zumente, & Bistrova (2021) τόνισαν ότι οι εταιρείες που ευθυγραμμίζονται με τα κριτήρια ESG είναι πιο πιθανό να προσελκύσουν επενδύσεις και η πρόσβαση σε κεφάλαια μπορεί να είναι ευκολότερη και πιο οικονομική.

Υπό αυτό το πρίσμα, οι συμμετέχοντες δήλωσαν ότι υφίσταται σε μέτριο βαθμό (48,3%) η αποτελεσματική ενσωμάτωση των κριτηρίων ESG στην κατανομή των κεφαλαίων, στο πεδίο των περιβαλλοντικών, κοινωνικών και διοικητικών πτυχών ενώ ότι αφορά την εφαρμογή των κριτηρίων ESG και το βαθμό κατά τον οποίο αυτή μπορεί να συμβάλλει αποτελεσματικά στην κάλυψη του χρηματοδοτικού κενού για την επίτευξη των 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ, οι συμμετέχοντες σχεδόν στο σύνολό τους (N=46) δήλωσαν ότι θα μπορούσε να επιτευχθεί αποτελεσματικά. Παράλληλα, η βεβαιότητα των ερωτηθέντων αναφορικά με το βαθμό κατά τον οποίο τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα είναι πιο πιθανό να υποστηρίξουν και να επενδύσουν σε έργα που είναι ευθυγραμμισμένα με τα κριτήρια ESG –γεφυρώνοντας με αυτόν τον τρόπο το χρηματοδοτικό κενό για τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης– αντικατοπτρίζεται από τις δηλώσεις τους. Πιο συγκεκριμένα, το 48,3% των ερωτηθέντων τόνισε ότι είναι πολύ σίγουροι για τη δράση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και τη συμβολή τους στην εξάλειψη του χρηματοδοτικού κενού. Οι ίδιοι ανέφεραν ότι οι στρατηγικές βιώσιμων επενδύσεων μπορούν να λάβουν διάφορες μορφές, όπως η ενσωμάτωση των ESG, όπου η παραδοσιακή χρηματοοικονομική ανάλυση συμπληρώνεται με παράγοντες ESG και η μέτρηση κοινωνικού αντίκτυπου, η οποία στοχεύει στη δημιουργία θετικών κοινωνικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων παράλληλα με τις χρηματοοικονομικές αποδόσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Πρακτικές Εφαρμογές και Προτάσεις

Η επιτυχής ενσωμάτωση των κριτηρίων ESG δεν είναι πάντα εύκολη υπόθεση, όσο και αν αυτό αποτελεί σε μεγάλο βαθμό επιδίωξη των επιχειρήσεων και των επενδυτών. Η έλλειψη σαφών κατευθυντήριων γραμμών και αξιόπιστων δεδομένων αποτελεί τροχοπέδη στην ομαλή εφαρμογή των κριτηρίων ESG και αυξάνει κατακόρυφα το κόστος για τις επενδυτικές αποφάσεις αλλά και για τη συμμόρφωση με το κανονιστικό πλαίσιο.

Μεταξύ άλλων, θα πρέπει να διερευνηθεί ο τρόπος που αξιολογείται η “σημαντική συμβολή” στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου καθότι αυτή ενδέχεται να διαφέρει μεταξύ των χωρών. Ένα κράτος-μέλος μπορεί να θεωρεί ότι μια συγκεκριμένη τεχνολογία παραγωγής ενέργειας από φυσικό αέριο είναι βιώσιμη, εφόσον πληροί ορισμένα κριτήρια εκπομπών, ενώ ένα άλλο κράτος μπορεί να είναι πιο αυστηρό και να την αποκλείει.

Παράλληλα, οι εποπτικές αρχές σε κάθε κράτος-μέλος έχουν μεγάλη ελευθερία στην επιβολή των διατάξεων των κανονισμών, με αποτέλεσμα σε ορισμένα κράτη να υιοθετούνται πιο αυστηρές προσεγγίσεις, ενώ σε άλλα κράτη οι αρχές να είναι πιο ελαστικές, με αποτέλεσμα να στρεβλώνεται ο ανταγωνισμός στην αγορά. Υπό αυτό το πρίσμα, κρίνεται απαραίτητη η ανάγκη συνεργασίας μεταξύ των κρατών-μελών. Παράλληλα, θα πρέπει να εξακολουθούν να υφίστανται τόσο οι δράσεις που στοχεύουν στην κατανόηση των επιθυμητών αλλαγών όσο και η ανάπτυξη εργαλείων που θα διευκολύνουν την επιχειρηματικότητα να υποδεχθεί αυτές τις αλλαγές.

Προκειμένου να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα της νομοθεσίας ESG, θα πρέπει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συνεχίσει να ηγείται της παγκόσμιας ατζέντας βιωσιμότητας, αναπτύσσοντας όμως προσαρμοσμένες απαιτήσεις δημοσιοποίησης και διαφάνειας που είναι ευθυγραμμισμένες με τις ανάγκες της χρηματοοικονομικής αγοράς. Η σαφήνεια και συνέπεια αναφορικά με τη σημαντικότητα των ESG θα συμβάλει στην ομοιόμορφη εφαρμογή τους, ενώ η ανάπτυξη κοινών προτύπων και μεθοδολογιών για την αξιολόγηση των ESG επιδόσεων θα βελτιώσει την ακρίβεια και τη συγκρισιμότητα των δεδομένων, καθιστώντας τις επενδύσεις ESG πιο διαφανείς και αξιόπιστες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: Συμπεράσματα

Μέσα από την παρούσα εργασία αναδείχθηκε η σημαντικότητα της μέτρησης του κοινωνικού αντίκτυπου, των κριτηρίων ESG καθώς και οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών. Αναδείχθηκε ο τρόπος κατά τον οποίο η μέτρηση του κοινωνικού αντίκτυπου μπορεί να αποτελέσει μοχλό για την εφαρμογή των κριτηρίων ESG και την καλύτερη κατανομή των κεφαλαίων, προκειμένου να καλυφθεί το χρηματοδοτικό κενό για την επίτευξη των 17 στόχων της Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Υπό αυτό το πρίσμα, τα ευρήματα της ανάλυσης που διεξήχθη αποτύπωσαν την υψηλή σημαντικότητα των κοινωνικών παραγόντων δίνοντας βαρύτητα στην προστασία της υγείας και της ασφάλειας που έχουν οι εργαζόμενοι, την παροχή ίσων ευκαιριών προς όλους, την καθιέρωση διαδικασιών για την προστασία τους από διακρίσεις, την προώθηση ποικιλομορφίας και ισότητας στο χώρο εργασίας αλλά και το πεδίο της κατάρτισης και εκπαίδευσής τους.

Παράλληλα, ότι αφορά τη μέτρηση του κοινωνικού αντίκτυπου και των δράσεων που αναλαμβάνονται από την πλευρά των εταιρειών, η ανάλυση αποκάλυψε το βαθμό κατά τον οποίο οι συμμετέχοντες θεωρούν ότι οι πρωτοβουλίες της εταιρείας συμβάλλουν θετικά στην ευημερία και την ανάπτυξη των τοπικών κοινοτήτων. Ειδικότερα, επισημάνθηκε η θετική στάση της πλειοψηφίας των ατόμων τα οποία θεωρούν ότι πράγματι οι δράσεις που αναλαμβάνει η εταιρεία τους διαμορφώνουν σε μεγάλο βαθμό στην ευημερία και την ανάπτυξη των τοπικών κοινοτήτων. Παράλληλα, το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων επισήμανε ότι οι μετρήσεις του κοινωνικού αλλά και περιβαλλοντικού αντίκτυπου που χρησιμοποιεί η εταιρεία τους είναι σαφώς καθορισμένες και εύκολα κατανοητές.

Ακολούθως ότι αφορά τις εταιρικές γνωστοποιήσεις για τα ESG, αναφέρουν τον τρόπο με τον οποίο μια επιχείρηση διεξάγει τις δραστηριότητές της στους τομείς του περιβάλλοντος, της κοινωνίας και της διακυβέρνησης και τον τρόπο κατά τον οποίο τα ESG εφάπτονται με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης και τη Συμφωνία του Παρισιού. Η επίτευξη των ΣΒΑ από την άλλη, απαιτεί από την παγκόσμια κοινότητα να αυξήσει τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης από «δισεκατομμύρια» σε «τρισεκατομμύρια», πράγμα που συνεπάγεται ένα σημαντικό χρηματοδοτικό κενό. Για την κάλυψη του χρηματοδοτικού κενού εκτός από τις πολύ αναγκαίες αυξήσεις των εγχώριων εσόδων απαιτούνται σημαντικές συνεισφορές από διασυννοριακές εισροές, συμπεριλαμβανομένων των εισροών ιδιωτικών κεφαλαίων.

Κύρια πηγή χρηματοδότησης των κοινωνικών επενδύσεων αποτελεί κατά βάση ο δημόσιος τομέας. Παρόλα αυτά υπάρχουν προοπτικές για την αξιοποίηση πρόσθετων ιδιωτικών ροών κεφαλαίων σε τομείς που εμπίπτουν στο πεδίο των ΣΒΑ. Βασική προϋπόθεση για την εκμετάλλευση των εν λόγω προοπτικών είναι η ύπαρξη σαφήνειας σχετικά με τα επενδυμένα περιουσιακά στοιχεία και τα κίνητρα των έργων.

Παράλληλα, οι βιώσιμες επενδύσεις, που συχνά αναφέρονται ως κοινωνικά υπεύθυνες επενδύσεις (SRI) ή επενδύσεις σε θέματα περιβάλλοντος, κοινωνίας και διακυβέρνησης (ESG), είναι μια προσέγγιση των επενδύσεων που επιδιώκει όχι μόνο οικονομικές αποδόσεις αλλά και θετικό περιβαλλοντικό και κοινωνικό αντίκτυπο. Η βασική ιδέα πίσω από τις βιώσιμες επενδύσεις είναι η ευθυγράμμιση των οικονομικών στόχων με τους ηθικούς στόχους, προωθώντας τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα και τις υπεύθυνες επιχειρηματικές πρακτικές.

Μια αξιοσημείωτη πτυχή των βιώσιμων επενδύσεων είναι η δυνατότητά τους να οδηγήσουν σε θετικές αλλαγές, κατευθύνοντας κεφάλαια προς επιχειρήσεις που δίνουν προτεραιότητα στη βιωσιμότητα. Οι βιώσιμες επενδύσεις δεν αποτελούν μόνο την απάντηση στην αυξανόμενη συνειδητοποίηση των παγκόσμιων περιβαλλοντικών και κοινωνικών προκλήσεων, αλλά και την αναγνώριση ότι οι επιχειρήσεις διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων.

Η χρηματοδότηση των ΣΒΑ αποτελεί μία από τις κυριότερες προκλήσεις με τις οποίες έρχονται αντιμέτωποι οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής σε εθνικό και διεθνές επίπεδο ενώ η ανησυχία σχετικά με τον τρόπο κάλυψης του χρηματοδοτικού κενού υποδηλώνει την ανάγκη για καινοτόμους χρηματοδοτικούς μηχανισμούς και συνεργατικές προσπάθειες. Αυτό συμβαδίζει με τα ευρήματα της ανάλυσης τα οποία ανέδειξαν το βαθμό κατά τον οποίο τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα είναι πιο πιθανό να υποστηρίξουν και να επενδύσουν σε έργα, που είναι ευθυγραμμισμένα με τα κριτήρια ESG, γεφυρώνοντας έτσι το χρηματοδοτικό κενό για τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης. Ειδικότερα, η πλειοψηφία των ατόμων δήλωσε ότι είναι απόλυτα σίγουροι για τη δράση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και τη συμβολή τους στην εξάλειψη του χρηματοδοτικού κενού.

Για την κάλυψη του χρηματοδοτικού κενού έχει προταθεί η ανάπτυξη ενός "ισολογισμού βιωσιμότητας" που θα αποτυπώνει την υλική αξία των επιχειρήσεων. Η εν λόγω συνθήκη θα απαιτούσε την απλοποίηση και τυποποίηση όλων των υφιστάμενων δεικτών ESG και βιωσιμότητας σε επίπεδο επιχείρησης και κοινωνίας. Επιπλέον, ένας τέτοιος ισολογισμός θα

έπρεπε να λαμβάνει υπόψη τις βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στους παράγοντες ESG. Σε συνέχεια των προαναφερθέντων, τα αποτελέσματα της ανάλυσης ανέδειξαν το βαθμό κατά τον οποίο οι ελληνικές επιχειρήσεις ενσωματώνουν τα κριτήρια ESG στην κατανομή των κεφαλαίων. Πιο συγκεκριμένα, το μεγαλύτερος μέρος των συμμετεχόντων τόνισε ότι η εταιρεία τους λαμβάνει υπόψη σε μεγάλο βαθμό τους περιβαλλοντικούς παράγοντες κατά τη διαδικασία κατανομής κεφαλαίων που προορίζονται για επιχειρηματικές δραστηριότητες.

Ακόμα, με την αποτελεσματική ενσωμάτωση των κριτηρίων ESG στην κατανομή των κεφαλαίων –υπό το πρίσμα των περιβαλλοντικών, κοινωνικών και διοικητικών πτυχών- η πλειοψηφία των ατόμων τόνισε ότι αυτό συνέβη σε μέτριο βαθμό ενώ σχετικά με την εφαρμογή των κριτηρίων ESG και το βαθμό κατά τον οποίο αυτή μπορεί να συμβάλλει αποτελεσματικά στην κάλυψη του χρηματοδοτικού κενού για την επίτευξη των 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ, οι συμμετέχοντες σχεδόν στο σύνολό τους δήλωσαν ότι θα μπορούσε να επιτευχθεί αποτελεσματικά.

Λίστα βιβλιογραφίας

Ξένη

Arora, N. K., & Mishra, I. (2019). United Nations Sustainable Development Goals 2030 and environmental sustainability: race against time. *Environmental Sustainability*, 2(4), 339-342.

Battisti, F. (2023). SDGs and ESG Criteria in Housing: Defining Local Evaluation Criteria and Indicators for Verifying Project Sustainability Using Florence Metropolitan Area as a Case Study. *Sustainability*, 15(12), p.9372.

Barua, S. (2020). Financing sustainable development goals: A review of challenges and mitigation strategies. *Business Strategy & Development*, 3(3), 277-293.

Center for Social Investment (2013). Social Return on Investment (SROI): State-of-the-Art and Perspectives.

Chalmers, G. M. V. (2019). The SDG Impact Assessment Tool-a free online tool for self-assessments of impacts on Agenda 2030. *Policy*, 1, 150-167.

Corvo, L., Pastore, L., Manti, A., & Iannaci, D. (2021). Mapping social impact assessment models: A literature overview for a future research Agenda. *Sustainability*, 13(9), 4750.

Chua, A., Liang, C., & Yang, X. (2022). *Impact Measurement and Standards*.

<https://skbi.smu.edu.sg/sites/skbi.smu.edu.sg/files/2022-02/Impact%20Measurement%20and%20Standards%20White%20Paper.pdf>

Delgado-Ceballos, J., Ortiz-De-Mandojana, N., Antolín-López, R. and Montiel, I., (2023). Connecting the Sustainable Development Goals to firm-level sustainability and ESG factors: The need for double materiality. *BRQ Business Research Quarterly*, 26(1), pp.2-10.

Doumbia, A. & Lauridsen, D. (2021). Closing the SDG Financing Gap—Trends and Data. EMS. <https://documents1.worldbank.org/curated/en/738131573041414269/pdf/Closing-the-SDG-Financing-Gap-Trends-and-Data.pdf>

Emerson, J., Wachowicz, J. & Chun, S. (2000). *Social Return on Investment: Exploring aspects of value creation in the nonprofit sector*. In Roberts Enterprise Development Fund (Ed.), REDF Box Set: Vol. 2 (pp. 132–173).

Folqué, M., Escrig-Olmedo, E., & Corzo Santamaria, T. (2021). Sustainable development and financial system: Integrating ESG risks through sustainable investment strategies in a climate change context. *Sustainable Development*, 29(5), 876-890.

Friede, G., Busch, T., & Bassen, A. (2015). ESG and financial performance: aggregated evidence from more than 2000 empirical studies. *Journal of sustainable finance & investment*, 5(4), 210-233.

García-Sánchez, I. M., Rodríguez-Ariza, L., Aibar-Guzmán, B., & Aibar-Guzmán, C. (2020). Do institutional investors drive corporate transparency regarding business contribution to the sustainable development goals?. *Business Strategy and the Environment*, 29(5), 2019-2036.

Global Sustainable Investment Alliance (2018). *Global Sustainable Investment Review*. Available online: http://www.gsi-alliance.org/wp-content/uploads/2019/03/GSIR_Review2018.3.28.pdf (accessed on 28 March 2023).

Haywood, L. K., & Wright, C. Y. (2019). Private sector contribution to SDG 3: Health and Well-being—a South African case study. *South African Journal of Science*, 115(9-10), 1-3.

Hegazy, I.R., Tohlob, A.A. (2024). Strategic environmental assessment and SDG integration: enhancing sustainable development in Egypt. *J. Umm Al-Qura Univ. Eng.Archit.* 15, 340–354.

Impact Economy Foundation (2024). *Management and accounting with IWAF*. <https://impacteconomyfoundation.org/impactweightedaccountsframework/>

- Del Campo, A. G., Gazzola, P., & Onyango, V. (2020). The mutualism of strategic environmental assessment and sustainable development goals. *Environmental Impact Assessment Review*, 82, 106383.
- Kim, Woo Cheol, and Ji Won Park. 2017. Examining structural relationships between work engagement, organizational procedural justice, knowledge sharing, and innovative work behavior for sustainable organizations. *Sustainability* 9: 205.
- Li, T. T., Wang, K., Sueyoshi, T., & Wang, D. D. (2021). ESG: Research progress and future prospects. *Sustainability*, 13(21), 11663.
- Legrand, W. and Matthew-Bolofinde, A., (2022). ESG, SDGs, and Hospitality: Challenges and Opportunities in Activating Sustainability. *Business in the 21st Century*, pp.25-39.
- Lin, A.J.; Chang, H.-Y.; Hung, B. (2022). Identifying Key Financial, Environmental, Social, Governance (ESG), Bond, and COVID- 19 Factors Affecting Global Shipping Companies—A Hybrid Multiple-Criteria Decision-Making Method. *Sustainability*, 14, 5148.
- Moody, M., Littlepage, L., Marron, J., Paydar, N., & McCahill, P. (2013). Valuing SROI: Social return on investment techniques and organizational implementation in the Netherlands and United States.
- Mohammad, W. M. W., & Wasiuzzaman, S. (2021). Environmental, Social and Governance (ESG) disclosure, competitive advantage and performance of firms in Malaysia. *Cleaner Environmental Systems*, 2, 100015.
- Olsen, S. & Galimidi, B. (2008). *Catalog of approaches to impact measurement*. The Rockefeller Foundation.
- Pástor, L., Stambaugh, R. F., & Taylor, L. A. (2021). Sustainable investing in equilibrium. *Journal of Financial Economics*, 142(2), 550-571.
- Plastun, O. L., Gryn, V., Proskurina, N., Potapov, Y., & Gryn, O. (2023). Filling a financial gap in SDG3 achievement: Investments vs. budget funds.

- Porter, Michael, Serafeim George, and Kramer Mark. 2019. Where ESG Fails. Institutional Investor. Available online: <https://www.institutionalinvestor.com/article/b1hm5ghqtxj9s7/Where-ESG-Fails>
- Park, Kwong O. 2020. How CSV and CSR affect organizational performance: A productive behavior perspective. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 17: 2556.
- Pathak, P., & Dattani, P. (2014). Social return on investment: three technical challenges. *Social Enterprise Journal*, 10(2), 91-104.
- Plastun, O.L., Makarenko, I.O., Khomutenko, L.I., Osetrova, O. and Shcherbakov, P., (2020). SDGs and ESG disclosure regulation: is there an impact? Evidence from Top-50 world economies.
- Robeco. (2022). *Robeco's SDG Framework – How we assess company contributions to the SDGs for integration into investment portfolios*. Retrieved from: https://www.robeco.com/media/2/5/b/25b6a4e50bd4073f2d498c2b525d8337_202210-robeco-sdg-framework_tcm17-35675.pdf
- Sciarelli, M., Cosimato, S., Landi, G., & Iandolo, F. (2021). Socially responsible investment strategies for the transition towards sustainable development: The importance of integrating and communicating ESG. *The TQM Journal*, 33(7), 39-56.
- Scott, L., & McGill, A. (2019). Creating a strategy for a better world. *How the Sustainable Development Goals Can Provide the Framework for Business to Deliver Progress on Our Global Challenges*. PwC.
- Talan, G., & Sharma, G. D. (2019). Doing well by doing good: A systematic review and research agenda for sustainable investment. *Sustainability*, 11(2), 353.
- Takyi, S. A. (2014). Review of social impacts assessment (SIA): Approach, importance, challenges and policy implications. *International Journal of Arts and Sciences*, 7(05), 217-234.

UNCTAD (2020a). *World Investment Report 2020: International production beyond the pandemic*. New York and Geneva: United Nations.

United Nations (2020a). *The Sustainable Development Report 2020: The Sustainable Development Goals and COVID-19*.

United Nations (2023). *Sustainable development goals*. <https://sdgs.un.org/goals>

UNRICH (2023). *Sustainable development goals*. <https://unric.org/el/17-στοχοι-βιωσιμησ-αναπτυξης/>

UNCTAD's SDG Investment Trends Monitor (2019). Investment trends in all SDG-relevant sectors. https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/diaemisc2019d4_en.pdf.

UNCTAD (2023). *SDG Investment Trend Monitor Issue #4*. Available Online: https://unctad.org/system/files/official-document/diaemisc2023d6_en.pdf

Van Der Waal, J. W., Thijssens, T., & Maas, K. (2021). The innovative contribution of multinational enterprises to the Sustainable Development Goals. *Journal of Cleaner Production*, 285, 125319.

Van Zanten, J. A., & Huij, J. (2022). ESG to SDG: Do Sustainable Investing Ratings Align with the Sustainability Preferences of Investors, Regulators, and Scientists?. *Regulators, and Scientists*.

Wang, N., Pan, H., Feng, Y., & Du, S. (2023). How do ESG practices create value for businesses? Research review and prospects. *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*.

World Wide Fund for Nature (2018). In: Grooten M, Almond REA (eds) *Living planet report-2018: aiming higher*. Gland WWF, Gland

Zhan, J.X., Santos-Paulino, A.U. (2021). Investing in the Sustainable Development Goals: Mobilization, channeling, and impact. *Journal International Business Policy* 4, 166–183.

Zumente, I., & Bistrova, J. (2021). ESG importance for long-term shareholder value creation: Literature vs. practice. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, 7(2), 127.

Ελληνική

Οδηγία 2001/42/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 2001, σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων (ΕΕ L 197 της 21.7.2001, σ .30-37)

Παράρτημα: ερωτηματολόγιο έρευνας

Κείμενο για την ενημέρωση των συμμετεχόντων πριν τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων:

Τίτλος έρευνας: Πώς η μέτρηση του κοινωνικού αντίκτυπου μπορεί να αποτελέσει μοχλό για την εφαρμογή των κριτηρίων ESG και την καλύτερη κατανομή των κεφαλαίων προκειμένου να καλυφθεί το χρηματοδοτικό κενό στην επίτευξη των 17 στόχων του ΟΗΕ

Αγαπητοί συμμετέχοντες,

Η συνεισφορά σας στην έρευνα μέσω της απάντησης του ερωτηματολογίου είναι σημαντική. Οι απαντήσεις σας θα με βοηθήσουν να κατανοήσω τη σημαντικότητα των ESG για τις ελληνικές επιχειρήσεις, κατά πόσο οι ελληνικές επιχειρήσεις ενσωματώνουν τα κριτήρια ESG στην κατανομή των κεφαλαίων, την αξιολόγηση του τρόπου με τον οποίο μπορεί να καλυφθεί το χρηματοδοτικό κενό στην επίτευξη των 17 στόχων του ΟΗΕ μέσω της εφαρμογής των κριτηρίων ESG καθώς και τη σημαντικότητα της μέτρησης του κοινωνικού αντίκτυπου από τη μεριά των επιχειρήσεων.

Διάρκεια συμπλήρωσης κάθε ερωτηματολογίου: 15-20 λεπτά

Η συμμετοχή είναι εθελοντική: Η συμμετοχή σε αυτή την έρευνα είναι εντελώς εθελοντική. Δεν έχετε καμία υποχρέωση να λάβετε μέρος. Εάν αποφασίσετε να συμμετάσχετε, μπορείτε να αποσυρθείτε από την έρευνα οποιαδήποτε χρονική στιγμή χωρίς επιπτώσεις.

Εμπιστευτικότητα: Να είστε βέβαιοι ότι όλες οι πληροφορίες που παρέχετε θα διατηρηθούν αυστηρά εμπιστευτικές. Οι απαντήσεις σας θα είναι ανώνυμες και θα συγκεντρωθούν στο αρχείο του προσωπικού μου υπολογιστή μέχρι την ολοκλήρωση της ερευνητικής μου εργασίας.

Σχόλια και ερωτήσεις: Εάν έχετε οποιοδήποτε ερωτήσεις ή προβληματισμούς σχετικά με την έρευνα, επικοινωνήστε μαζί μου στο [a.mariadiamanti@gmail.com]

Εκτιμώ την προθυμία σας να συμμετάσχετε στην έρευνά. Η συμβολή σας είναι ανεκτίμητη και σας ευχαριστώ ειλικρινά για τον χρόνο και τη συνεργασία σας.

Δημογραφικά

Φύλο

Αντρας	
Γυναίκα	

Ηλικία

18-25	
26-35	
36-45	
46-55	
55+	

Επίπεδο σπουδών

Απόφοιτος Λυκείου	
Πτυχίο προπτυχιακού επιπέδου	
Κάτοχος μεταπτυχιακού	
Κάτοχος διδακτορικού	

Θέση εργασίας

.....

Κλάδος δραστηριοποίησης εταιρείας

.....

Έτη προϋπηρεσίας

1-5	
6-10	
10+	

Σημαντικότητα κριτηρίων ESG για τις εταιρείες

Παρακαλώ δηλώστε πόσο σημαντικοί είναι για την εταιρεία σας οι παρακάτω παράγοντες

	Πάρα πολύ σημαντικός	Πολύ σημαντικός	Ούτε σημαντικός ούτε ασήμαντος	Ασήμαντος	Πολύ ασήμαντος
Περιβαλλοντικοί παράγοντες					
Μείωση αερίων του θερμοκηπίου					
Μείωση κατανάλωσης ενέργειας					
Μείωση αερίων ρύπων					
Χρήση και ανακύκλωση νερού					
Παραγωγή και διαχείριση αποβλήτων (νερό, στερεά, επικίνδυνα απόβλητα)					
Δημιουργία καινοτόμων και φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων και υπηρεσιών					
Κοινωνικοί παράγοντες					
Προστασία παιδικής εργασίας					
Προστασία υγείας και ασφάλειας των πελατών					
Παροχή ίσων ευκαιριών προς τους εργαζομένους					
Προστασία εργαζομένων από διακρίσεις					

Προώθηση ποικιλομορφίας και ισότητας στο χώρο εργασίας					
Κατάρτιση και εκπαίδευση εργαζομένων					
Μείωση φτώχειας					
Διαχείριση της αλυσίδας εφοδιασμού					
Εταιρική διακυβέρνηση					
Κώδικες δεοντολογίας και επιχειρηματικές αρχές					
Λογοδοσία					
Διαφάνεια και δημοσιοποίηση στοιχείων					
Ποικιλομορφία και δομή του διοικητικού συμβουλίου					
Περιορισμός φαινομένων δωροδοκίας και διαφθοράς					
Δέσμευση των ενδιαφερομένων μερών (π.χ. μέτοχοι, εργαζόμενοι, προμηθευτές, κλπ.)					
Προστασία δικαιωμάτων των μετόχων					

Μέτρηση κοινωνικού αντικτύπου

Η εταιρεία σας χρησιμοποιεί κάποια μέθοδο για τη μέτρηση του κοινωνικού αντικτύπου των δράσεων της;

Ναι

Όχι

Αν η απάντηση στην προηγούμενη ερώτηση ήταν ναι τότε ποια μέθοδο χρησιμοποιεί η εταιρεία σας;

Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ότι οι μετρήσεις του κοινωνικού αντίκτυπου που χρησιμοποιεί η εταιρεία σας είναι σαφώς καθορισμένες και εύκολα κατανοητές;

(1 - Διαφωνώ απόλυτα, 2 - Διαφωνώ, 3 – Ουδέτερος/η 4 - Συμφωνώ, 5 - Συμφωνώ απόλυτα)

Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι οι πρωτοβουλίες της εταιρείας σας συμβάλλουν θετικά στην ευημερία και την ανάπτυξη των τοπικών κοινοτήτων;

(1 - Καθόλου, 2 - Λίγο, 3 – Ούτε λίγο ούτε πολύ, 4 - Πολύ, 5 – Πάρα πολύ)

Πόσο ικανοποιημένοι είστε από τις προσπάθειες της εταιρείας για την προώθηση ενός διαφορετικού και χωρίς αποκλεισμούς χώρου εργασίας και τη διασφάλιση της ευημερίας των εργαζομένων της;

(1 – Καθόλου ικανοποιημένος/η, 2 – Λίγο ικανοποιημένος/η, 3 –Ουδέτερος/η, 4 – Πολύ ικανοποιημένος/η , 5 – Πάρα πολύ ικανοποιημένος/η)

Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ότι η εταιρεία μας τηρεί πρακτικές ηθικής διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένης της διαφάνειας και της λογοδοσίας;

(1 - Διαφωνώ απόλυτα, 2 - Διαφωνώ, 3 – Ουδέτερος/η 4 - Συμφωνώ, 5 - Συμφωνώ απόλυτα)

Πόσο αποτελεσματικές πιστεύετε ότι είναι οι πρωτοβουλίες περιβαλλοντικής βιωσιμότητας της εταιρείας σας για την ελαχιστοποίηση του οικολογικού της αποτυπώματος και την προώθηση των αρχών της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας;

(1 – Καθόλου αποτελεσματικές, 2 – Λίγο αποτελεσματικές, 3 –Ουδέτερος/η, 4 – Πολύ αποτελεσματικές, 5 – Πάρα πολύ αποτελεσματικές)

Πόσο καλά πιστεύετε ότι η εταιρεία σας επικοινωνεί την εταιρική κοινωνική της ευθύνη και τις αξίες ESG στα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων και των πελατών;

(1 – Καθόλου καλά, 2 – Αρκετά καλά, 3 - Ουδέτερα, 4 - Καλά, 5 - Εξαιρετικά καλά)

Διερεύνηση του κατά πόσο οι ελληνικές επιχειρήσεις ενσωματώνουν τα κριτήρια ESG στην κατανομή των κεφαλαίων

Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι η εταιρεία σας λαμβάνει υπόψη περιβαλλοντικούς παράγοντες, όπως το αποτύπωμα άνθρακα και η αποδοτικότητα των πόρων, όταν κατανέμει κεφάλαια για επιχειρηματικές δραστηριότητες;

(1 - Καθόλου, 2 - Σε μικρό βαθμό, 3 – Ουδέτερος/η, 4 - Σε μεγάλο βαθμό, 5 - Πλήρως)

Πόση σημασία δίνει η εταιρεία σας σε κοινωνικά ζητήματα, όπως οι εργασιακές πρακτικές, η δέσμευση στην κοινότητα και η ποικιλομορφία, όταν λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με την κατανομή κεφαλαίου;

(1 - Πολύ χαμηλή σημασία, 2 - Χαμηλή σημασία, 3 - Ουδέτερη, 4 - Υψηλή σημασία, 5 - Πολύ υψηλή σημασία)

Σε ποιο βαθμό λαμβάνεται υπόψη η διακυβέρνηση, συμπεριλαμβανομένων των ηθικών επιχειρηματικών πρακτικών, της διαφάνειας και της δομής του διοικητικού συμβουλίου, κατά τη διαδικασία διάθεσης κεφαλαίων εντός της εταιρείας σας;

(1 - αμελητέος βαθμός, 2 - χαμηλός βαθμός, 3 - ουδέτερος, 4 - υψηλός βαθμός, 5 - πολύ υψηλός βαθμός)

Πόσο αποτελεσματικά ενσωματώνει η εταιρεία σας τα κριτήρια ESG στην κατανομή των κεφαλαίων, λαμβάνοντας υπόψη περιβαλλοντικές, κοινωνικές και διοικητικές πτυχές;

(1 - Καθόλου αποτελεσματικά, 2 - Λίγο αποτελεσματικά, 3 – Ούτε λίγο ούτε πολύ, 4 - Αρκετά αποτελεσματικά, 5 -Πολύ αποτελεσματικά)

Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ότι η εφαρμογή των κριτηρίων ESG μπορεί να συμβάλει αποτελεσματικά στην κάλυψη του χρηματοδοτικού κενού για την επίτευξη των 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ;

(1 - Διαφωνώ απόλυτα, 2 - Διαφωνώ, 3 – Ουδέτερος/η 4 - Συμφωνώ, 5 - Συμφωνώ απόλυτα)

Πόσο σίγουρος/η είστε ότι οι επενδυτές είναι πιο πιθανό να υποστηρίξουν και να επενδύσουν σε έργα, που είναι ευθυγραμμισμένα με τα κριτήρια ESG, γεφυρώνοντας έτσι το χρηματοδοτικό κενό για τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης;

(1 - Καθόλου σίγουρος/η 2 - Λίγο σίγουρος/η 3 – Ουδέτερος/η, 4 – Σίγουρος/Η, 5 - Πολύ σίγουρος/η)

Ευχαριστώ πολύ για το χρόνο σας.